

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 2/2018 ■ Tarkastettu levikki 46 239 ■ Huhtikuun 25. päivänä 2018

Lakeus kutsuu - Liittopäivät Kauhavan Ylihärmässä 2.-3.6.2018, sivut 16-17

Turku panostaa veteraanipalveluihin, sivu 19

Satavuotias Ilmari Koppinen:
Itsenäisyys on koko kansan asia sivu 9

Vapaudenristin Ritarikunta
perustettiin sata vuotta sitten sivu 15

Armeija marssii vatsallaan – miksi
torstai on hernekeittopäivä? sivut 22-23

Hakaristin pitkä historia
– jo muinaisajoista lähtien käytössä sivu 24

Kymenlaaksossa veteraanikerhot
toimivat hyvin sivu 38

"Kollaalla päätin, etten enää pelkää elämässä mitään"
Tii Niemelän kokemuksia jatkosodan viihdytysjoukoissa, sivu 14

AJANKOHTAISTA

Pääkirjoitus

Ledare

Helsingissä 25. huhtikuuta 2018

Veteraanit on pidettävä erityisryhmänä

SOTE-uudistus tuo veteraaneille mahdollisuuksia, mutta sisältää riskejä veteraanien tärkeiden palvelujen varmistamisessa.

Uudistus koskee läheisesti sotaveteraaneja. Maakuntalaki-

esityksessä ei kuitenkaan sanallakaan mainita, miten veteraanien asiat hoidetaan. On vaara, että veteraanit yritetään sulauttaa muuhun vanhusväestöön.

Meidän on luotava yhteisen tekemisen muodot veteraaniasioita hoitavien ammattilaisten kanssa. Siihen on hyvät mahdollisuudet, kun kaikille veteraaneille laaditaan palvelusuunnitelmat. Palvelut toteutetaan valtion rahoituksella.

Yhdistysten tulee välittää tietoa kuntien toimijoille veteraanien todellisesta palvelutarpeesta sekä leskien ja puolisoitten tukitarpeesta.

Maakuntauudistuksen jälkeenkin veteraanit asuvat kotikunnissaan entisissä osoitteissaan. Kotiin tuotavat palvelut on toteutettava lähellä.

Sotiemme veteraaneista säädetään erillislaeilla. Heitä ei tule yhdistää muuhun vanhusväestöön.

Meidän tulee vaikuttaa siihen, että valtakunnallinen rintamaveteraaniasiain neuvottelukunta asetetaan seuraavaksi kolmi-vuotiskaudeksi ja maakuntiin perustetaan vastaavat toimikunnat. Veteraaneilla tulee olla edustaja jokaisessa kunnallisessa vanhusneuvostossa ja maakunnan vanhusneuvostossa.

Kesäkuun liittokokouksemme valmistelut ovat jo pitkällä. Odotamme paikalle 3 000 vierasta.

Kokouksessa päätetään toimintamme tulevat toimintalinjaukset. Tärkein tehtävämme on jatkossakin varmistaa sotaveteraaneille, puolisoille sekä veteraanien leskille yhteiskunnan riittävät palvelut ja tuet.

Asialistalla on myös liiton sääntöjen tarkentaminen siten, että voimme jatkossa hyväksyä jäseniksemme myös perinneyhdistyksiä.

Härmässä tavataan!

Erkki Heikkinen
puheenjohtaja

Veteranerna bör anses vara en speciell grupp

Sote-förnyandet ger möjligheter för veteranerna, men innehåller risker beträffande säkerställandet av viktig service för veteranerna.

Förnyandet berör i allra högsta grad krigsveteranerna. I landskapslagförslaget nämns tyvärr inte med ett enda ord, hur veteranernas ärenden skall skötas. Det finns en risk, att man försöker sammanföra veteranerna med den övriga åldringsbefolkningen.

Vi måste skapa gemensamma tillvägagångssätt i samarbete med de yrkesmännskor som har hand om veteranernas ärenden. Därtill finns goda möjligheter, när för varje veteran utarbetas en plan för hur servicen skall skötas. Servicen förverkligas på statens bekostnad.

Föreningarna bör förmedla information till de verksamma i kommunerna angående veteranernas verkliga behov av service samt änkornas/änklingarnas behov av stöd.

Även efter en förnyad landskapsindelning bor veteranerna i sina hemkommuner på sina tidigare adresser. Den service som ges i hemmiljö bör produceras i närheten.

Veteranerna från våra krig skall lagstiftningsvägen behandlas på ett speci-

ellt sätt. De bör inte behandlas på samma sätt som de övriga åldringarna.

Vi bör påverka så, att en nationell rådgivande kommitté för frontveteranärenden tillsätts för följande treårsperiod och att i landskapen grundas motsvarande utskott. Veteranerna bör ha en representant i varje kommunalt åldringsråd och i landskapets motsvarande åldringsråd.

Förberedelserna för vårt förbundsmöte i juni är redan långt framskridna. Vi förväntar oss 3 000 gäster.

Under mötet fattas beslut angående de kommande verksamhetsformerna för vår verksamhet. Vår viktigaste uppgift är också framgent att säkerställa att krigsveteranerna, makorna och veteranernas änkor erhåller tillräcklig service och stöd från samhället.

På agendan finns också att precisera förbundets stadgar så, att vi i fortsättningen kan godkänna även traditionsföreningar som våra medlemmar.

Vi ses i Härmä!

Erkki Heikkinen
ordförande

Jääkärien perintö elää

Vaasa on ollut alkuvuodesta valtakunnallisen huomion kohteena muutamaankin otteeseen. Helmikuussa siellä juhlistettiin jääkäreiden kotiinpaluun 100-vuotisjuhlaa.

Jääkäreiden kotiinpaluun 100-vuotisjuhlallisuuDET hui-pentuiVat lauantaina 24.2. Vaasan kauppatorilla nähtyyN 1100 sotilaan paraatikatselmukseen, jota vietettiin vähintään yhtä kylmässä säässä kuin 100 vuotta aikaisemmin Suomeen Saksasta palanneiden jääkäreiden

kokoontuessa Mannerheimin tarkastettaviksi.

Yleisöä oli hyisestä helmikuusta huolimatta kokoontunut niin torille kuin paraatireitin varrelle kiitettävästi. Heidän joukossaan oli myös niitä, joiden isoisä seisoi aikanaan juuri tällä samalla paikalla, kuten jääkärisäätiön varapuheenjohtaja **Peter Fagnäs**.

- Silloisessa ilmapiiirissä jääkärikoulutukseen lähtemisessä oli kyse todella vaarallisesta operaatiosta. Edes omaisille ei välttämättä uskallettu kertoa totuutta. Isoisöitäinkin luuli 3,5 vuoden ajan, että hänen poikansa oli

Tukholmassa opiskelemassa pa-piksi. Kun helmikuussa 1918 kotiitiN sitten palasikin jääkärikapteeni, oli yllätys melkoinen.

Tuolloin epätietoisuuden vallassa kotimaan tilanteesta Suomeen palanneet jääkärit tuskin aavistivat, millaisen vastuun olivat saamassa.

- Jääkärien Saksassa saaman koulutuksen, sotilaskurin ja järjestäytyneisyyden merkitys Suomen sisällissodan lopputuloksen suhteen oli ratkaiseva, pohti professori **Martti Häikiö** perjantain juhlaseminaarin esitelmässään.

Jääkärien perintö itsenäisen Suomen historiassa ulottuu kui-

tenkin paljon tuota syvemmälle. Samat tekijät nousivat merkittävään rooliin myös historian myöhemmissä käännteissä.

- Jääkärien merkitys oli kiistan myös talvi- jatko-, ja Lapin sodissa, joissa heitä toimi keskeisissä komentotehtävissä. Sotilaallisten ansioidensa lisäksi jääkäreitä palveli myös monissa yhteiskunnallisesti merkittävissä tehtävissä rauh-an aikana, tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** muistutti omassa tervehdyksessään.

Pohjanmaalla jääkäreillä on ihan erityinen paikkansa jo senkin vuoksi, että juuri sieltä lähti jääkäreiksi suhteessa eniten nuorukaisia. Usein unohdetaan, että matkaan lähti patriootteja ihan kaikista yhteiskuntaluokista.

- Jääkärit edustivat laajasti Suomen kansan sen aikaista rakennetta ja eri kerroksia. Yleinen asevelvollisuus kuvastaa hyvin myös jääkäreiden taustojen moninaisuutta. Suomessa yleiselle asevelvollisuudelle ei ole todellisia vaihtoehtoja. Kaikista kansan kerroksista koostuva ”koko kansan armeija” on maanpuolustuksemme perusta. Monet puolustusvoimissa edelleen käytössä olevat menettelytavat ja sotilaskäytänteet ovat saaneet alkunsa jääkäreiden tekemän työn ansiosta, painotti maavoimien komen-

Jääkärisäätiön varapuheenjohtaja Peter Fagnäs

taja **Petri Hulkko** pitämässään juhlapuheessa.

Vaikka viimeinen alkuperäisistä jääkäreistä on ollut kuolleena jo 20 vuotta, ei heidän perintönsä ole menettänyt merkitystään, muistutti tasavallan presidentti tervehdyksensä päätteeksi.

- Jääkäreiden esimerkki sopii hyvin myös tähän päivään, jääkäreillä oli päättäväisyyttä ja rohkeutta astua esiin ja toimia vaikeassa tilanteessa oikeaksi koetun asian puolesta.

Teksti ja kuvat: Ariela Säkkinen

Vaasan kauppatorin paraatikatselmukseen osallistui 1100 sotilasta.

Kolumni

Pysähdys

Ensimmäinen ajatus: liikkuvatko jalat? Heilutin varpaitani ja helpotus hyökki yli, ne liikkuvat. Sitten käännyin vatsalleni ja aloin huutaa apua. Onni oli myöten: mieheni istui olohuoneessa eikä työskennellyt verstaassaan alakerrassa, kahden paksun palo-oven takana. Apu odotellessa sekunnit lumihangessa olivat pitkiä. Tiesin, että nyt oli käynyt pahasti ja se kaikki oli omaa syytäni.

Kuukausi sitten, maaliskuun alussa putoasin katolta. Eräänä sunnuntai-iltana katselin räystäään yli vyöryvää lumimassaa, josta roikkui jääpuikkoja. Olin huolissani, että kun lumet rysähtäisivät alas, koirat jäisivät alle. Pyysin miestä poistamaan lumen, mutta tämä kieltäytyi ja minä tietysti suutuin: aina naisen pitää itse tehdä kaikki! Kiipesin vihaisena lapion kanssa tikapuita ja sillä sekunnilla, kun siirryin lapio kädessäni tikapuulta katolle, ote irtosi. Putoasin kahdesta ja puolesta metristä suoraan selkää edellä jäiseen maahan.

Sen lisäksi, että isku mursi lannerangan ja kylkiluita, se muutti hetkeksi koko elämän.

Olisi suunnatonta ylimielisyyttä verrata pientä putoamista siihen, mitä sotaveteraanit ovat joutuneet kokemaan tai verrata omaa tilannettaan siihen, mitä ikääntymisen saattaa tuoda mukanaan. Mutta, ehkä olen saanut kokea pienen välähdyksen?

Tätä kirjoittaessa olen täysin riippuvainen muista ihmisistä. Olen aina ollut se, joka on siivonnut, pyykännyt, huolehtinut lapsesta ja koirista, käynyt kaupat, hoitanut kaiken - päivätöön ohella. Äkkiä en pysty kainalosauvojen takia siirtämään edes kahvikuppia toiseen huoneeseen. Tavalliset arjen touhut ovat tavoittamattomissa ja joka asiassa joudun pyytämään apua. Itkeskelen turhautuneena sitä, etten saa edes kenkiä jalkaan ilman muita ihmisiä.

Kipu on läsnä joka hetki. Jopa tämän kolumnin kirjoittaminen sattuu, joudun viiden minuutin välein pitämään lepoetken. Mutta tämä kipu kestää aikansa, monilla teistä kipu on kestänyt koko elämän.

Minä myös putoan, uudelleen ja uudelleen. Joka kerta kun pysähdyn tai olen nuhahtamaisillani, elän uudelleen onnetto-

muuden. Ne hetket, kun ote irtoaa, lentomatkan, iskeytymisen maahan. Nyt tiedän, kuinka lähellä halvaantumisen oli. Putoasin kymmenen sentin päähän teräväreunaisesta, noin metrin levyisestä rautapadasta, jossa kesäisin pidetään kukkia. Välillä käyn katsomassa pataa ja jossitten: jos olisin lentänyt selkäranka edellä tuohon padan reunaan, jos olisin lentänyt niska edellä tuohon padan reunaan. Ehkä teissä, hyvät lukijani on myös niitä, joille tietyt hetket palaavat uudelleen ja uudelleen mieleen jopa vuosikymmenien jälkeen?

Joka päivä mietin sitä, että kuolema tai halvaantuminen oli oikeasti muutamasta sentistä kiinni. Mikä sen esti? Tuulenvire tai suojelusenkeli? Ja miksi selviydyin lopulta näin helpolla, kun pienemmistäkin putoamisista ihmisille on tullut elinikäisiä, tähän verrattuna paljon vakavampia vammoja. Miksi juuri minä sain pitää henkeni, kävelykykyäni?

Kuljen joka askelta varoen kainalosauvoilla tai pidän kahdella kädellä tiukasti kiinni rollaattorista. Elämä on hiljentänyt

Toimittaja,
kirjailija
Eve Hietamies
toimii Sotaveteraani-lehden
kolumnistina.

Kuva: Otava/Jouini Harala

vauhtiaan. Koska päivät ovat pitkiä ja hiljaisia, ystävien tervehdyskäynneistä on tullut kultaakin kalliimpaa. Minut on pysäytetty. Olen hauras ja kipeä, avun tarpeessa, ikävän muiston kuormittama.

Mutta ajattelen näin: ehkä joskus ihmistä pitää kolauttaa kunnolla, jotta tämä oppisi jotain. Elämä pudotti minut kaksi ja puoli metriä maahan, että pysähtyisin vihdoin harkitsemaan tekojani, arvostamaan läheisiäni ja näkemään, miten suuri määrä rakkautta ja huolenpitoa löytyy ympäriltä, kun sitä oikeasti tarvitsee. Minä opettelen nyt kiitollisuutta.

Eve Hietamies

Valtioneuvosto siirtämässä Salpalinjan maanomistajille

Salpalinjan Perinneyhdistykselle tuli todellisena yllätyksenä valtionvarainministeriön päätös luopua erittäin merkittävästä ja vaikuttavasta kansallisomaisuudesta, Salpalinjasta. Mitään perusteluja tai keskusteluja ei asiasta käyty.

Perinneyhdistys teki vuonna 2013 esityksen Salpalinjan nimeämisestä Itsenäisyytemme monumentiksi itsenäisyytemme juhluvuonna 2017. Yhdistys ei ole vielä saanut valtioneuvostolta vastausta esitykseen. Uudistimme esityksemme Suomi 100 ohjausryhmälle, joka vastasi, että heillä ei ole valtuuksia nimetä mitään kohdetta. Perinneyhdistys odottaa edelleen valtioneuvoston vastausta esitykseen.

Käytännössä Salpalinjan linnoitteet ja muut rakenteet luovutetaan valtioneuvostolta sadoille maanomistajille. Salpalinjan kokonaisuudessaan on mitä arvokkain Suomen valtion kansallisomaisuus, jota pitää vaalia ja kunnioittaa kuten veteraanisukupolveam-

me. Perinneyhdistys on esittänyt, että linnoituslinja kaikkine kohteineen olisi saatu UNESCO:n maailmanperintökohteeksi. Kyseessä on merkittävä kansallinen nähtävyys ja osa veteraanien perintöä.

Salpalinja on osoitus Suomen kansan maanpuolustustahdosta ja halusta säilyttää itsenäinen Suomi. Linjalla oli keväällä 1941 parhaimmillaan 35 000 rakentajaa, joita muonitti 2000 lottaa. Ei myöskään pidä unohtaa kotirintaman miehiä ja naisia, jotka toiminnallaan tukivat puolustuslinjan rakentamista. Ruotsin kalustollinen ja rahallinen apu oli hyvin merkittävä. Poliittinen johto rahoitti auliisti linjan rakentamisen. Suomen kansa oli yhtenäinen ja taisteli kaikin keinoin itsenäisyytemme puolesta. Jollei näin olisi ollut, tilanne olisi nyt toinen.

Salpalinjan merkitys itsenäisyytemme säilyttäjänä on kiistaton. Vaikka linjalla ei koskaan taisteltu, sen olemassaolo aikaansai osaltaan sen, että jatkosodan

torjuntavoittonne jälkeen Neuvostoliitto ei enää jatkanut hyökkäystä Suomeen. Muutenkin jatkosodan taisteluissa kesällä 1944 Salpalinja muodosti puolustustaistelujen henkisen selkärangan, olihan joukkojemme takana vie-

Virolahdella, Harjun oppimiskeskuksen lähellä oleva linnoite. Muutoksen myötä linnoite laitteineen siirtyisi valtiovarainministeriöltä yksityisen osakeyhtiön omistukseen. Salpalinjan kohteiden omistus haajaantuu, kun kaikki 728 linnoitetta ja sadat muut rakennelmat saavat uuden omistajan.

lä yksi puolustuslinja ennen jotta-kuinkin vapaata pääsyä pääkaupunkiimme. Sotahistorioitsija eversti Sampo Ahto on osuvasti todennut, että linnoite on täyttännyt tehtävänsä, jos se jo pelkällä olemassaolollaan on estänyt vi-

hollisen hyökkäykset. Tällainen vaikutus Salpalinjalla oli. Voimme vain kuvitella, mikä olisi tilanne, jos Salpalinjaa ei olisi rakennettu. Voisi jopa olla, että lipputangoissamme liehuisi vallan eri väreillä varustettu lippu nykyisen sinivalkoisen sijaan.

Kaikesta huolimatta Salpalinja on ja pysyy Suomen itärajan tuntumassa. Ei voida pitää ainakaan järkevänä, että maanomistajat ryhtyisivät poistamaan kyseisiä linnoitteita alueeltaan. Salpalinjan perinneyhdistys pitää erittäin tärkeänä sitä, että suomalaisten isänmaallisuutta ja maanpuolustustahtoa ylläpidetään ja kehitetään mahdollistamalla esteetön pääsy tutustumaan tähän veteraanisukupolven aikaansaannokseen – Salpalinjaan, itsenäisyytemme monumenttiin.

Teppo Lahti

Kirjoittaja on yleisesikuntaeversti ja Salpalinjan perinneyhdistyksen puheenjohtaja.

Kuva: Terho Ahonen

KOKOUSKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n XXVIII varsinainen liittokokous pidetään lauantaina 2. kesäkuuta 2018 klo 13.00 Härmän kuntokeskuksen Anssin Jussin Areenalla, osoite Vaasantie 22, 62375 Ylihärnä.

Liittokokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 11 §:n mukaiset asiat, Sotaveteraaniliiton toimintalinjaukset vuoteen 2025 sekä liiton sääntöjen 3, 4, 10, 13 ja 18 §:n muuttaminen.

Kokousedustajien valtakirjat tarkastetaan aulassa kello 9.00–12.30, jonka jälkeen edustajat siirtyvät kokoustilaan.

Hallitus

MÖTESKALLELSE

Finlands Krigsveteranförbund rf:s XXVIII ordinarie förbundsmöte hålls lördagen den 2 juni 2018 kl. 13.00 vid Härmän Kontoutuskeskus i Anssi Jussis Arena, adress Vasavägen 22, 62375 Ylihärnä.

På förbundsmötet behandlas de enligt stadgarna i 11 §:n till förbundsmötet hörande ärenden samt Krigsveteranförbundets verksamhetslinjering till år 2025, förbundets ändringar av stadgarna 3, 4, 10, 13 och ändring av 18 §:n.

Mötesdeltagarnas fullmakter granskas i entréhallen kl. 9.00-12.30, varefter representanterna förflyttar sig till mötesplatsen.

Styrelsen

Toiminnanjohtajalta

Verksamhetsledaren har ordet

Helsingissä 25. huhtikuuta 2018

Toukokuussa ratkaistaan paljon

Kotipalveluiden laajentaminen koskemaan kaikkia veteraaneja on ollut veteraanijärjestöjen viime vuosien tärkein tavoite. Vauhtamistoimien päämääränä on ollut saada aikaan laki, jolla

kaikki veteraanit saataisiin samanlaisten kunnallisten avopalvelujen piiriin, jotka sotainvalideille korvataan sotilasvammalain nojalla. Läpimurtoa lakiasiansa ei vielä ole saatu, mutta työ lain saamiseksi jatkuu. Nyt on vaikutettava vanhan toimintamallin keinoin tämän vuoden määrärahoihin.

Valtiokonttori maksoi kunnille ja kuntayhtymille tammikuussa 25 milj. euroa käytettäväksi veteraanien kotiin vietäviin palveluihin. Tämä tekee 2 065,09 euroa jokaista veteraania kohti. Valtiokonttori antoi vuoden alun ohjekirjeessään kunnille mahdollisuuden anoa lisämäärärahaa, mikäli tammikuussa maksettu määräraha ei riitä. Viime vuonna tätä mahdollisuutta käytti 119 kuntaa. Kuopiossa ja Turussa on pystytty lisämäärärahalla toteuttamaan veteraaneille lähes samantasoiset palvelut kuin sotainvalideille.

Vetoan sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten toimijoihin, että käynte neuvottelut kuntien virkamiesten ja tarvittaessa sosiaali- ja terveyssektorin luottamushenkilöiden kanssa veteraanien tarpeiden mukaisten palveluiden saamiseksi kaikille veteraaneille. Liian moni kunta ottaa tämän nyt kevyesti.

Tämän lehden sivulla 19 on haastattelussa Turun kaupungin hyvinvointitoimialajohtaja Riitta Liuksa ja Turun Sotaveteraanien puheenjohtaja Pekka Paatero. Turkuun on yhteistyössä luotu toimintamalli, jolla kotona asuvat veteraanit saavat tarpeitaan vastaavat palvelut.

Haastattelussa todetaan, että veteraanit eivät juurikaan pyydä tai hae apua. Siksi kuntien virkamiehillä ja myös veteraanijärjestöjen johtohenkilöillä on usein väärä käsitys veteraanien kotioloista. Veteraanin omaisen saaminen mukaan veteraanin palvelutarpeen arviointiin varmistaa realistisen tiedon veteraanin palvelutarpeesta.

Tulevan toukokuun määrärahan hakemisella ratkaistaan, millaiset kotipalvelut veteraanit kunnassasi saavat loppuvuoden ajan.

Markku Seppä

I maj är det mycket som det fattas beslut om

Att utvidga hemservicen till att gälla alla veteraner har varit veteranorganisationernas viktigaste målsättning de senaste åren. Huvudmålsättningen med påverkningensaktiviteterna har varit att åstadkomma en lag, genom vilken alla veteraner skulle komma i åtnjutande av liknande kommunal öppen service, som krigsinvaliderna åtnjuter på basen av krigsskadlagen. Man har ännu inte uppnått något genombrott i denna lagberedning, men arbetet för att färdigställa denna lag fortsätter. Nu bör man på samma sätt som i den gamla verksamhetsmodellen påverka anslagen för i år.

Statskontoret utbetalade i januari till kommunerna och kommunförbunden 25 miljoner euro att användas som service i hemmet för veteranerna. Detta betyder 2065,09 euro per veteran. Statskontoret meddelade i sina anvisningar i början av året att kommunerna har möjlighet att an hålla om tilläggsanslag, ifall de anslag som utbetalats i januari icke räcker till. Senaste år utnyttjades denna möjlighet av 119 kommuner. I Kuopio och Åbo har man genom utnyttjande av tilläggsanslagen varit i stånd att förverkliga nästan på samma nivå varande service som åt krigsinvaliderna.

Jag väddar till aktörer i krigsveteran-distrikt och föreningar, att ni diskuterar

med tjänstemän i kommunerna och vid behov med förtroendemän inom social- och hälsovårdssektorn för att alla veteraner måtte erhålla den service som veteranerna är i behov av. Allt för många kommuner tar nu lätt på detta.

På denna tidnings sida 19 intervjuas direktören för välfärdssektorn i Åbo stad Riitta Liuksa och ordföranden för Åbo Krigsveteraner Pekka Paatero. I Åbo har man genom samarbete skapat en verksamhetsmodell, varmed hemma boende veteraner erhåller den service de är i behov av. Under intervjun konstateras, att veteranerna icke i någon högre grad begär eller ansöker om hjälp. Därför har tjänstemän i kommunerna och likaledes ledande personer i veteranföreningarna ofta en felaktig bild av hur veteranerna har det hemma. Att få med veteranens anhöriga i uppskattningen av veteranens servicebehov säkerställer en realistisk uppskattning av veteranens behov av service.

Genom ansökning av anslag inkommande maj avgörs, vilken hemservice veteranerna i din kommun erhåller under slutet av året.

Markku Seppä

svensk översättning Anders Knip

Sotavainajatyössä riittää tehtäviä

Maaliskuun lopulla pidettiin Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous. Kokousedustajille oli tarjolla poikkeuksellisen komea kakku, sillä yhdistyksen perustamisesta on tänä vuonna kulunut 20 vuotta.

Puheenjohtaja **Pertti Suominen** palautti avauspuheenvuorossaan mieleen yhdistyksen tehtäviä. Niihin keskityttiin viime vuonna; kenttähaudausmaiden hoitoon ja kunnostukseen sekä entisen Neuvostoliiton alueella olevien, sotavainajien menehtyneiden suomalaisten sotilaiden muiston vaalimiseen.

Toiminta perustuu Suomen ja Venäjän välillä vuonna 1992 tehtyyn valtiosopimukseen ja myös vuonna 2015 puolustusministeriön kanssa solmittuun, toistaiseksi voimassa olevaan sopimukseen sotavainajien muiston vaalimisesta.

Vuonna 2017 etsintämatkoille osallistui kaikkiaan 27 yhdistyksen vapaaehtoisijää. Lokakuussa tuotiin kotimaan multiin haudattavaksi kaikkiaan 31 sotilaan

jäänteet. Kaiken kaikkiaan vuodesta 1992 alkaen on etsinnöissä löydetty noin 1300 kadonneen sotilaan jäänteet. Löydettyistä on kyetty tunnistamaan 351. Vuoden vaihteessa DNA-tutkimusta ja mahdollista tunnistamista odotti 40 tapausta. Lappeenrannassa järjestettiin 12. kerran ken-

tältä löydettyjen sankarivainajien sankarihautajaiset kaatuneiden muistopäivänä 2017.

Kesäaikana 2017 tehtiin vaikiintuneeseen tapaan kenttähaudausmaiden hoitotöitä, siivoamista ja kunnostusta. Samaa on edessä tänäkin kesänä Säkijärven, Viipurin, Summan, Äyräpään,

Taipaleenjoen, Kollaan ja Tuuloksen kenttähaudausmailla.

Yhdistyksen edustajat tekivät myös tarkastus- ja muistokäyntejä muutamille sotavainajien muistomerkeille. Joglean paljastettiin uusi muistomerkki. Vuoden kuluessa eteni myös kansallinen sotavainajaprojekti yhteistyössä Kan-

sallisarkiston kanssa. Toimintaan sisältyy vuosittain myös paljon muuta, muun muassa neuvontaa, opastusta, lausuntoja, selvityksiä ja vastauksia tiedusteluihin niin kotimaasta kuin rajojen ulkopuoleltakin.

Toimintakertomus ja tilinpäätös hyväksyttiin muutamin kysymyksen. Puheenjohtaja Pertti Suominen valittiin uudelleen tehtävänsä. Samoin uudelleen hallitukseen valittiin hallitusneuvos **Pekka Pitkänen**, eversti evp **Martti Kuivala** (Sotainvalidien Veljesliitto), kenraaliluutnantti evp **Pentti Lehtimäki** (Kaatuneitten Omaisten Liitto), päätoimittaja **Tero Tuomisto** (Rintamaveteraaniliitto), eversti evp **Timo Lehtonen** (Suomen Sotaveteraaniliitto) ja hallitusneuvos **Jari Kajavirta** (Puolustusministeriö). Kun hallitus järjestäytyi, valittiin varapuheenjohtajaksi Pentti Lehtimäki. Asiamiehenä jatkaa **Markku Kiikka**.

Kokousväkeä Pasilan Pöytä -ravintolan kabinettitiloissa. Poikkeuksellisen runsas kakku-kahvitarjoilu herätti ansaittua huomiota.

Teksti ja kuva: Tero Tuomisto
Kirjoittaja on Veteraani-lehden päätoimittaja

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraanit.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Erkki Heikkinen Tammenlehvän Perinneliiton hallitukseen

Tammenlehvän Perinneliitto kokoontui 8.3. Pasilaan pitämään vuosikokousta. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin prikaatikenraali **Hannu Luotola**, sihteerinä toimi Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja **Pekka Holopainen**.

Niin toimintakertomus kuin tilinpäätös vuodelta 2017, samoin kuin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2018 hyväksyttiin sellaisenaan. Liiton talous on vakaalla pohjalla ja alkanut vuosi tulee olemaan aktiivinen.

Tänä vuonna liiton verkkosivuilla julkaistavassa blogissa lähestytään perinnetyötä ja Suo-

men itsenäisyyden merkitystä nuorten näkökulmasta. Nuorten osallisuus veteraaniperinnytyössä on myös teemana syksyllä jo 14. kertaa järjestettävässä veteraaniperinteen seminaarissa.

Myöhemmin tänä vuonna on perinteisesti ohjelmassa osallistujiltaan kiitosta kerännyt historian ja yhteiskuntaopin opettajille järjestettävä matka. Tänä vuonna kohteena ovat Kannaksen 1944 ratkaisutaistelujen tapahtumapaikat.

Hallituksen jäsenistä erovuorossa olivat (varsinainen/varajäsen) **Matti Louekoski** ja **Juhani Saari**, **Klaus Halla** ja **Riitta**

Kaivosoja, **Kimmo Kajaste** ja **Hannu Luotola** sekä **Timo Junttila** ja **Kim Mattsson**. Heistä Klaus Halla sekä Kimmo Kajaste olivat ilmoittaneet, etteivät ole enää käytettävissä tehtäviinsä.

Nimitystoimikunnan esitys hyväksyttiin kokouksessa muutoksitta. Klaus Hallan tilalle astuu Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen** ja Kimmo Kajasteen tilalle Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja, OTK **Marja-Liisa Taipale**.

Teksti ja kuva: Ariela Säkkinen

Kokouksen puheenjohtaja Hannu Luotola (vas.) ja sihteeri Pekka Holopainen

Risto Haimila jatkaa Suomen-poikien perinneyhdistyksen puheenjohtajana

Yhdistyksen toiminnan ja talouden välillä vallitseeseen niukkuuden kehitys, minkä hallitsemiseksi valittua hallitusta rohkaistiin kääntymään ulkopuolisten tahojen puoleen hankekohtaisten kulujen rahoittamiseksi. Näitä hankkeita ovat muun muassa Muistomerkit Suomessa ja Virossa -julkaisun ajantasaistaminen, maltillinen sääntöuudistus sekä eräät pienimuotoiset hallinnon nykyaikaisamisen vaatimat laitehankinnat.

Vuosikokous hyväksyi uudeksi kunniajäseneksi yhdistyksen pit-

käaikaisen jäsenen ja rahastonhoitaja **Paavo Naumasan**. Yhdistyksen puheenjohtajaksi vuosikokous valitsi **Risto Haimilan** sekä hallituksen jäseniksi **Marko Maaluodon** (1. varapi), **Kaarina Drombergin** (2. varapi), **Anneli Järvisen**, **Sanna Rinteen** sekä Paavo Naumasan (rahastonhoitaja) ja **Antti Moision** (sihteeri/toiminnanjohtaja).

Vuosikokouksen aluksi Viro-projektin projektipäällikkönä toiminut everstiluutnantti eyp **Seppo Haario** piti esitelmän uudelleen itsenäistyneen Viron tasa-

vallan koskemattomuuden ja itsenäisyytensä turvaamisesta. Tässä heitä olivat tukemassa useat suomalaiset ja suomalaiset järjestöt sekä upseerikoulutukseen liittyen puolustusvoimat heti alusta alkaen. Jo muutaman vuoden kuluttua tämä tuki organisoitui valtiojohtojen hyväksymänä ulkoministeriön lähialuerahaston tuella toimivaksi Viro-projektiksi vuosina 1996-2003. Tällä työllä rakennettiin uudelleen siltaa yli Suomenlahden.

Yhdistyksen jäsen **Erkki Lepänen** kertoi JR 200:n joukoissa

mukana olleen isänsä Arvo Lepäsen muistelmia erityisesti rykmentin lakkauttamiseen liittyen. Suomeen jääneitä Suomen-poikia ja myös Arvo Leppänen liitettiin osaksi heimopataljoonaa, joka välirauhan jälkeen siirrettiin Oulun suunnalle. Välirauhan ehtojen selkiinnyttyä pataljoonaan kuuluneiden tiet alkoivat erkaantua heihin kohdistuvan vainon seurauksena.

Tilaisuuden alussa muistettiin yhdistyksen poisnukkunutta, pitkäikäistä jäsentä ja varapuheenjohtajaa **Sampo Martiskaista**.

Sampo menehtyi äkilliseen sairauskohtaukseen 20.5.2017. Suomen-poikien asia oli Sampolle erittäin tärkeä, minkä eteen hän toimi aktiivisesti usealla rintamalla. Osallistujat muistivat Sampoa ja Suomen-poikia Suomen-poikien kunniamarssilla – ”Teid me tervitame”.

Risto Haimila

Kirjoittaja on Suomen-poikien perinneyhdistys ry:n puheenjohtaja.

Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun säätiön merkittävä tuki veteraanien avustustoiminnassa

Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun säätiö on perustettu Helsingissä vuonna 1998. Sisaruksat Eileen ja Thelma olivat kumpikin erikseen jo edellisillä vuosikymmenillä säätiöittäneet tunnetusta viipurilaisesta rautakauppiassuvusta peräisin olevan perintöomaisuutensa. Tarkoitukseltaan samansisältöiset säätiöt yhdistettiin yhdeksi perustajaisarusten nimiä kantavaksi hyväntekeväisyysäätiöksi. Se tukee taloudellisesti avun tarpeessa olevia ihmisryhmiä ja heidän elämäänsä. Säätiön perusvarallisuus juontaa Starckjohannin rautakauppiassuvusta, jonka historia alkaa Wiipurista vuonna 1868.

Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö on tukenut taloudellisesti Suomen Sotaveteraaniliiton kautta veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään vuosittain reilun kymmenen vuoden ajan niin Suomessa kuin Virossakin.

Säätiön hallitus on muistanut erityisesti Suomen-poikia ja heidän puolisoitaan/leskiään 15000

Muotokuva säätiön puheenjohtajasta Hannele Helkama-Rågärdista.

euron vuosittaisen avustuksen lisäksi myöntämällä ylimääräisen 10 000 euron avustuksen Viron juhluvuoden kunniaksi. Säätiö halusi näin osoittaa kiitokset sota-aikaisesta toiminnasta Suomen Itsenäisyyden ja Viron kunnian puolesta. Säätiö toivottaa kaikille terveyttä ja voimia alkaneelle 100-vuotisjuhlavuodelle.

Säätiön myöntämä avustus on yhteensä 115 000 euroa vuodelle 2018.

Selviytymistarina Suomi 1939-1945

Kirjassa on runsaasti veteraanien muistoja, sotavuosien politiikkaa ja poliittisia uhkapelejä sekä sotavuosien erilaisia ilmiöitä sotalapsista sotilaiden puhdetyöharrastuksiin. Kirjassa on 328 sivua ja 72 kirjoitusta. Artikkelit julkaistu Sotaveteraani-lehdessä.

Kirjoittajina mm. Marianne Junila, Olli Kleemola, Mika Kulju, Jari Leskinen, Ohto Manninen, Timo Soikkanen, Ari Uino, Anssi Vuorenmaa, Esko Vuorisjärvi.

Suomen Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlavuoden kirjan on toimittanut valtiotieteen tohtori Olli Kleemola.

Kirjan hinta 30 euroa + postikulut

TILAAMALLA TÄMÄN KIRJAN TUET SOTAVETERAANILIITON TYÖTÄ VETERAANIEEN HYVÄKSI!

Tiedustelut ja tilaukset: 09 6126 2015 tai 09 6126 2016
marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi • riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraanit.fi

AJANKOHTAISTA

Sotaveteraaniliitto onnittelee

Einar Strömmer 100 vuotta

Einar Mikael syntyi 13.2.1918 Tampereella. Talvisodan aikana hän palveli PionP3:ssa, RUK21:n ja RUK22:n PionK kouluttajana. Jatkosodassa palvelupaikkoja olivat mm. Vuosalmi, Paatene, Ylämaa ja Michikkälä. Sotilasarvoltaan sotainvalidi Strömmer on kapteeni. Näillä sotatoimialueilla hän kohtasi myös tulevan Eeva-puolisonsa. Heidät vihittiin sodan päätyttyä. Lapsia heille syntyi seitsemän.

Strömmer valmistui sodan jälkeen metsänhoitajaksi. Hän toimi mm. Tuomarniemen hoitoalueen metsänhoitajana, Metsäopiston ja Yhteiskoulun metsätalouden opettajana ja palveli Metsähallituksen Karstulan hoitoalueella, josta tehtävästä siirtyi eläkkeelle 1981.

Järjestötehtävät liittyivät läheisesti luontoon. Ähtärin Riistanhoitoyhdistystä hän luotsasi puheenjohtajana 1960-69 ja kuului Metsästäjien Keskusjärjestön Pohjanmaan piirihallitukseen.

Einarin harrastukset veivät leirintämatkailuun, filateliaan, kalastusbiologiaan ja rotarytoimintaan.

Teksti: Erkki Välipakka ja Reijo Rekola
Kuva: Reijo Rekola

Sakari Peltonen 100 vuotta

Sakari Peltonen syntyi 3.4.1918 Ali-Pekolan taloon Nurmijärven Kirkonkylällä. Sotaväkeen nuori mies meni Suomen Valkoiseen kaartiin 4.1.1939 ja sieltä suoraan rintamalle lokakuussa -39. Peltonen osallistui niin talvi- kuin jatkosotaan, jossa haavoittui kaksi eri kertaa. Hän toimi rintamalla kranaatinheitinkomppani-

an tulenjohtajana ja on sotilasarvoltaan ylikersantti. Peltonen on saanut ansioistaan 1. luokan Vapaudenmitalin kahdesti sekä 2. Luokan Vapaudenmitalin.

Sodan päätyttyä Peltonen kävi poliisikoulun ja toimi joitakin vuosia konstaapelina Nurmijärvellä. Tämän jälkeen hän työskenteli kunnan palopäällikkönä sekä eri vakuutusyhtiöissä yli 20 vuoden ajan. Yhdessä vaimon, Anna-Liisan kanssa tuli kierrettyä omalla autolla pitkin maailmaa.

Peltonen mielisimpiä harrastuksia ovat olleet metsästys, kenneletoiminta ja ralliautoilu.

Lautamiehenä Peltonen toimi 12 vuotta ja sai herastuomarin arvonimen.

Sakari Peltonen viettää vanhuudenpäiviään Nurmilinnun asumispalveluyksikössä Kirkonkylällä.

Teksti ja kuva: Päivi Rintala

Markus Aaltonen 100 vuotta

Markus Aaltonen syntyi 25.4.1918 Yläneellä. Päivätyönsä hän teki rautateilla. Varusmiespalvelus alkoi Porin rykmentissä Turussa 2.9.1939. Talvisodassa hän osallistui Suomussalmen, Raateen, Uomaan ja Kollaan taisteluihin taistelulähetinä. Jatkosodassa hänet ylennettiin kersantiksi ja jatkosodan loppuvaiheissa hän toimi joukkueenjohtajana.

Sotaveteraanitoimintaan Markus tuli Eurassa 1967 ja on Euran Sotaveteraanien perustajajäsen. Yhdistyksen puheenjohtajana Markus toimi 1967-1992, jolloin hänet kutsuttiin kunniapuheenjohtajaksi.

Satakunnan sotaveteraanipiirin hallituksen jäsenenä hän oli 1967-1992 josta ajasta 20 vuoden ajan myös piirin varapuheenjohtaja. Hän jatkaa edelleen piirin ansiomerkkitoimikunnan jäsenenä.

Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsenenä hän oli 1982-1994.

Markus Aaltonen on sotaveteraanien ja puolustusvoimien tilaisuuksissa haluttu esiintyjä ja mukava jutunkertoja. Viime vuoden tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla Markus esiintyi presidenttiparille ja hänestä tuli julkkis.

Merkkipäivänä on vastaanotto tutuille ja ystäville.

Sotaveteraanilyhteisöt onnittelevat vireää toiminnan miestä.

Heikki Silvola
Euran Sotaveteraanien varapuheenjohtaja

Heikki Ruha 100 vuotta

Heikki Ruha syntyi Ähtärisissä 14.3.1918. Asevelvollisuuden suorittuaan Ruha osallistui talvisotaan, jossa toimi mm. komppanian lähettinä. Jatkosodassa Ruha sai komennuksen jääkärijoukkueeseen. Sota

vei elämästä nuoruuden vuosia, mutta maanpuolustus oli Ruhan mielestä itsestäänselvyys. Siviilityö alkoi Osuusliike Kytäjäntien autonkuljettajana ja samasta yrityksestä löytyi myös vaimo Anni. Perheeseen syntyi kolme tytärtä. Myöhemmin Ruha toimi useamman osuuskaupan myymälänhoitajana ja eläkkeelle pariskunta jäi 1993 omasta K-kaupastaan Uudessa-Hirvelässä. Nyt päivät kuluvat kerrostaloasunnossa Somerolla. Heikki Ruhalle on myönnetty sotajan ansioista VM 2.

Merja Ryhtä
toimittaja, Somero-lehti

Kari Mänty 70 vuotta

Sotaveteraaniliiton viestintätoimikunnan puheenjohtaja Kari Mänty syntyi Jurvassa 6. toukokuuta 1948. Opettajaperheen isä oli sotaveteraani. Kari sai kodin perintönä isänmaallisen kasvatuksen ja elämänarvot.

Toimittajan uransa Kari aloitti vuonna 1970 TV-uutisissa. Hän oli Ylen palveluksessa lukuun ottamatta työskentelyä BBC:n maailmanpalvelun suomenkielisellä osastolla Lontoossa 1973-74 ja Pohjalainen-sanomalehden päätoimittajana 1996-2002. Pohjalaisen päätoimittajana Kari ylläpiti ja vahvisti Ilkka-yhtymän haltuun siirtyneen sanomalehden omaa identiteettiä. Kari jäi eläkkeelle Ylen urheilutoimituksen päällikön tehtävästä vuonna 2010.

Kari kutsuttiin Sotaveteraaniliiton viestintätoimikunnan jäseneksi vuonna 2012. Toimikunta oli juuri aloittanut ja sii-

hen tarvittiin sähköisen uutistoiminnan vankkaa käytännön osaamista. Kari on juuri sellainen mies. Hän tuntee perinpohjaisesti myös sanomalehtityön sekä hallitsee yhteiskuntasuhteet ja vaikuttamistyön. Karilla on laajat kontaktiverkot mediaan ja yhteiskunnallisiin vaikuttajiin.

Viestintätoimikunnan puheenjohtajaksi Kari nimitettiin vuonna 2016, kun minut oli valittu liiton puheenjohtajaksi.

Karin puheenjohtajuudessa liiton viestintä ja järjestökuvan kehittäminen uudistettiin. Liitolle laadittiin seikkaperäinen viestintästrategia ja tehostettiin esiintymistä sosiaalisessa mediassa. Liittoon palkattiin ensimmäinen päätoiminen tiedottaja toteuttamaan suunnitelmat.

Liiton aktivoituminen viestinnässä on lisännyt merkittävästi seuraajiemme määrää sosiaalisessa mediassa ja veteraanituutisia myös perinteisen median palstoilla.

Tunnen Karin jo vuosien takaa mediamaailmasta. Kari on osaava, nokkela ja rivakkaotteinen mies. Hänen kanssaan ei aika tule pitkäksi. Erinomainen seuramies ja verkottuja. Yhteistyö hänen kanssaan on selkeää ja tuloksesta.

Syntymäpäivä vietetään perhepiirissä. Sotaveteraaniliiton väki ja veteraanilyhteisö onnittelevat päivänsankaria!

Erkki Heikkinen

Kirsti Ailio 100 vuotta

Kirsti Ailio täyttää 100 vuotta 24.5.2018 Kouvolassa. Kirsti syntyi Kuusankoskella veturinkuljettajan ja kotiäidin perheeseen. Kansakoulun ja Kymi Oy:n ammattikoulun käytyään hänelle löytyi myös työpaikka Kymi Oy:n eri tehtävistä.

Talvi- ja jatkosotaan Kirsti osallistui lottatehtävissä Kannaksella, Uudellakirkolla ja Pieksämäellä. Kirsti Ailion perheeseen syntyi kaksi tyttä, jotka pitävät päivittäin häneen yhteyttä. Kirsti asuu kerrostaloasunnossa, johon hän saa veteraanien päivittäiset palvelut. Kohokohta Kirstille oli kutsu tasavallan presidentin viime vuoden itsenäisyyspäivä vastaanotolle. Hän seuraa aktiivises-

ti veteraanien toimintaa. Merkkipäiväänsä Kirsti viettää läheisten kanssa.

Toivo Hartikainen

Eino Hölsä 100 vuotta

Eino Hölsä syntyi Savitaipaleella 20.4.1918. Maatalon pojan tie vei asevelvolliseksi Uudenmaan Ra-

kuunarykmenttiin 3. eskadroonaan Lappeenrantaan. Kotiutumisen sijaan tuli lähtö sotaan. Tapaturma keskeytti Hölsän sodan jo ennen joulua. Hölsän juottaessa hevosta jäisellä kaivolla hevonen putosi polvilleen ja ratsastajan jalka jäi hevosen alle.

Ajokortillisena joutui Hölsä jatkosodassa kuljetustöihin. Ensimmäinen tehtävä oli rakentaa siltä Äyräpäästä Vasikkasaareen. Seuraava kohde oli Tienhoitokomppania Aunuksen seudulla. Keväällä -44 käsky kävi Rintamapioneereihin. Lotinapellolla

oli tehtävänä hyökkäysvaunujen miinojen virittäminen ja peittäminen. Kun kaikki oli valmista, alkoi vastapuolelta sataa kranaatteja ja tässä Hölsäkin haavoittui vasempaan olkavarteeseen. Omakotitalo, jossa Eino Hölsä edelleen hyväkuntoisena asuu, on omin käsin rakennettu. Haave omasta huoltoasemastakin toteutui ja 20 vuotta siinä vierähti. Elli-vaimon kanssa avioliittoa onkin sitten jo 76 vuotta takana. Lapsia on kaksi.

Teksti: Raili Leino

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Kanta-Häme

Lammi-Tuulos 7.5.2018

Klo 10.00 Juhlajumalanpalvelus Lammin kirkko
Lounas ja päiväjuhla Kapakanmäki, Tuulos

Kymenlaakso

Kouvola Keskuskirkko 18.5.2018

Klo 10.00 Messu
Messun jälkeen ruokailu
Päiväjuhla ruokailun jälkeen

Ilmoittautumiset **oman yhdistyksen kautta**
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiriin puh. 0400 655 283
tai kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi viimeistään 30.4.2018.

Södra Finland

Sjundeå 27.5.2018

Kl. 12.00 Högmässa i Sjundeå Kyrka
Kl. 13.15 Uppvaktning vid hjältegravarna
Kl. 14.00 Måltid vid Cumulus Resort (f.d. Sjundeå bad)

Etelä-Pohjanmaa

17.5.2018

klo 11.00 Suupohjan seudun kirkkopäivä
Kauhajoen kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

11.9.2018

klo 11.00 Härmänmaan, Järviseudun ja Suomenselän kirkkopäivä
Alajärven kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

4.10.2018

klo 11.00 Seinänaapureiden kirkkopäivä
Ilmajoen kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

Satakunta

Merikarvia 14.6.2018

Klo 12.00 Messu, Merikarvian kirkko, Kauppatie 56
Seppelpartion lähettäminen Sankarihaudalle
Lounas ja kahvit messun jälkeen
Seurakuntakeskus

Klo 14.30–15.30 Päiväjuhla, Merikarvian kirkko

Tumma puku ja kunniamerkit
Ilmoittautumiset 30.5.2018 mennessä yhdistyksittäin omaan veteraanipiiriin

Etelä-Karjala

Lemi 26.8.2018

Klo 10.00 Messu kirkossa
Kunniakäynti sankarihaudalla
Ruokailu ja päiväjuhla koulukeskuksessa, juhlapuhe kenttäpiispa em. Hannu Niskanen

Pohjois-Karjala

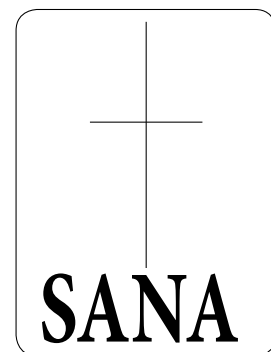
Liperi 26.8.2018

Klo 10.00 Ekumeeninen yhteispalvelus Liperin evankelisuterilaisessa kirkossa, Tutjuntie 1

Klo 11.30 Ruokailu Liperin koululla, Peltolantie 1

Klo 13.00 Päiväjuhla Liperin koulun juhlasalissa, Peltolantie 1

Kristus nousi kuolleista!

Kirkon elämässä vietämme pääsiäisaikaa. Pääsiäinen ei nimitäin rajoitu vain pääsiäisviikonloppuun, vaan se jatkuu helatorstaihin eli Herran taivaaseen astumisen juhlaan saakka. Miksi pääsiäistä vietetään näin pitkään ja hartaasti? Kirkko opettaa, että mitä suurempi juhla, sitä pidempi on siihen valmistautuminen ja itse juhlaaika.

Pääsiäinen onkin yksi kolmesta kirkon vanhimmasta juhlasta Herran kasteen ja helluntain ohella ja kirkkovuodesta jopa kolmasosa liittyy jollain lailla pääsiäiseen. Jumalan suunnitelmassa maailman pelastukseksi Kristuksella on merkittävä rooli. Uskomme mukaan Kristus ei ole pelkästään Jumalan Poika, vaan Hän on myös Jumala, samaa olemusta kuin Isä. Pelastaakseen luotunsa Jumala lähetti ainoan Poikansa maailmaan, Hän syntyi Neitseestä Mariasta ja tuli ihmiseksi. Hänet kastettiin Jordanissa ja Hän opetti joitain vuosia ja keräsi joukon opetuslapsia seuraamaan Häntä. Hänet tuomittiin, ristiinnaulittiin ja Hän nousi kolmantena päivänä kuolleista tuhoten kuoleman ja nostoen Adamin ja Eevan kuolleista kuvaten siten koko ihmiskunnan ylösnousemusta. Hän ilmestyi opetuslapsilleen neljäkymmenen päivän ajan, nousi ylös taivaaseen ja istui Isän oikealle puolelle. Helluntaina Pyhä Henki lähetettiin maan päälle uudistamaan ja luomaan uutta ja helluntaina muistammekin Kolmiyhteistä Jumalaa. Näiden tapahtumien kautta Jumalan suunnitelma tulee täydelliseksi.

Pääsiäistapahtumat ovat siten osa suurempaa kokonaisuutta ja aivan uskomme kulmakiviä. On mahdotonta ajatella kristinuskoa ilman Kristusta ja jättäessämme Hänet pois uskomme keskiöstä osomme totisesti harhaan. On siksi uskomatonta, kuinka joillakin kristinuskosta lähtöisin olevat vaihtoehdot uskomukset ovat lisääntyneet. Näille tarkoitan vaikkapa uskoa enkeleihin. On enkelihoidoja, enkelikirjoja ja enkeleillä tehdään rahaa. Kristinuskon nähdään vanhana ja pölyttyneenä ”kirjauksena”, jolla ei ole enää mitään annettavaa tässä maailmassa. Uskon elämästä on tullut minäkeskeistä; ihmisen minä määrittelee uskon ja sen, miten minä uskon. Kirkon opit ovat näin ollen vanhentuneet, eivätkä monet koe, että ne tarjoavat tämän päivän ihmiselle juuri mitään.

Syyt tähän ovat moninaiset, mutta sen sijaan, että syyttäisimme vain ja ainoastaan tätä aikaa tai tämän ajan ihmisiä, meidän on kristittyinä ja kirkkona hyvä rohkeasti myös katsoa peiliin. Tähän kirkon ja sen sanoman uskottavuuskriisiin olemme myös itse osasyllisiä. Kysymys kuuluu, kuinka olemme hoitaneet kirkon armotaloutta ja sitä kykyä, joka meille on annettu? Olemmeko puolustaneet kaikessa evankeliumin totuutta? Olemmeko pystyneet välittämään Jumalan rakkautta oman tekemisemme kautta? Olemmeko välittäneet iloa ja valoisaa kuvaa uskosta vai synkkää ja ilotonta?

Emme voi vaikuttaa tämän maailman maallistumiskehitykseen, mutta siihen voimme vaikuttaa, kuinka kristittyinä ja hengellisinä yhteisöinä elämme ja mikä meidän sanomamme maailmalle on ja kuinka sen välitämme eteenpäin. Nyt riittää negatiivisyytteen ja riidanhakuisen kuvan antaminen ja on aika siirtyä siihen iloon ja valoon, joka pääsiäisen tapahtumien myötä jatkuvasti loistaa maailmassa. Ylösnousemuksen ilon kokemus on hyvä laittaa jakoon ja rohkeudella elää todeksi pääsiäisen sanomaa. Tästä syystä me ortodoksit muistutamme toisiamme koko pääsiäisajan ylösnousesta Kristuksesta ja tervehdimme toisiamme sanoen: Kristus nousi kuolleista ja vastaamme siihen Totisesti nousi! Kutsunkin kaikkia kristittyjä siihen iloon ja valoon, joka loisti Kristuksen haudasta tuomalla pelastuksen koko luomakuntaan ja meidän kaikkien sydämiin. Kristittyinä me seuraamme Kristusta, Vapahtajaa ja kun näin teemme, saamme Hänet asumaan sydämiimme ja meistäkin tulee Pyhän Hengen temppeleitä.

Riemullista ja ilontäyteistä kevättä!

Oulun metropoliitta Elia

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraanit.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

AJANKOHTAISTA

Yhdessä eteenpäin - Hattulasta matkaeväät

Elämä on parhaimmillaan silloin, kun jaamme ja kannamme asioita yhdessä. Sotaveteraaniliiton hengellisen toimikunnan uusi puheenjohtaja, rovasti **Jaakko Simojoki** muistutti, kuinka elämä on toinen toisemme kantamista. ”Jumala puolestaan kantaa meitä”.

Hengellisen työn virikepäivillä Hattulan Petäyksessä ohjelmasisältö haastoi kuulijat katsomaan eteenpäin, katsomaan yhteistyöhön, toivoon ja eheyteen. Siirtämään ja kantamaan veteraanityötä sukupolvelta seuraavalle.

Sekin huomioitiin, että edessä siintävässä perinneajassa Sotaveteraaniliiton hengellisen työn asema on tärkeä. Niinpä sen pitää näkyä myös tulevien perinneyhdistysten säännöissä.

– Hengellisyden ja toivon näköaloja tarvitaan, kun siirrymme perinneajasta. Näin todettiin useissa puheenvuoroissa.

Eheyttä rakentamassa

Kenraaliluutnantti evp **Ilkka Ranta** pohti ajatusta ”Eheys tulevaisuuden voimavarana”. Myös ulkomailla pitkään uransa aikana työskennelleen Ilkka Rannan luotaus historiamme kerrostumiin todensi sen, kuinka kiistaton merkitys eheydellä on kansallisessa menestystarinassamme. Ranta alleviivasi, että eheys syntyy tasapainoisesta yhteiskuntaelämästä.

Hänen mukaansa tasapaino on rakentunut niin 600 vuotta jatkuneen Ruotsin vallan aikana kuin niinä satana autonomian vuotenakin, jolloin tulevaisuutta rakennettiin Venäjän sylissä.

Eheys syntyy siitä, että tullaan puolitiehen vastaan. Näin on muistuttanut muun muassa presidentti Urho Kekkonen.

Esko Ahon hallituksessa maa- ja metsätalousministerinä työskennellyt, ja viimeisimmäksi Hattulan kunnanjohtajan virasta eläköitynyt **Martti Pura** otti virikepäivien kuulijat otteeseen. Puran purkaessa kuntakentän,

Panssariprikaatin varusmiehistä koostettu orkesteri esiintyi päiväjuhlassa.

politiikan ja Hattulan tapahtumia hän kiinnitti ajatukset suuriin linjoihin.

– Sosiaalisen median ja uudenlaisen viestinnän melkskeissä olisi tärkeää, että isoista asioista oltaisiin yhtä mieltä, toivoi **Matti Pura**.

Kuin sanojensa vakuudeksi hän lauloi Hattulan Pyhän Ristin kirkossa, kuinka täällä Pohjantähden alla katsotaan kaukaisuuteen ja pyyhitään kyneleet.

Vai mitä Liimatainen?

Napakalla otteella monipuoliseksi suunnitellun virikepäiväkonaisuuden yksi puhuttelevimmista ohjelmaosioista oli kahden upseerikokelaan, **Angelina Heikkilän** ja **Elias Liimataisen** vuoropuhelu.

Mitä odotan tulevaisuudelta? Kestääkö nykynuorten kantti ajatuksen siitä, että Suomen vakaus ei olekaan rikkumaton? Mikä on puolustusvoimien koulutustaso? Entä nuorten arvostus sotaveteraanisukupolvea kohtaan?

Heikkilä ja Liimatainen kertoivat nuoren elämänsä tarinat. Olivat tyytyväisiä suomalaisen hyvinvointiyhteiskuntaan opiskelumahdollisuuksineen sekä puolustusvoimien tarjoamaan koulutukseen.

– Vai mitä Liimatainen, kysäisi **Angelina Heikkilä** tämän tuosta?

He saivat kuulijajoukon vuoropuheluun ja vakuuttivat, että maanpuolustushenki nuorten keskuudessa on vankkumaton. Näin sittenkin, vaikka jouduttaisiin silmätysten isojen kriisien kanssa.

Nuoret tahtoivat tietää, mitä 92-vuotias hämeenlinnalaisveteraani **Esko Paakkala** mietti sodan kiperimmissä tilanteissa. Mistä voima, mistä rohkeus? Pelottiko teitä, pelottiko muita? Kiitos teille!

Kulttuuria unohtamatta

Virikepäiville oli tuotu monipuolinen kulttuurikattaus. Ensimmäisen päivän illassa kirjailija **Maija Paavilainen** johdatti kuulijan aikamatkalle Lutherin aikalaisen Lucas Cranachin teosten esittelyn kautta.

Rovasti **Kari Koivu** oli kerännyt esitykseensä Itsenäisen Suomen runouden aarteita.

Vierailu Hattulan Pyhän Ristin keskiaikaisessa kirkossa antoi mahdollisuuden keskiaikaisen kirkkotaiteen tarkasteluun. Kirkossa on Suomen laajimmat ja alkuperäisimmät seinämaalaukset raamatunkertomuksista.

Kirjailija **Maija Paavilainen** esityksen jälkeen hengellisen toimikunnan puheenjohtaja **Jaakko Simojoki** (vas.) ja paikallinen järjestelyvastuullinen **Juhani Muilu** luovuttivat **Maijalle** liiton standaarin ja kaksi kirjaa.

Martti Pura lauloi Hattulan Pyhän Ristin kirkossa, kuinka täällä Pohjantähden alla katsotaan kaukaisuuteen ja pyyhitään kyneleet.

Musiikkilahjoja tarjoilivat Hattulan veteraanikuoro sekä Varusmiessoittokunnan viihdeorkesteri.

Tammenlehväsukupolvi on viitoittanut suunnan

Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton hengelliseltä toimikunnalta lähti selkeä viesti. ”Kilpaillaa toinen toisen kanssa kunniottamisessa.”

Virikepäivien ohjelmaan kuului perjantaina messu Tyrvännön kirkossa. Arkkkipiispa emeritus **Jukka Paarma** muistutti saarnassaan ylösnousseen kohtaamisen lahjasta.

– Menkää Galileaan. Galilea on juuri siellä, missä on lähimmäinen ja missä rukoillaan. Yö päättyy ja aamu alkaa vasta, kun on sen verran valoisaa, että voimme tunnistaa ”veljemme” kasvat, neuvoo **Jukka Paarma**.

Päiväjuhlan avannut, Petäyksessä pidettyjen virikepäivien suunnittelu- ja toteutusvastuuta kantanut rovasti **Juhani Muilu** otti esiin tammenlehväsukupolven uurastuksen. Tammenlehväsukupolvi on elämällään näyttänyt, mikä on matkallamme arvokasta. Sellaista, joka antaa uskoa, toivoa ja voimaa. Asennetta tarvitaan siihen, ettei lähimmäistä ei jätetä.

Karheaa havinaa

Juhlapuheessaan lääkintäkenraalimajuri evp **Timo Sahi** huomioi, kuinka isänmaan historian siipien karheassa havinassa rakentui kuin rakentuikin eheytyminen.

– Kansakunnan yksituumaisuus punnittiin talvisodassa ja se oli vahvempi kuin koskaan. Ilman yhtenäisyyden henkeä ei itsenäisyyttä olisi saavutettu eikä säilytetty.

Sotaveteraaniliiton tervehdyksen tuonut lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen** korosti, että liitto on tehnyt kaikkensa sen eteen, että viime sotien tunnuksen omaaville veteraaneille saataisiin pikaisesti samat palvelut kuin sotainvalideille. Viimeistä vetoamista käsiteltiin valtiovarainministeriössä virikepäivien ensimmäisenä päivänä.

– Ellei kunniavelkaa nyt makseta, se jää maksamatta, arvioi **Heikkinen**.

Päättyessään tapahtuman hengellisen toimikunnan puheenjohtaja **Jaakko Simojoki** neuvoo, että kansakunnan eriarvoistumisen ehkäisyssä jokainen voi kysyä itseltään, mitä minä voisin tehdä.

Kunpa meillä olisi rohkeutta tulla puolitiehen vastaan. Ylikin!

Paula Takala

Kirjoittaja on Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton yhteisen hengellisen toimikunnan jäsen

Tyrvännön kirkossa pidetyssä jumalanpalveluksessa **Jukka Paarma** saarnasi ja jakoi ehtoollisen.

Itsenäisyys on koko kansan asia

Ilmari Koppinen mestaruuskisoissa 91-vuotiaana

Ilmari Koppinen muistuttaa, ettei sotaa vain siellä etulinjassa käydä – niin itsenäisyys kuin maailma tarvitsee meitä kaikkia.

Ekä syynä on jo 12-vuotiaana orvoksi jääneen **Ilmari Koppisen** vaatimattomien lähtökohtien häneen juurruttama nöyryys, häntä läpi elämän kannatellut kristillinen vakaumus tai vankka varsinaisuomalaisuus, mutta itsestään hän ei numeroa tee. Syytä siihen kyllä olisi.

Esimerkiksi hänen huikkea veteraaniurheilijauransa, jolla hän ehti saavuttaa yli 1600 mitalia.

- No jollain lailla olen terveysurheilua harrastanut koko elämäni. En minä tiedä, pitäisikö siitä ylpeä olla, mutta totta kai olen iloinen, että jaksoin ne 300 metrin aidatkin”.

Mainitaan nyt kuitenkin, että Koppinen oli tuolloin 90. Ja pitää yhä hallussaan lajin maailmanennätystä.

- Ei se kunto vanhetessa enää entisensä ole, mutta kaipa se kuuluu asian luonteeseen, hän hymähtää.

Epäilemättä, mies on kuitenkin jokunen kuukausi sitten täyttänyt 100.

Itsenäisyyden puolustaminen Suomessa kaikkien asia

Ensikosketuksensa sotaan Koppinen sai jo muutaman kuukauden ikäisenä, jolloin hänen perheensä joutui lähtemään sisällissodan alta pakoon kotoaan Raumalta.

- Kuulat vain lentelivät per-

heen tehdessä matkaa, Koppinen muistaa vanhempiensa kertoneen.

Sota ei valitettavasti jäänyt Koppisen viimeiseksi. Vuonna 1939 oli hänen vuoronsa astua aseisiin. Talvi- ja jatkosodan aikana hän ehti palvella niin laivastossa, rannikkotyöstössä, Rukajärven korpisodassa kuin liikennehuollossa.

- Suomi on niin pieni maa ja niin pieni kansa. Meille erityistä on se, että turvallisuus ja itsenäisyys ovat koko kansan asia. Tavat, joilla sitä itsenäisyyttä ylläpidetään, ovat moninaiset, hän muistuttaa.

- Ei se ole vain sitä, mitä TV näyttää, sitä räiskyntää. Itse olin sodassa monessa paikassa ja silti vain muutamissa toiminnoissa. Lisäksi ovat vielä pioneerit, sairaanhoito ja muut tehtävät. Ja huolto. Jos se ei toimi, niin ei toimi mikään muukaan. Ei sitä sotaa yksinomaan siellä etulinjassa käydä.

- Sama se on elämässä muutenkin: tätä maailmaa ylläpidetään moninaisin keinoin ja tehtävin. Koko itsenäisyyden puolustaminen lähtee siitä, että pitää pysyä rauha. Mutta jos näin ei käy, niin kaikkia näitä rooleja tarvitaan. Esimerkiksi laivaston tehtävään on turvata kauppa ja merenkulku, ei sotia.

Luotiateessa Rukajärvellä

Läheltä piti -tilanteita ei Koppisen sotapolulta ole puuttunut. Erityisen kiperiksi tilanteet äityivät Rukajärven suunnalla, jossa hän osallistui historiaan Suomen suurimpana jääneeseen partioretkkeen Muurmannin radalle, jonka

läntinen haara hänen joukkonsa oli määrä katkaista. Matkaa tehtiin hiihtäen yli 50 kilometrin päähän, minkä jälkeen uupunuiden miesten piti jaksaa vielä paluumatkakin. Olosuhteet olivat hirveät: pakkaneen paukkui yli 50 asteessa.

- Sieltä oli hirmuisella kiireellä päästävä pois. Valoisana aikana venäläiset hävittäjälentokoneet pyörittivät ampuen joukkojemme yllä. Siinä me makasimme lumipuvuissamme hiljaa pensaiden juuressa toivoen, ettei meitä nähtäisi.

- Toisella partioretkellä vedin joukkoa keskellä yötä etsien vihollisjälkiä ja löytyihän niitä. Kolmannella menttiin tutkimaan venäläisten tukikohtaa, mutta sieltä tulikin luotisuihku. Äkkiä lähdettiin pois, luodit menivät ihan tuosta, hän kertoo viittoen vain muutaman sentin päähän käsivarresta. Silti hän luonnehtii säästyneensä niiltä ”akkinäisiltä tilanteilta”.

- Ei siinä sen kummempaa. Se oli vaan, mitä oli.

Sotakokemuksistaan puhuesakin Koppinen välttelee itseensä kohdistuvaa huomiota.

- Itse kun puhun sodasta, yritän kertoa historian kannalta, että se historia tulisi esille eikä se oma toiminta, esimerkiksi kun näillä luennoilla puhun.

Niin, kaiken lisäksi Koppinen myös luennoi aiheesta - mm. Salon perinnepajalla, jonka toiminnassa hän on aktiivisesti mukana. Ja viihdyttää pajalaisia myös musisoinnillaan, kuten käy ilmeiseksi hänen siirtyessään suvereenisti pianon ääreen. Ja arvatkaa, kuka on Salon veteraanikuoron viimeinen veteraanijäsen?

Yhtenäinen kansa, itsenäinen kansa

Maanmittausinsinöörinä ja kiinteistötekniikan professorina menestyksekkään uran luonut Koppinen on ehtinyt elämänsä aikana todistaa monenlaisia yhteiskunnallisia muutoksia, eikä vähiten suhtautumisessa sotaveteraaneihin

- Huono suhtautuminen sotaveteraaneihin alkoi jo 50-luvulla. Silloin oli yhteiskunnassa paljon Venäjä-myönteisiä mielipiteitä. Sanon suoraan: Venäjän aivopesemiä. Se vaikutti 60-luvun nuoriin, kuten näin minnesäni Teknilliseen korkeakouluun. 70-luvulla alkoi helpottaa, sen huomasi jo omista oppilaistani, kun enää muutaman kanssa oli vaikeuksia.

- Sellaista se on, ihmiset ovat niin aivopestävässä. Ei demokratiaa parempaa löydy, mutta sen heikkous on siinä, että ihmiset ovat aivopestävässä, Koppinen ruotii.

- 20- ja 30-luvuilla Saksan fasisiliike pyrki myös Suomeen. Siinä on myös sitä kansainvälistä aivopesua. Samanlaista on nytkin nähtävissä: meillekin tulee aattei-

ta, jotka eivät ole niin rauhaarakastavia. Eivätkä elämää rakastavia, hän sanoo painokkaasti.

- Aikanaan kun tuli tämä IKL (Isänmaallinen kansanliike), niin sehän kiellettiin lailla, vaikka itsenäisyyden asiallahan hekin väittivät olevansa. Toisaalta, liialliset kiellot voivat viedä väärään suuntaan. Enemmän kaivattaisiin ohjausta ja neuvontaa. Nämä ovat vaikeita asioita, hän myöntää.

Kansan pirstaloituminen Koppista huolettaa jo omien kokemusten perusteella.

- Kun Suomen historiaa tutkii, niin meillä on ollut sisäisiä liikeitä ja niiden välisiä riitoja, joista Suomi on kärsinyt, hän muistuttaa sadan vuoden takaiseen sisälissotaan viitaten.

- Silloin oli kolmenlaisia ihmisiä. Sellaisia, jotka olivat hyvin punaisia; niitä, jotka olivat hyvin valkoisia, mutta myös yllättävän paljon sellaisia - näistä ei paljon puhuta - niitä, jotka näkivät toistensa ihmisyyden ja hädän; niin kuin vanhempani, jotka ottivat punaisen lapsen kasvatikseen. Kyllä tällaista suhteellisuudentajua oli myöskin. Se myös auttoi maan myöhemmissä vaiheissa - heitä oli paljon enemmän kuin uskottiin. Aihe saa Koppisen ymmärrettävästi vakavaksi.

- Joka suunnittelee tulevaisuutta, sen täytyy ymmärtää nykyisyys. Ja nykyisyyttä ei voi ymmärtää ellei tunne myös historiaa. Nämä kolme asiaa yhdessä lapsille ja nuorille täytyisi käydä läpi. Yhtenäinen, terve kansa pysyy paremmin itsenäisenä. Mitä hajanaisempi kansa, sitä helpompi sitä on ulkoapäin johdatella. Riitelevään kansaan on helppo hyökätä.

Tulevaisuus huolettaa

- Joissain asioissa Suomessa mennään parempaan suuntaan, joissain huonompaan, hän pohtii. Terveiden elämäntapojen puolestapuhujana häntä huolettaa etenkin ihmisten oman hyvinvoinnin laiminlyönti.

- Terveystestä huolehtimisen puute huolettaa. Tiettyt yksilöt eivät pidä itsestään huolta. Eikä kyse ole vain itsestä huolehtimisesta; myös läheisistä ja muista pitäisi kantaa huolta. Liiallinen itsekkyys on pahasta, hän korostaa viitaten tässä niin ihmisiin kuin valtioinkin.

Sotavuodet juurruttivat myös tietynlaisen skeptisyyden itänaapurien kohtaan.

- Olen välillä siellä käynytkin, ja ihmisiä he vain ovat, ihan hyviäkin ihmisiä, ei siinä mitään, mutta kyllähän se Venäjä jonkin verran kielteisiä mielikuvia herättää. Aika on vienyt pahimman kielteisyyden, mutta Putin on sitten asia erikseen. Tämä aika on suuri ongelma, suuri kysymysmerkki. Kyllä se täytyy sanoa: jonkin verran tulevaisuus huolettaa.

Synkimpienkin ajatusten keskellä on kuitenkin asia, joka saa hymyn Koppisen huulille: hänen perheensä.

- Parasta elämässäni ovat lapset. Ja heidän lapsensa - minulla on lapsenlapsia jo neljännessä polvessa. Niin ovat kilttejä ja hienoja ihmisiä! Siinä on asia, josta tämäkin vaatimaton mies on esittöman ylpeä.

Teksti: Ariela Säkkinen

Kuvat: Ariela Säkkinen ja Ilmari Koppisen arkisto

100-vuotias salolaisveteraani Ilmari Koppinen on myös taitava pianisti.

AJANKOHTAISTA

Sotaveteraaniliitto palkitsi ansiomerkeillä

Suomen Sotaveteraaniliiton hallitus myönsi Sotaveteraanien kultaisen ansioristin 47 henkilölle ja Sotaveteraaniliiton ansiomitalin 69 henkilölle. Liiton esittämät huomionsoitukset jaettiin 9. maaliskuuta ja 23. maaliskuuta.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi myönnettiin seuraaville henkilöille:

Iiro Aalto, Kitee
Marketta Asikainen, Lahti
Toivo Grönlund, Espoo
Asta Heickell, Helsinki
Antti Heikkilä, Taivassalo
Kalervo Hellsten, Kouvola
Eira Häkkä, Padasjoki
Rauha Hämäläinen, Järvenpää
Erkki Härkälä, Huittinen
Sirkka Iljin, Raisio
Mauri Jaakkola, Helsinki
Raili Jantunen, Heinola
Kalervo Jokinen, Salo
Marja-Liisa Kaltio, Oulu
Anna-Liisa Kankaanpää, Sievi
Pertti Keihäs, Turku
Raili Kivilahti, Jämsä
Pentti Koistinen, Lantana, USA
Sinikka Konkola, Salo
Aarre Koskenmäki, Helsinki
Viljo Lehtonen, Helsinki
Neidre Lembit, Tallinna
Anneli Lius, Mänttä-Vilppula
Teuvo Mahrberg, Hämeenlinna
Ritva Muhola, Sievi
Heikki Mäkelä, Orivesi
Veikko Mäkelä, Hämeenlinna
Matti Naskali, Ulvila
Terttu Nuppola, Kouvola
Hans Nyholm, Lake Worth, USA
Matti Passi, Vantaa
Sinikka Peronius, Pälkäne
Reino Pertta, Kirkkonummi
Raimo Pohjanheimo, Tampere
Esko Rantanen, Huittinen
Hilkka Rantio, Espoo
Raimo Riikonen, Espoo
Raili Saastamoinen, Keitele
Matias Santamäki, Karijoki
Hilkka Siltanen, Jämsä
Mirja Silvan, Lake Worth, USA
Christer Sundman, Borgå
Aulis Suominen, Taivassalo
Eino Takala, Alajärvi
Raimo Tonttila, Orivesi
Pauli Uusimäki, Vimpeli
Finn-Göran Wennström, Helsinki

Perhe- ja peruspalveluministeri Anni Saarikko kiitti ansiomitalin saajien puolesta 23. maaliskuuta pidetyssä tilaisuudessa.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi voidaan myöntää tunnustuksena liiton tarkoituksien hyväksi tehdystä erittäin merkittävästä ja pitkään jatkuneesta työstä.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin seuraaville henkilöille:

Mikko Aaltonen, apulaispormestari, Tampere
Jarmo Ahonen, liikennejohtaja, Hamina
Jens Christian Andersen, ministerråd, Denmark
Aulikki Blomqvist, veteraaniihdyshenkilö, Porvoo
Simon Elo, kansanedustaja, Espoo
Heli Erkkilä, diakoni, Helsinki
Pekka Eskelinen, johtava terveyskeskuslääkäri, Paimio
Rainer Fabricius, rauhanturvaaja, Juva
Nadia Gustafsson, lentoemäntä, Espoo
Miia Haavisto, tuottaja, Helsinki
Pekka Juhani Halinen, työsuhdepäällikkö, Kouvola
Erkki Jaako, koulutustarkastaja, Kauhajoki
Merja Heinonen, palveluohjaaja, Ylivieska

Simo Holopainen, toimittaja, Helsinki
Erika Honkanen, kulttuurikoordinaattori, Nokia
Raimo Honkanen, liikenneneuvos, Mikkeli
Sirpa Hämäläinen, palveluohjaaja, Viitasaari
Merja Junttila, vastaava fysioterapeutti, Mynämäki
Tuomo Juntunen, toimitusjohtaja, Kangasala
Marja Kangasniemi, lentoemäntä, Nurmijärvi
Matti Karhos, kulttuuriasiainpäällikkö, Lahti
Mauri Keinänen, asiakaspäällikkö, Hyvinkää
Ib Ketler, kriminalinspektör, Denmark
Timo Kivinen, kenraaliluutnantti, Helsinki
Kalevi Kiviniitty, professori, Siikajoki
Vesa Koivisto, kirkkoherra, Järvenpää
Kirsti Kosonen, lentoemäntä, Nurmijärvi
Pia Kuhakoski, deputy country manager, Helsinki
Erkki Kukkonen, kaupunginjohtaja, Järvenpää
Mika Kulju, historioitsija, Tornio
Taisto Kuronen, asiamies, Vantaa
Matti Juha Käkälä, päätoimittaja, Kurikka
Marianne Känä, kirkkoherra, Eurajoki
Ilari Laine, toimitusjohtaja, Helsinki
Marjo Laitakari, lentoemäntä, Helsinki
Anu Lehtinen, yksikön päällikkö, Nokia
Sari Leino-Laine, lentoemäntä, Hyvinkää
Jari Lindström, työministeri, Kouvola
Aku Louhimies, ohjaaja, Helsinki
Juhana Manner, toimitusjohtaja, Helsinki
Elina Melgin, toimitusjohtaja, Helsinki
Helena Moilanen, diakonissa, Helsinki
Kimmo Mäkinen, yliluutnantti, Kaarina
Tuomo Niiranen, rauhanturvaaja, Hirvensalmi
Peeter Paenurm, sotilaspappi, Harumaa

Pertti Peltonen, yrittäjä, Rauma
Marja-Leena Pihlajamaa, osastonhoitaja, Helsinki
Hannu Piispanen, rauhanturvaaja, Jyväskylä
Peep Pillak, historioitsija, Viro
Antti Prepula, turvallisuuspäällikkö, Lahti
Veli-Matti Puolakka, liikennejohtaja, Kouvola
Gunvor Pätt, stud.merk., Vasa
Timo Raikko, toimitusjohtaja, Pöytyä
Erkki Rautiainen, johtaja, Oulu
Esa Ruuttunen, oopperalaulaja, Vantaa
Rami Saarela, luova johtaja, Helsinki
Annika Saarikko, perhe- ja peruspalveluministeri, Turku
Veli-Matti Salo, hallituksen puheenjohtaja, Porvoo
Juha Saura, liikennejohtaja, Pöytyä
Markus Seppälä, vaskisoitinopettaja, Alavieska
Sirkku Soini, general counsel, Helsinki
Kaarina Suhonen, pääsihteeri, Lahti
Eija-Liisa Suisto, toiminnanjohtaja, Oripää
Pekka Timonen, filosofian maisteri, Helsinki
Petri Toivonen, tasavallan presidentin adjutantti, Helsinki
Antti Tukeva, maanviljelysneuvos, Kurikka
Irja Tulonen, kunnallisneuvos, Tampere
Katja Uitus-Mäntylä, vanhustyönjohtaja, Nokia
Heini Vilbiks, historioitsija, Viro

Sotaveteraaniliiton ansiomitali voidaan myöntää Sotaveteraanityön päämäärien hyväksi kauan ja ansiokkaasti tai muutoin merkittävästi toimineelle henkilölle, joka ei ole sotaveteraani, sekä sotaveteraanille, joka on sanotuina tavoin toiminut muussa yhteydessä kuin liiton tahi sen jäsen- tai tukiyhteisön antamissa luottamus- tai muissa tehtävissä.

Ansiomitalin saajat yhteiskuvassa 23. maaliskuuta.

Huomionsoitusten saajat yhteiskuvassa 9. maaliskuuta.

Sotahistoriallisia museoita, paikkoja ja matkoja

MUSEO MILITARIA
Laaja perusnäyttely ja uutta nähtävää.
Kesällä avoinna päivittäin. Tervetuloa!

Vanhankaupunginkatu 19, HÄMEENLINNA
puh. 040 450 7479
www.museomilitaria.fi

Tutustu Porkkalan tapahtumiin ja Degerby Igor-museon uusittuun näyttelyihin.

Degerby Igor-museo
040 5418526
igor@degerby.fi
Furuborgintie 6
10160 Degerby
www.degerby.fi

SUOMEN ILMAVOIMAMUSEO
Finnish Air Force Museum

Tutustu perusnäyttelyssämme Ilmavoimien historiaan, lentokoneisiin ja varusteisiin 1910-luvulta nykypäivään.

Lapsille on leikinurkka, jossa ilmailuaiheista lukemista ja pientä puuhaa!

Kahviotuotteiden lisäksi museokaupassa myydään ilmailuaiheista kirjallisuutta, pienoismallisarjoja ja ilmailuun liittyviä matkamuistoja.

Tikkakoskentie 125
41160 Tikkakoski
p. 014 375 2125

www.ilmavoimamuseo.fi

SÄKYLÄN TALVI- JA JATKOSOTAMUSEO

Kiertotie 2, 27800 Säkö
Avoinna ti-pe 10-17 ja juhannuksesta alkaen 30.7. saakka la 10-14 ja su 12-16.
Talvikuukausina suljettu.
Puh. 0400 955 598
Sähköposti:
info@sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

www.sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

1944-1956
Porkkala Parenthesis
Porkkala Parenthesis

Porkkalan vuokraus ja Neuvostoliiton sotilastukikohta 1944-1956

Näyttely avoinna kesälauantaisin klo 11-15 (ei juhannuksena), 2 €. Muulloin sopimuksen mukaan.
Huom! Ei esteetön.
Lisätiedot ja ryhmävaraukset: Vaihde 09-29671, kulttuuripalvelut
Ragvaldsin museoalue
Överbyntie 140, 02400 Kirkkonummi
www.kirkkonummi.fi/ragvalds

Marskin Maja
www.marskinmaja.fi

LOPPI

040-5480525 040-5278087

Museo Tilausravintola Kokoukset Pitopalvelu

ERIKOISMATKOJEN ASiantuntija
Japi-Matkat Oy

Käkisalmi – Sortavala - Valamo 24.-27.5. sis.kuljetus alk.Lahti, maj, puolihoito, Valamon retki, käynti Viipurin sotamuseossa ja Huuhanmäen alueella, oppaana evl Aimo Kiukas	490 €
Karjalan Kannas 20.-22.7. sis. kuljetus alk.Karhula, maj., puolihoito, ryhmäviisumi, oppaana evl Aimo Kiukas	390 €
Pietari – Narva – Tallinna 10.-12.8. sis.kuljetus alk.Kotka, maj., puolihoito, laivamatkat, käynti Hermannin linnoituksessa	310 €

Katso lisää www.japi-matkat.fi
Puh 05 3559365 Kaivokatu 10
myynti@japi-matkat.fi 49400 Hamina

RAUHATON MIELI
– Kuviin tallentuneet tunteet
18.10.2017-2.9.2018

Suojeluskunta ja Lotta Svärd -museossa
Kauppakatu 17, Seinäjoki

Tiedustelut ja opastusvaraukset p. 06 4162 734
Tervetuloa tutustumaan!

ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAMUSEO
SEINAJOKI.FI/MUSEO

PANSSARIMUSEO

Hattulantie 334 - Parola - toimisto@panssarimuseo.fi
puh. 040 5681186 www.panssarimuseo.fi

Näillekin vaunuille on nyt arvoisensa katokset!
Sotaveteraaneilla vapaa pääsy museoon, tervetuloa!

Kesäkauden perinteiset tapahtumapäivät:
Ti 1.5. klo 10-15 Panssarimuseon Kevätsawutus - käännetään kampiakselit kesäaikaan
La 7.7. klo 10-15 Museon perinteinen Perhepäivä
La 4.8. Hobby Day - militariaharrastepäivä

Vaihtuvat näyttelyt 1.5.alk.
▶ Rautatiesotaa - Panssarijunat Suomessa 1918
▶ Bensaanhävittäjät - White M2 -puolitelakuorma-autot Puolustusvoimissa
▶ Tankit tähtäimessä - Panssarintorjuntakiväärin ja -tykit Suomessa

Korsulauluillat To 24.5. ja To 23.8. klo 18.30

AJANKOHTAISTA

Vaasan vuosijuhla ja Sotaveteraaniviikon avaus

Maaliskuun 10. päivänä vietettiin Vaasan kaupungintalolla Vaasan Sotaveteraanipiirin 50-vuotisjuhlaa ja samanaikaisesti avattiin valtakunnallinen 52. Sotaveteraaniviikko.

Yli 100 henkilöä oli kokoonnut juhlaan ja joukossa oli monia sotaveteraaneja, heidän puolisoitaan, leskiä ja lottia.

Juhla alkoi Pohjanmaan Maanpuolustussoittokunnan soittaessa Suomen Sotaveteraaniliiton kunniamarssin kapteeni **Sami Salmivuoren** johdolla. Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen** avasi sotaveteraaniviikon. Hän korosti, että elossa on vielä n. 14 000 sotaveteraania, joista osa ei itse kykene valvomaan etujaan, joten liiton pitää vaikuttaa siihen, että he saavat samat tuet kuin sotainvaliditkin.

Rovasti **Tor-Erik Store** lähetti seppelation, jossa olivat muka-

na veteraanit **Yrjö Savola**, **Tuulikki Spoof** ja **Valter Nyman**. Juhlaväki sai kokea spontaanin sukupolvenvaihdon, kun seppelä luovutettiin juhlasalissa nuorille varusmiehille kokelas **Christian Riutan** komentoon.

Piirin puheenjohtaja **Anders Knip** toivotti juhlaa tervetulleeksi ja kertoi piirin 50-vuotisesta taipaleesta. Puolustusvoimain tervehdyksen toi yliluutnantti **Mika Piironen** ja Vaasan kaupungin tervehdyksen esitti kaupunginjohtaja **Tomas Häyry**.

Kansanedustaja **Anna-Maja Henriksson** piti juhlapuheen, jossa hän korosti kiitollisuutta veteraanien tekoja kohtaan. Hän muistutti myös kotirintaman panostuksesta

– Kun miehet olivat rintamalla, niin myös kotirintaman piti kestää äärimmäisen vaikeina aikoina. Kotipihan viljelykset piti hoitaa, lapset kasvattaa ja koti pitää kunnossa. Tässä tekivät Suo-

men naiset uskomattoman työn, heidän piti kantaa suuri taakka, mutta he selviytyivät poikkeuksellisella kestävyydellä. Ilman naisten sankarillisuutta kotirintamalla ei maamme olisi selviytynyt noina vaikeina aikoina. Toinen ryhmä ovat monet lapset, jotka hyvin nuorina osallistuivat työhön kotirintamalla.

Hän nosti myös esiin Lotta Svärd-järjestön, jossa yli 200 000 naista suoritti eri tehtäviä niin kotirintamalla kuin sotatoimialueilla. Henriksson mainitsi, että hänen oma äitinsä toimi lottana sotasairaaloissa: Rovaniemellä, Helsingissä ja Pietarsaassa.

Anna-Maja Henriksson korosti myös niitä panostuksia, joita veteraanijärjestöt ovat tehneet veteraanien hyväksi. Edunvalvonta on jatkunut tähän päivään saakka. Hän tuki myös veteraanijärjestöjen aloitetta, että vielä elossa olevat veteraanit saisivat samanarvoisen tuen kuin sotainvalidit.

Piirin perinnetyöryhmän puheenjohtaja **Bertel Widjeskog** esitti historiallisen katsauksen ja totesi, että kun Vaasan Sotavete-

Juhlapuheen pitää kansanedustaja Anna-Maja Henriksson. Riksdagsledamot Anna-Maja Henriksson höll ett festtal.

raanipiiri perustettiin, oli se ensimmäinen kaksikielinen piiri maassamme. Piiri on myös hoitanut useita merkittäviä tapahtumia järjestämällä mm. liittokokouksen ja kesäpäivät Vaasassa v. 1982. Liittokokoukseen osallistui yli 1400 henkilöä ja juhlar-marssiin halki Vaasan kaupungin osallistui 15 000 veteraania ja siitä muodostui kolme kilometriä pitkä jono.

Ohjelmassa kuultiin MuM, dipl.-opperalaulaja **Katariina Korkmannin** soololaulua ja Vaasan Lottakuoron musisointia.

Sotaveteraani **Karl-Erik Källström** esitti juhlan päätöspanat ja totesi yhteisön hoitaneen hyvin veteraaneja, mutta iltahuuto lähenee. Kun veteraanien määrä vuonna 2007 oli 75 000, on se nyt noin 14 000.

Teksti: Bertel Widjeskog
Käännös: Tuula Harjunpää
Kuva/Foto: Raimo Latvala

Högtidlig jubileumsfest i Vasa

Den 10 mars firades en högtidlig jubileumsfest i Vasa stadshus. Vasa krigsveterandistrikt firade 50 år samtidigt som 52:a Nationella krigsveteranveckan öppnades.

Över hundra personer, däribland många veteraner med fruar, veteranänkor och lottor hade samlats. Krigsveteranförbundets ordförande, pressrådet **Erkki Heikkinen** öppnade veteranveckan sedan festen inletts med musik av Österbottens Landsförsvarsorkester, ledd av kapten **Sami Salmivuori**.

Erkki Heikkinen betonade att de 14.000 veteraner som är kvar i livet inte själva kan bevaka sina intressen, och att förbundet måste verka för att de erhåller samma stöd som krigsinvaliderna.

En kranspatrull bestående av **Yrjö Savola**, **Tuulikki Spoof**

och **Valter Nyman** sändes av prosten **Tor-Erik Store**. Festdeltagarna fick uppleva ett symboliskt generationsskifte då kranspatrullen avlöstes inne i festsalen av unga värnpliktiga under aspirant **Christian Riuttas** befäl.

Distriktsordföranden **Anders Knip** hälsade välkommen och berörde kort olika skeden i distriktets 50-åriga verksamhet. Försvarsmaktens hälsning framfördes av överstelöjtnant **Mika Piironen** medan stadsdirektör **Tomas Häyry** framförde Vasa stads hälsning.

Riksdagsledamot **Anna-Maja Henriksson** höll ett festtal där hon speciellt betonade den obeskrivliga tacksamhet vi måste uttrycka för veteranernas hjältehd under senaste krig. Men hon påminde också om hemmafrontens insatser:

Sotiemme veteraanit ja kutsuvieraat Vaasan kaupungintalolla pidetyssä arvokkaassa juhlassa. Veteraner från våra krig jämte inbjudna gäster under de högtidliga fest, som hölls i Vasa stadshuset.

– Då männen var vid fronten måste också hemmafronten hålla genom ytterst svåra tider. Odlingarna på hemgården måste skötas, barnen fostras oh hemmet hållas i skick.

– Här gjorde Finlands kvinnor en otrolig insats. De måste bära en tung börda, men de klarade detta med exceptionell uthållighet. Utan kvinnornas hjältehd på hemmafronten skulle inte vårt land ha klarat av dessa svåra år. En annan grupp som jag vill nämna är de många barn som i mycket ung ålder deltog i arbetet på hemmafronten, påpekade Anna-Maja Henriksson.

Hon lyfte också fram Lotta Svärd-organisationen inom vilken ca 200.000 kvinnor tjänstgjorde i olika uppgifter på hem-

mafronten och ute vid krigsområdena. Hon påpekade att hennes egen mor kom att verka som lott på militärsjukhus i Rovaniemi, Helsingfors och Jakobstad.

Anna-Maja Henriksson betonade också de insatser som veteranorganisationerna gjort för veteranernas bästa. Intressebevakningen har fortgått till i dag. Hon stödde också veteranorganisationernas initiativ att de kvarlevande veteranerna skulle erhålla likvärdigt stöd som krigsinvaliderna.

Bertel Widjeskog, ordförande för distriktets traditionsgrupp, gav en historisk återblick och konstaterade bland annat att distriktet bildades som det första tvåspråkiga distriktet i vårt land. Distriktet har också klarat av flera stora åtaganden, bland an-

nat att arrangera förbundskongress och sommarfest i Vasa 1982. Kongressen samlade över 1.400 deltagare, och i festmarschen genom Vasa till Sandviksparken deltog över 15.000 veteraner i en tre kilometer lång kolonn.

I programmet ingick solosång av diplomsångerskan **Katariina Korkman** och körsång av Vasa Lottakör under Korkmans ledning.

Krigsveteranen **Karl-Erik Källström** uttalade avskedshälsningen och betonade att samhället tagit väl hand om veteranerna, men att aftontaptot närmar sig. Då antalet veteraner i dag är ca 14.000, så var de år 2007 hela 75.000!

Text: Bertel Widjeskog

Sotaveteraaniviikko päätökseen Jyväskylässä

Puolustusvoimien sotatalouspäällikkö, kenraalimajuri Timo Rotonen piti juhlapuheen.

Suomen Sotaveteraaniliitto aloitti Sotaveteraaniviikon viettämisen Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 1967. Viikko ajoitettiin siten, että talvisodan päättymisen vuosipäivä

osui juhlaiviikolle. Tänä vuonna viikko aloitettiin Vaasassa ja päätettiin Jyväskylässä. Puitteet olivat arvokkaat ja juhlat: Alvar Aallon suunnittelema ja juuri peruskorjattu Jyväskylän yliopiston juhlasali. Juhlallisuuudet alkoivat kutsuvieraslounaalla ravintola Lozzissa ja päättyivät juhlakahviin. Kahvin kera tarjottiin kakkupala, jonka kuorrutuksessa oli Sotaveteraaniliiton logo - syötävissä muodossa.

Avauspuheessaan Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Matti Krats** korosti, että veteraanityö jatkuu niin kauan, kuin heitä on keskuudessamme. Veteraanit - sekä miehet että naiset - ovat ansaitusti kunniakansalaisyksikönsä.

– Veteraanisukupolvien elämäntapa hakee vertaistaan. Suuret uhraukset ja sen jälkeinen työ ovat kivijalka tämän päivän hy-

vinvoinnillemme. Se meidän jälkipolvien tulee aina muistaa.

Juhlan musiikillinen puoli oli kokoneissa käsissä. Ilmavoimien soittokunta johtajanaan kapellimestari, musiikkimajuri **Juha Ketola** ja Jyväskylän Sotaveteraanikuoro vahvennettuna Harmailla Herroilla johtajanaan **Timo Laakso**, on erinomainen ja tunteisiin vetoava yhdistelmä isänmaallisissa juhlatilaisuuksissa. Aivan uutena tulokkaana Jyväskylän poikakuoro Sirkat täydensi nuorekkaalla, mutta osavalla esiintymisellään juhlan musiikillista antia.

Veteraanien ikääntyminen näkyi myös tässä juhlassa: Vain parikymmentä veteraania - miehiä ja naisia - oli saapunut paikalle. Ja yksi tunnuksen omaava veteraani, **Erkki Levy** lauloi kuorossa. Tämä oli hänen viimeinen esiintymisensä. Hän sai kutsun vi-

meiseen iltahuutoon pääsiäisenä, vain kaksi viikkoa juhlan jälkeen.

Reserviläiset antoivat juhlaan oman panoksensa. Päijänteen Maakuntakomppaniasta alikersantti **Jarkko Nurminen** ja yllärajajääkäri **Emma Frost** olivat rehtori **Pekka Ruuskasen** kantaman Suomen lipun airueina. Emma oli lisäksi yhdessä sotaveteraani **Heino Pietiläisen** ja pikkulotta **Pirkko Koposen** kanssa seppelpartiossa, jonka kenttäpiispa **Pekka Särkiö** lähetti Jyväskylän sankaripatsaalle. Juhlan juontajana oli Suomenselän maakuntakomppaniasta reservin ylläpäli **Katri Tynkkynen**. Katrin erinomainen juonto toi juhlaan informatiivisen ja selkeän rungon.

Juhlapuheessaan Puolustusvoimien sotatalouspäällikkö, kenraalimajuri **Timo Rotonen** käsitteli puolustusvoimien valmiutta ja kykyä peilaten tulevaisuutta talvisodan kokemuksiin:

– Kauniiseen, epärealistiseen turvallisuuden haaveeseen piiloutuminen olisi itsepetosta. Talvisodan karu opetus tässä oli: heikon puolustusmateriaalin valmiuden korjaamiseksi Suomi joutui kalliiseen hintaan ostamaan ulkomailta hyvin rajallisesti tarjolla olevaa materiaalia periaatteella ”ostetaan, mitä saadaan”. Tämäkin kokemus korostaa normaaliolojen varautumisen tärkeyttä.

Normaalikoulun lukiolainen **Sonja Punnala** toi esiin nuoren näkemyksen ja esitti koskettavan kiitoksen veteraaneille:

– Te olette taistelleet ja rakentaneet meille kodin, ja nyt on meidän tehtävämme pitää siitä hyvää huolta.

Puolustusvoimain tervehdysten juhlaan toi Ilmasotakoulun johtaja, eversti **Mikko Punnala**, Jyväskylän kaupungin tervehdysten kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja **Juha Suonperä** ja Jyväskylän seurakunnan tervehdysten pastori, yhteisen seurakuntapalvelun vt. johtaja **Tuomas Palola**.

Päätöspuheessaan Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen** korosti voimakkaasti sitä, että kaikille veteraaneille on saatava yhtäläiset yhteiskunnalliset edut.

– Tärkein tavoitteemme on nyt, että eduskunta päättää pikaisesti lain, jolla kaikille sotien 1939 - 1945 tunnuksen omaaville veteraaneille toteutetaan samat kotipalvelut kuin sotainvalideille sotavammalain nojalla jo nyt korvataan.

Juhla päättyi Suomen lipun poistumiseen. Siniristilippua katsellessani mietin, että veteraanien ansiosta lippu liehuu. Olisimko ilman heidän uhraustaan veteraanijuhlan sijasta vaaliurnilla, Venäjällä on nyt presidentin vaalipäivä?

Juhlan järjestämisestä vastasi 60-vuotias Jyväskylän Sotaveteraanit ry avustajineen. Esiintyjien, puhujien ja reserviläisten lisäksi juhlan onnistumiseen myötävaikuttivat mm. Jyväskylän Maanpuolustusnaiset ja sotilaskotisisaret, SPR:n EA-ryhmä, KESALTS-TO sekä yhdistyksen oma, aina auttamishaluinen talkootiimi.

Teksti ja kuvat: Matti Hyvärinen
Kirjoittaja on Jyväskylän Sotaveteraanien perinnevastaava

Juhlaleisöä Sotaveteraaniviikon päätösjuhlissa Jyväskylässä 18.3.

HAUTAUS- JA KUKKAPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

LAPPEENRANTA

Hautaustoimisto ja Kukkakauppa

ALAN PALVELUA LAPPEENRANNASSA
YLI 80 VUOTTA

Kauppakatu 53, Lappeenranta
puh. 453 0568 – 453 0772, fax 453 0566

MUSTASAARI

Hautaustoimisto
Begravningsbyrå Fant

Keskustie 3, 65610 Mustasaari
puh. 06-322 2744 ja 050-313 8142

päivystys 24 h
Carina Lähdesmäki

www.begravningsbyrafant.fi

OULU

Kirkollinen Hautaustoimisto
Ikäheimo Ky

Isokatu 11, 90100 Oulu
puh. 08-311 3354

PUDASJÄRVI

Pudasjärven
Hautaustoimisto ja Kukka Ky

Toritie 1, 93100 PUDASJÄRVI
puh. 08-821 122, 0400-330 058

ROVANIEMI

JOKELAN
HAUTAUSTOIMISTO

Alan erikoisliike Rovaniemellä vuodesta 1923

Ruokasenkatu 6, 96200 ROVANIEMI
puh. (016) 312 616 fax (016) 312 043
s-posti: jokela@hautaus.info
www.hautaus.info

TAMPERE

VIITASEN
HAUTAUSTOIMISTO

posti@viitashautaus.fi
puh. (03) 212 4107 (päivystys 24 h)
faksi (03) 212 4412
Tuomiokirkonkatu 20, 33100 Tampere

LAUKAA

Hautauspalvelua Laukaassa vuodesta 1932

Kukka- ja Hautauspalvelu
VEHVILÄINEN

Laukaantie 10, Laukaa, puh. (014) 831 941
mia@vehvilainen.fi
www.vehvilainen.fi

”Kollaalla päätin, etten enää pelkää elämässä mitään”

Tii Niemelä vuonna 2007

100-vuotiaana kuollut laulaja Tii Niemelä toimi viihdytysjoukoissa läpi koko jatkosodan ja esiintyi Suomen kaikilla rintamaloikoilla.

Viihdytysjoukot ovat amerikkalaisista sotaelokuvista tuttu käsite, joka riehakkaine esityksineen nostattaa kotiin ikävöivien ja taisteluiden uuvuttamien joukkojen mielialaa. Niitä nähtiin kuitenkin myös Suomen rintamalla.

Talvisodassa viihdytystoimintaa ei juurikaan ollut, mikä on ymmärrettävää tuolloisen ilmapiiirin valossa: joulukuussa 1939 annettu sisäasianministeriön päätös kielsi maassa jopa tanssimisen.

Kesäkuussa 1941 alkaneen jatkosodan myötä asiaan tuli muutos. Viihdytysjoukot perustettiin heti sodan alussa, ja ensimmäinen kiertuekin järjestettiin jo heinäkuussa. Aselevon jälkeen viihdytysorganisaatio purettiin ja taiteilijat kotiutettiin. Lapin sodassa ei viihdytystoimintaa ollut enää lainkaan.

Yhteensä rintamalla nähtiin satoja kiertueita ja tuhansia viihdemaailman eturivin esiintyjä. Yksi heistä oli vastikään 100-vuotiaana poisnukkunut lota **Tii Niemelä**.

- Harva ihminen on jättänyt elämäni niin suuren jäljen kuin hän. Tii-täti oli voimakastahtoinen, huumorintajuinen ja minua kohtaan hyvin lämmin ihminen, vaikka väittikin nuorena olleensa varsinainen kiukkupussi, kertoo tietokirjailija **Jukka Halonen** isotädistään.

Tulikaste Loimolassa

Kerttu Siviänä syntyneen Niemelän vahva tahto tuli selväksi jo pikkutyttöä: keksittyään itselleen lempinimen Tii ei hän ottanut ristimänimeään enää kuuleviin korviinsa. Ihan lapsuudesta on peräisin myös Niemelän rakkaus laulamiseen.

Jatkosotaan hän lähti 24-vuotiaana rintamalottana ja saikin heti alkuun melkoisen tulikasteen, joka Halosen mukaan jätti jälkensä Niemelään koko loppuikäksi.

Kanttiinia Loimolan asemalla - Kollaalla kuuluisten taistelujen alueella - hoitanut nuori lota joutui yllättäen keskelle pommitusta.

- Pommit alkoivat räjähdellä ympärillä. Joku huusi jostain, että mene tyttö suojaan! Minulla meni tukka ihan vaakasuoraan. Paineaalto oli valtava. Lopulta onnistuin heittäytymään johonkin ojan pohjalle, Niemelä muisteli tapahtunutta.

Jälkikäteen asemalla vallitsi täysi kaaos ja kuolleita lojui Niemelän mukaan joka puolella. Isku oli tuhoisa: esimerkiksi suomalaisjoukkoja auttamaan saapuneesta saksalaisesta ilmatorjuntapatterista kaatuivat kaikki. Vain muutama kuukausi tuon jälkeen Niemelä kutsuttiin viihdytysjoukkoihin, missä hän toimi sodan loppuun saakka.

Tunnelman ja taistelutahdon nostatusta

Kiertueet veivät Niemelän kaikille rintamaloikoille Lapin kairoista Äänislinnaan ja Karhumäeltä Syvärille. Syvärillä hän oli 1944 suurhyökkäyksen alkaessakin.

Viihdytysjoukot paitsi nostivat tunnelmaa rintamalla, myös ylläpitivät taistelutahtoa: Karjalan kunnalla -laulun kaltaiset kappaleet myös muistuttivat, miksi nyt oltiin, missä oltiin ja millä asialla. Niemelän bravuuri oli Oskar Merikannon ”Laatoka”, joka luonnistui häneltä Halosen mukaan vielä 100-vuotiaanakin. Rintamaolosuhteissa hän sai tosin ammattipianistin sijaan tyytyä joukko-osastojen haitarisoittajiin.

- Ulkona laulaminen ei ollut minulle vaikeaa, minulla oli kantava ääni, mutta säestäjien soitto-

taito oli kovin vaihtelevaa. Jos sitä ei ollut ollenkaan, niin minä huitaisin kädelläni, että anna olla ja lauloin ilman. Saatoin keskeyttää laulamisenkin, temperamentistaan tunnettu Niemelä naurovi jälkeenpäin.

Esiintyjille ei erityiskohtelua

Viihdytysjoukkojen kiertue-elämästä oli glamour kaukana.

- Siellä ei komeiltu millään lailla. Olin köyhä likka. Minulla oli yksi ainoa tummansininen esiintymisasu, monet jalassa.

Esiintyjille ei rintamalla ollut muita parempia olosuhteita, Niemelä muistutti.

- Samaa ruokaa syötiin kuin sotilaat ja riu’ulla käytiin niin kuin muutkin!

Paitsi, että viikkoja kestäneet kiertueet olivat viihdyttäjille raskaita niin henkisesti kuin fyysisesti, olivat ne myös hengenvaarallisia. Joukot esiintyivät ihan etulinjan tuntumassa ja Niemelä

kertoi jälkeenpäin artistien olleen useinkin vaarassa. Silloin hän palasi aina mielessään Loimolan tapahtumiin eikä suostunut antamaan pelolle valtaa.

- Pelkääminen on kamalaa, ei se ole lystiä lainkaan. Mietin asian niin, että tulee eteen mikä tahansa, niin minä en voi sille mitään, vaikka kuinka pelkäisin. Sillä tavalla sain sen pelon pois enkä enää tärissyt enkä värissyt. Siellä Kollaalla minä päätin, etten pelkää enää mitään tässä elämässä. Enkä ole pelännyt.

Pelottomasti maailmalle

Samanlaisella pelottomuudella Niemelä lähti myöhemmin luomaan uraa taitelijana maailmalle. Ensikonserttinsa hän piti heti sodan jälkeen ja Yhdysvaltojen debyyttinkin vain muutama vuosi myöhemmin 1949. Vuoden 1951 arvostelussaan musiikkialan arvostetuin lehti Billboard luonnehti häntä ”todelliseksi taitelijaksi”.

Niemelän sisukkuudessa ja periksiantamattomuudessa kiteytyy moni niistä tekijöistä, joiden ansiosta Suomen kaltainen pieni maa pärjäsi vihollista vastaan muun maailman silmissä ylivoimaiselta näyttävässä taistelussa. Vanhuusvuotensakin hän sinnitelti itsenäisesti asuen omillaan loppuun asti. Kuollessaan hän oli töölöläisen taitelijakoti Lallukan vanhin asukas.

Veteraaneille myönnetyn rintamatunnuksen viihdytysjoukkojen konkari tuli hankkineeksi vasta myöhään, mutta sota-ajan merkitys ei hänen muistoissaan hälvennyt, paljastaa Halonen.

- Tiiltä tuli kuin tykin putkesta: ”Isänmaa merkitsi minun sukupolvelleeni kaikkea”!

**Teksti: Ariela Säkkinen
Kuvat: Jukka Halonen/ Tii Niemelän arkisto**

Tii Niemelä esiintymässä Aunuksessa 1943

Rintamalottana (Tii Niemelä vas.) Kollaalla 1941

Vapaudenristin ritarikunnan vaiheita

Itsenäisen Suomen vanhin valtiollinen ritarikunta, Vapaudenristin ritarikunta, perustettiin valkoisen armeijan ylipäällikön C.G.E. Mannerheimin aloitteesta maaliskuussa 1918. Oli tarve palkita sotatoimissa kunnostautuneita sotilaita sotilasarvosta riippumatta, kuten myös siviilihenkilöitä kansalaisansioista. Mannerheimin sanoja lainaten: ”Vapaudenristin ritarikunta syntyi taistelukentällä Suomen vapaustaistelun muistoksi”.

Vapaussodan aikaisista ansioista palkittiin runsaat 28 000 henkilöä eriasteisilla Vapaudenristin kunniamerkeillä. Vapaussodan päätyttyä Mannerheim katsoi, että ritarikunta oli täytännyt sille tarkoitettun tehtävän. Valtionhoitajana hän teki itse päätöksen ritarikunnan kunniamerkkien jakelun lopettamisesta. Samalla perustettiin Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta.

Sotavuodet - vapaudenristit uudelleen käyttöön

Talvisodan syyttyä tuli ajankohdaiseksi ottaa uudelleen käyttöön erityisesti sodanajan ansioista palkitsemiseen tarkoitettuja kunniamerkkejä. Puolustusvoimain ylipäällikön tehtävään kutsutun sotamarsalkka Mannerheimin aloitteesta annettiin joulukuussa 1939 asetus Vapaudenristien ja -mitalien uudelleen käyttöön otosta.

Talvisodassa Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkeillä palkittuja oli yhteensä lähes 146 000. Jatkosodan ja Lapin sodan aikana kunniamerkkejä myönnettiin noin 427 000, joista 71 000 oli vapaudenristejä ja 356 000 vapaudenmitaleja.

Tämän lisäksi talvi- ja jatkosodissa kaatuneiden ja maanpuolustuksen hyväksi tehdyssä työssä menehtyneiden lähiomaisille annettiin yli 100 000 mustassa nauhassa kannettavaa sururistiksi tai surumitaliksi kutsuttua 4. luokan Vapaudenristiä ja Vapaudenristin 1. luokan ansiomitalia.

Ritarikuntien suurmestari, tasavallan presidentti Sauli Niinistö keskustelemassa Vapaudenristin Ritarikunnan kansleri Gustav Hägglundin kanssa. Kuva: Ruotuväki, Joel Blomster

Joulukuussa 1940 Vapaudenristin ritarikuntaan perustettiin kaksi uutta ylipäällikön nimeä kantavaa kunniamerkkiluokkaa - 1. ja 2. luokan Mannerheim-ristit. 1. luokan ristejä myönnettiin kaksi ja 2. luokan ristejä 191. Ritareista 110 oli upseereita, 58 aliupseereita ja 23 miehistöön kuuluvia.

Sodasta rauhaan

Vapaudenristin ritarikunnan suurmestariksi 1956 tullut presidentti Urho Kekkonen ilmoitti toukokuussa 1960 päättäneensä luopua ritarikunnan kunniamerkkien rauhanaikaisesta myöntämisestä muutoin kuin poikkeuksellisissa tapauksissa. Siihen mennessä oli sodan jälkeisinä vuosina ehditty myöntää noin 2000 Vapaudenristin kunniamerkkiä, joista runsaat 1500 rauhanajan ansioista.

Kunniamerkkien myöntäminen elpyi uudelleen lähes 30 vuoden tauon jälkeen 1989, kun presidentti Mauno Koivisto hyväksyi periaatteet vapaudenristien myöntämisestä vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä ansioituneille kansalaisille ja järjestöille. Tilastojen mukaan vuosina 1989-1996 Vapaudenristin kunniamerkkejä myönnettiin 168 henkilölle. Kaikki nämä olivat eriasteisia vapaudenristejä.

Veteraanijärjestöistä Sotainvalidien Veljesliitolle Vapaudenristi ja oikeus kantaa Vapaudenristin nauhoja lipussaan myönnettiin 1980. Saman huomionsoituksen saivat osakseen Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamamiesveteraanien liitto 1989 ja Rintamainesten Liitto 1995.

Palkitseminen Vapaudenristin kunniamerkeillä viime sotien

ansioista lopetettiin pian sen jälkeen, kun kunniamerkkien jakoa oli keskeytyksen jälkeen 1989 jatkettu. Sodissa haavoittuneille myönnettävien kunniamerkkien käsittelyä kuitenkin jatkettiin yksittäistapauksissa 2000-luvulla saakka.

Muutosten vuosikymmen - paluu juurille

Vapaudenristin ritarikunnan perustamisesta tuli maaliskuussa 1998 kuluneeksi 80 vuotta. Seuraavien runsaan kymmenen vuoden aikana ritarikunnan kunniamerkkien antamisessa noudatettua ohjeistusta uusittiin useita kertoja. Keskeisiä tekijöitä eri vaiheissa ovat olleet kansainvälisissä tehtävissä ja muilla turvallisuus-

politiikan aloilla hankittujen ansioiden huomioon ottaminen sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen koko henkilöstön palkitsemiseen liittyvät erityispiirteet.

Suomen osallistuminen kansainvälisiin kriisinhallinatotehtäviin lisääntyi merkittävästi 1990-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella. Kriisinhallintatehtävissä taistelussa kunnostautumisesta myönnettävät vapaudenristit määrättiin annettavaksi keltaisessa punaraitaisessa ruusukauhassa ja korkean riskitason tehtävistä myönnettävät vapaudenmitalit annettavaksi tekstillä ”Urheudesta – För tapperhet”.

Vapaudenristin sururisti otettiin jälleen käyttöön. Se voitiin nyt antaa sotilaallisissa operaatioissa menehtyneen omaisille muistolahjaksi. Päätös oli johdonmukaista seurausta siitä, että operaatiot, joihin Suomi osallistui, olivat muuttuneet entistä riskialttiimmiksi. Sittemmin sururisti on myönnetty kolmessa tapauksessa.

Vuosina 1997-2017 Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkejä on annettu yhteensä 681 henkilölle. Näistä 643 on ollut vapaudenristejä sekä 38 uudelleen käyttöön otettuja vapaudenmitaleja ja vapaudenristin ansiomitalia. Merkillepantavaa on ollut vuosittain myönnettävien noin 30 kunniamerkin suppea määrä. Näistä puolet on myönnetty puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen henkilöstölle sotilaallisista ja puolet siviilihenkilöille maanpuolustusansioista. Ritarikunta on nyt 100 vuotta täyttäneen syntyhistoriansa mukaisesti ennen muuta sotilaallinen ritarikunta.

Pertti Suominen

Sotavainajien muiston
vaalimisyhdistyksen
puheenjohtaja, eversti evp.

Ritarikunnalla 100-vuotisjuhla

Vapaudenristin ritarikunta järjesti kutsuvieraille 100-vuotisjuhlatapahtuman Säätyalolla 5. maaliskuuta. Tilaisuudessa juhlapuheen piti Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan ja Suomen Leijonan Ritarikunnan kansleri puheenjohtaja **Jussi Nuorteva**. Ritarikuntien syntyä käsittelevässä puheessa hän toi esiin alkuvaiheen:

Valtiollinen palkitsemisjärjestelmä ei itsenäisyyden alkuvuosina saanut kansan jakamatonta suosiota. Suomen sosialidemokraattisen puolueen enemmistö oli Venäjän vallan lopulla asettunut tukemaan

Neuvosto-Venäjältä levinneitä vallankumouksaatteita, vaikka monet työväenliikkeen maltilliset jäsenet kannattivatkin mieluummin sisäisiä yhteiskunnallisia uudistuksia ja Suomen irtautumista Venäjästä. Kunniamerkit symboloivat heille vanhaa valtaa ja tähän näkemykseen yhtyivät monet muutkin. Keisariajan venäläisten kunniamerkkien käyttö loppui nopeasti Suomen itsenäistymisen jälkeen – eikä niitä enää annettu uudessa Neuvosto-Venäjän valtakunnassakaan.

Suomessa kunniamerkkiä käytettiin vastusti myös suuri osa Maalaisliiton kannattajista. Kunniamerkit nähtiin osaksi elitistis-

tä sääty-yhteiskuntaa. Sota-ajan tilanne ymmärrettiin poikkeustilanteeksi, mutta monet johtavat poliitikot näkivät kunniamerkkien antamisen rauhan aikana lisäävän eriarvoisuutta kansalaisten välillä. Yksi kunniamerkkijärjestelmän vastustajista oli Maalaisliiton nuori tähti, puolueen lakimies ja Suomalaisuuden Liiton puheenjohtaja Urho Kekkonen.

Vuoden 1918 sisällissota jätti syvät haavat yhteiskuntaan, mutta toisaalta on syytä korostaa, että eheytyminenkin alkoi hämmästyttävän nopeasti.

JYK **la**

HARTMAN
1862

Suomen Sotaveteraaniliiton XXVIII liittopäivät Kauhavalla 2.–3.6.2018

Liittokokouksella edessä tärkeät päätökset

Lauantaina 2. kesäkuuta Ylihärmässä kokoontuvalle Sotaveteraaniliiton liittokokouksella on edessään monia päätösjaksoja. Liiton valtuuston puheenjohtaja Sakari Sippolan menehtymisen vuoksi valitaan valtuustolle puheenjohtaja. Sotaveteraaniliiton hallinnon rakenneryhmä esittää puheenjohtajaksi emeritus arkkipiispa **Jukka Paarmaa** Turusta.

Sotaveteraaniliiton nykyinen puheenjohtaja, lehdistöneuvos

Erkki Heikkinen on käytettävissä valittaessa liitolle puheenjohtaja. Sotaveteraanipiirit valmistelevat piireistään valittavat valtuuston jäsenet ja heille kullekin kaksi varajäsentä. Myös tilintarkastajien valitseminen vuosiksi 2019 ja 2020 kuuluu liittokokoukselle.

Liittokokouksen asialistalla on myös liiton seuraavaan liittokokoukseen asti ulottuvan yleisen toimintasuunnitelman käsitteleminen.

Liiton sääntöjen muutosesityksessä lisätään tarkoituksen toteuttamiseen sotien 1939-1945 perinnytyö. Liitto voi jatkossa ottaa myös jäsenikseen sotien 1939-1945 perinneyhdistyksiä ja sääntömuutos määrittelee perinneyhdistysten edustuksen liiton valtuustossa ja liittokokouksessa.

Liittokokouksessa käsitellään myös vuoteen 2025 ulottuva liiton toimintalinjaus.

Liittopäivien järjestäjäpiiri on omapäinen edelläkävijä

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri on tehnyt koko historiansa ajan rohkeita avauksia veteraanien elämälaadun parantamiseksi. Eteläpohjalaiset järjestävät kesäkuiset liittopäivät nyt kolmannen kerran.

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri järjesti ensimmäiset liittopäivänsä päivälleen 50 vuotta sitten – helluntaina 1968. Seinäjoen kaupungin halki kulkeneeseen juhlarasissa osallistui 10 000 vetreää viisikymppistä miestä. Sen ajan tavan mukaan kaikki tilaisuudet kokouksia lukuun ottamatta pidettiin ulkona. Onneksi sää oli tuolloin suotuista.

Toisen kerran eteläpohjalaisen järjestämiä liittopäiviä vietettiin kesäkuussa 2004. Silloin pääjuhla kokosi Seinäjoki Areenalle yli 5 000 vierasta.

Oman tien kulkija

Vuonna 1965 perustettu piiri on

kulkenut monessa asiassa omaa tietään. Maakunnan yhteishenki on antanut pontta tehdä rohkeita aloitteita maan veteraanien elämänlaadun parantamiseksi. 1970-luku ja 1980-luvun alku olivat asuntojen rakentamisen huippuvuosia. Tuolloin noin 500 veteraaniperheelle valmistui asunto piirin alueelle. Piirikin hankki oman toimistohuoneiston Seinäjoen keskustasta.

Piirin perustamista seuraavana vuonna näki päivänvalon ensimmäinen *Sotaveteraanin Joululehti*. Lehdellä oli 49 vuoden ajan tärkeä asema piirin varojen hankinnassa. Painos oli parhaimmillaan jopa 14 000 kappaletta, ja lehti oli pitkään alan suurin julkaisu koko maakunnassa. Viimeinen joululehti ilmestyi 2015.

Kotiin vietävät palvelut aloitettiin alueella piirin 30 yhdistyksen toimesta 2000-luvulla. Palvelu kohtasi aluksi ihmettelyä ja arvosteluakin. Vuodet ovat kuitenkin osoittaneet, että tässäkin oltiin edellä aikaansa.

Vahva naisjaosto

Etelä-Pohjanmaan piirin nais-toimikunnan aloitteesta perustettiin Sotaveteraaniliiton valtakunnallinen naisjärjestö vuoden 1968 liittokokouksessa. Piirin oma nais-toimikunta oli perustettu jo kahta vuotta aiemmin. Aikanaan naisjaostot perustettiin jokaiseen 30 yhdistykseen.

Nais-toimikunnan ansiota on, että Etelä-Pohjanmaan piirissä on edelleen eniten puoliso- ja leskijäseniä. Vaikka valtakunnallinen naisjärjestö on lakkautettu, jatkuu eteläpohjalaisen naisten työ edelleen vahvana, myös piirin hallituksessa.

Eteläpohjalaiset katsovat edelleen rohkeasti tulevaisuuteen. Syksyn kuluessa esitellään muun muassa oma toimiva malli perinneaikakauteen siirtymisestä. Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri käsittelee nykyisin 28 paikallisyhdistystä ja 480 varsinaista jäsentä.

Teksti: Jonna Tapanainen

Kuva: Esko Petäjä

Pääjuhla pohjalaisittain

Kirkkoilta järjestetään Ylihärmen kirkossa.

Liittopäivien pääjuhla vietetään perinteisin menoin pohjalaisuutta korostaen. Keski-Pohjanmaan piirin kasvatit ovat vahvasti mukana: juhlapuheen pitää Suomen entinen pääministeri **Esko Aho** ja Valtioneuvoston tervehdyksen tuo ministeri **Mika Lintilä**.

Etelä-Pohjanmaan maakunnan edustajana puhuu maakuntajohtaja **Asko Peltola**, ja päätössanat lausuu järjestelytoimikunnan puheenjohtaja **Esko Petäjä**. Puheiden lisäksi teulainen oopperalaulaja **Mika Nisula** esiintyy Laivaston soittokunnan säestäjänä ja lapualainen rakennusmestari **Leo Vuorenmaa** esittää lausunaa. Juhla päättyy pohjalaisen perinteiden mukaisesti Vaasan marssiin. Juhla alkaa klo 13 ja sen kesto on 95 minuuttia.

Kirkolliset tapahtumat tärkeässä osassa

Liittopäivien päätöspäivän juhlahjumanpalveluksessa saarnaa kenttäpiispa emeritus **Hannu Niskanen** ja liturgina toimii Kauhavan kirkkoherra **Jyrki Jormakka**. Jumalanpalveluksen musiikista vastaa Laivaston soitto-kunta ja Ylihärmen veteraanikuoro johtajanaan **Simo Perämäki**.

Juhlahjumanpalvelus pidetään sunnuntaina 3.6. klo 10 Anssin Jussin Areenalla. Tilaisuuteen on linja-autokuljetus.

Lauantain iltamien jälkeen pidetään Ylihärmen kirkossa kirkkoilta klo 21 alkaen. Tilaisuudessa puhuu professori **Heikki Yli-**

kangas. Kirkkoillalla esiintyy seurakunnan puolesta kappalainen **Satu Linko** sekä Etelä-Pohjanmaan Poliisilaulajien kvartetti.

Musiikki siivittää muistoihin Iltamissa

Sota-aikana viihdytysjoukot kiersivät esiintymässä joukkojen virkistykseksi. Liittopäivien lauantaisessa Iltamat-tapahtumassa kuljetaan sota-ajasta tälle vuosituannelle musiikin siivin.

Lauantain toivottujen levyjen suosikkikappaleiden säestyksellä seurataan erään nuoremparisen elämänvaiheita vuodesta 1939 alkaen. Kuuntelijoiden suosikkilevyt ovat soineet radiossa jo vuodesta 1935, joten illan musiikki on varmasti monelle tuttua.

Esityksen rooleissa nähdään Kauhajoen Neon-teatterilaisia, ja musiikista vastaavat **Timo Kallion** orkesteri solistinaan **Olavi Virta** -kisan voittaja **Arto Kantoniemi** sekä **Retrotyöt**; kauhajokelainen esiintyjäryhmä, joka on koottu varta vasten tähän tapahtumaan.

Iltamat klo 18–20.15 Anssin Jussin Areenalla.

15 euron liput voi tilata ennakkoon sotaveteraanipiiristä tai ostaa paikan päältä Kafilasta. Iltamien jälkeen Arto Kantoniemi ja Timo Kallio orkestereineen jatkavat tanssittamista Härmän kylpylän Yölinu-ravintolassa.

Teksti: Jonna Tapanainen
Kuva: Kauhavan seurakunta

Liittopäivien järjestelytoimikunnan jokaisella jäsenellä on vastuualueensa.

Lähirookaa paikallisin maustein

Liittopäivien ruokalistoissa näkyy ruokamaakunnan leima. Ruokailusta vastaa maankuulu Härmän kylpylän keittiö. Kylpylä on mukana maakunnan Ruokaprovinssi-konseptissa, jonka tarkoituksena on tehdä paikallista ruokakulttuuria tutuksi. Liittopäivienkin tarjoilujen raaka-aineet ovat alueen tuottajilta.

Kylpylän Yölintu- ja Lounatuuli-ravintoloissa on yhteensä 600 paikkaa, joten ruokailu sujuu jouhevasti. Ruokaliput kannattaa tilata ennakoon Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiriltä 14 euron ennakkohintaan. Lippuja voi

Härmän kylpylän ravintolatoimen päälikkö Anna Leena Hietämäki.

ostaa 15 eurolla myös Kaffilasta Anssin Jussin Areenalla.

Veteraanipullaa, kahvia ja korviketta

Anssin Jussin Areenalle pystytetty Kaffila on paitsi Liittopäivien kohtaamis- ja levähdyspaikka, myös sotaveteraanituotteiden, tapahtuma- ja ruokalippujen sekä arpojen myyntipiste. Kahvin kanssa voi nautiskella veteraanipullaa, jonka sotaveteraanit ovat maistelleet ja hyväksyneet heitä varten tehdyistä koepullista. Tarjolla on myös korviketta!

Kahvittelun lomassa voi ostaa myyntipöytien tuotteita. Sotaveteraanilogolla varustetuista tuotteista myynnissä on kylpypyyhkeitä, kravatteja ja puukkoja, pannunalusia sekä leikkulautoja mururitulällä. Lisäksi tarjolla on liiton valikoimassa olevia tuotteita.

Tuotteita voi tilata jo ennakoon (kuvat ja hinnat tuotteista s. 46) ja tilaus paketoidaan valmiiksi.

Myynnissä on myös edullisia arpoja. Arpajaisiin kannattaa osallistua, sillä arpavoittoa on luvassa ruhtinaallinen määrä. Kaffilasta voi ostaa ruokalippuja molemmille päiville sekä

Kaffilassa häärivät Maire Lammin johdolla piirin naisjaostojen aktiiviset naiset.

lippuja lauantain Iltamiin. Joensuun liittopäivillä Etelä-Pohjanmaan piirin naiset jakoivat kortteja, joissa luvattun yllätyksen voi myös lunastaa Kaffilasta.

Kaffila avoinna la 2.6. klo 9–20 ja su 3.6. klo 8–16.

Kaikki myyntitulot käytetään Etelä-Pohjanmaan piirin sotaveteraanien puolisoiden ja leskien hyväksi.

Teksti: Jonna Tapanainen
Kuvat: Tarja Tapanainen

XXVIII Liittopäivät 2.–3.6.2018 Härmä

Ohjelma Härmän kuntokeskus/Anssin Jussin Areena/
Ylihärmän kirkko

Lauantai 2.6.

09.00-12.30 Valtakirjojen tarkastus
10.00-11.30 Perinnefoorumi
13.00-15.00 Liittokokous
18.00-20.30 Aseveli-iltamat
21.00-22.00 Kirkkoilta
21.00-01.00 Iltamatanssit

Sunnuntai 3.6.

10.00-11.00 Ekumeeninen jumalanpalvelus
13.00-14.30 Liittojuhla

Tervetuloa Kauhavalle Sotaveteraanit

-oikea puukkotehdas-
IISAKKI JÄRVENPÄÄ OSAKEYHTIÖ

Tervetuloa Kauhavalle tehtaanmyymäläämme!
Kesän aukioloajat ma-pe 9-17 la 10-14 su 11-14

**Ylihärmän
Säästöpankki**

Söderlångvik Gård Dragsfjärd	Sun Chemical Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo
Espoon Sähköasennus Ky Espoo	Top Building Oy Espoo	Jokamuovi Oy Evijärvi
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Haminan Maansiirto Oy Hamina	Kuljetus Simo litti Ky Hartola
Sora Tukku Kakko Oy Hattula, Lusi	Hauhon Myllärit Oy	Tiori Kuljetus Oy Helsinki
SV Vacuumservice Oy Helsinki	Rakennus Oy Isotalo Helsinki	Maaseudun Työnantajaliitto
Metrofysio Oy Helsinki	Urheiluopistosäätiö Helsinki	Peltiveikot Oy Helsinki
Terästarvike Oy Helsinki	Goodfix Oy Helsinki	OPR-Vakuus Oy Helsinki

SOTAVETERAANI ARJESSA

Joensuussa kokoonnuttiin veteraanipalvelujen äärelle

Kuvassa seminaarin esiintyjistä Ansa Tuovinen (vas.), Risto Alanko, Sirkka Jakonen, Anni Grundström sekä Tiina Kyttälä. Kuva: Tuula Räsänen

Itä-Suomen aluehallintovirasto järjesti yhteistyössä Sotaveteraaniliiton kanssa veteraanipalveluja käsittelevän tilaisuuden 13.3.2018 Joensuun valtion virastotalon tiloissa. Tilaisuuteen oli kutsuttu veteraaniasioiden parissa toimivia henkilöitä Itä-Suomen alueelta.

Itä-Suomen aluehallintoviraston ylijohtaja **Sirkka Jakonen** avasi tilaisuuden kertoen meillä olevasta Valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeesta. Uusi Valtion lupa- ja valvontavirasto perustetaan 1.1.2020 ja siihen kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä nykyisistä aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta, Valvirasta sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melasta. Virasto tulee olemaan valtakunnallinen, mutta läsnä siellä, missä asiakaskin.

Sosiaalineuvoja **Risto Alanko** alusti aiheesta "Sotiemme veteraanit sote-myllerryksessä" ja esityksen päätavoitteena oli saada kuulijat vakuuttuneiksi siitä, että määrärahat veteraanien kotiin vietäviin palveluihin on budjetoitava tarpeen mukaisina ja palvelusuunnitelmaan perustavana. "Kun lisätalousarviossa tai talousarviossa on määrärahat va-

rattu, uskaltavat sosiaalitoimen työstä vastaavat homman hoitaa", päätti Risto Alanko.

Palvelupäällikkö **Tiina Kyttälä** kertoi esityksessään Valtiokonttorin roolista sekä veteraanietuuksien näkymistä. Vuoden 2018 muutoksista hän kertoi muun muassa, että palvelutarpeen kartoitus on tehtävä jokaiselle veteraanille jo vanhuspalvelulain nojalla ja kuntoutus voidaan toteuttaa joustavasti sekä laitostuntoutuksena, päiväkuntoutuksena että avokuntoutuksena annetuissa päivä- ja kertamäärien rajoissa.

Sosiaalisihteri **Anni Grundström** Sotaveteraaniliitosta kertoi järjestön roolista edunvalvonnassa sote-aikaan siirryttäessä. Sosiaalipalveluohjaaja **Ansa Tuovinen** sekä palvelujohtaja **Jussi Malinen** alustivat aiheesta "Veteraaniasioiden Siun Sotessa ja näkymiä maakuntauudistukseen" kertoen muun muassa tiedottamisesta, palveluohjauksesta sekä neuvonnasta veteraanien palvelujen ja kuntoutuksen toteuttamisessa.

Seminaarissa alustusten aiheisiin liittyvä keskustelu oli vilkasta ja osallistujat olivatkin tyytyväisiä tilaisuuden antiin.

Sosiaalineuvojan näkökulmia maakunta- ja soteuudistukseen

Maakuntavaalit toteutetaan tuovat nykyiseen toimintaympäristöön uudenlaisen organisaation, joka tulee ottaa huomioon veteraanien parissa toimimisen. Avoimia kysymyksiä on mm. veteraaniasiain neuvottelukuntien toiminta, kun aluehallintovirastojen neuvottelukunnat päättävät toimintansa. Muodostuuko jatkossa maakunnallisia veteraaniasioiden neuvottelukuntia?

Mielestäni pelkästään maakunnalliset vanhusneuvostot eivät riittävässä määrin vastaa veteraanien kuntoutuksen ja palvelujen suunnittelun, toteutuksen ja seurannan tarpeita. Neuvottelukuntien tulisi muodostua maakuntiin niin, että niissä on viranomaisten lisäksi aidosti veteraanijärjestöjen edustus, ei vain poliittisia paikkoja. Sosiaalineuvojen rooli neuvottelukunnissa korostuu veteraanien kenttätilan-

teen ja kuntoutuksen ja palvelujen toteutuksen tiedon tuottajina, asiantuntijoina.

Soteuudistus tuo mahdollisesti monin paikoin uudistuvia organisaatioita, lisää palvelujen moniottajuutta ja luo riskin, jossa yhteydenpito veteraaneihin heikenee. Tarvitaan organisoitu palveluneuvonta ja -ohjaus niin, että veteraaniasioiden hoidosta vastaavat selkeästi nimetyt vastuuhenkilöt. Näin varmistetaan viranomaisverkoston ja järjestöjen yhteistyölle toimintaedellytykset. Tiedän, että monin paikoin järjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä viranomaisten kanssa palvelujen suunnittelussa ja toteutumisen seurannassa. Palvelujen tuottajien kanssa yhteistyötä on monin paikoin myös tehostettu.

Soteuudistuksessa on tärkeää, että ellei alueellisesti muodostu veteraaniasiain neuvottelukuntaa, tulee lakisäateisten vanhus-

neuvostojen tehtäviin liittää veteraaniasiain. Vanhusneuvostoa muodostettaessa on otettava mukaan veteraanijärjestöjen edustus jäsenenä sekä asiantuntijana. Kyse on silloin vanhuspalveluihin nähden erityisryhmän oikeutetusta huomioon ottamisesta.

Muodostettaessa soteuudistuksen myötä millaisia organisaatioita tahansa, veteraanijärjestöjen tulee aktiivisesti seurata veteraanien palvelujen ja kuntoutuksen toteutumista. Yhteistyötä luonnollisesti helpottaa se, että viranomaiset nimeävät veteraanityöstä vastuussa olevat henkilöt. Näin on mahdollista hoitaa veteraanien palvelut kunniakaasti, niin kuin he ovat sen ansainneet.

Risto Kajaste

Lahden Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja

Tehdään yhdessä

Suomen 2017 juhluvuoden slogan oli *tehdään yhdessä*. Keravan kaupungin veteraaniasioiden hoitaja **Maaret Hurmerinta** ja Keravan Sotaveteraanijärjestöjen veteraanijärjestöjen edustus, ei vain poliittisia paikkoja. Sosiaalineuvojen rooli neuvottelukunnissa korostuu veteraanien kenttätilan-

Maaret on hoitanut veteraanien asioita jo vuodesta 1988 lähtien ja Leena teki kattavan kartoituksen Keravan veteraaneista työuran aikana terveydenhoitajana.

Kun jokainen veteraani tunnetaan, ei tarvita suurta byrokratiaa asioiden eteenpäin viemiseksi. Kynnys yhteydenpitoon pysyy matalana, kun asioita hoitavat tutut ja luotetut henkilöt, oli sitten kyseessä kaupungin palveluiden edustaja tai kolmannen sektorin veteraanijärjestöjen edustaja.

Keravalla on pyritty käyttämään veteraaneille osoitetut valtion määrärahat, koska asioita hoitava veteraanipalveluiden työntekijä on osannut tarjota palveluja

Veteraanijärjestöjen edustaja Leena Koskela (vas.) ja Keravan kaupungin veteraaniasioiden hoitaja Maaret Hurmerinta yhdessä Keravalla.

veteraaneille monipuolisesti yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

Keravan kaupunki on myös tukenut veteraaneja kuluneina vuosina talousarvioon varatulla määrärahalla, josta on mm. hoidettu yhteisten kuntoutusmatkojen kuluja sekä hammashoitokuluja, näönhuollon ja siivouspalvelujen kuluja.

Suunnitelmissa on yhteinen kuntoutusmatka Viron Haapsaluun kesälle 2018. Maaret ja Leena tulevat olemaan veteraanien apuna ja tukena tällä matkalla avustajina ja matkanjohtajina.

Leena Jäntti

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja

BERNER

HalpaHalli

JOTTA KAIKILLA OLISI MAHDOLLISUUS ELÄÄ HYVÄÄ ARKEA.

WWW.HALPAHALLI.FI 24/7

www.nccark.fi

Turussa apu tavoittaa kaikki veteraanit

Turusta on esimerkiksi koko maalle - veteraanipalveluihin on täällä panostettu joka suhteessa.

Valtiokonttori korvaa kunnille niiden järjestämät veteraanien kotiin vietävät palvelut, mutta kunnat eivät ole hyödyntäneet tätä mahdollisuutta. Viime vuonna riittäviä lisämäärärahoja haki käytännössä vain kaksi kuntaa, Turku ja Kuopio. Miksi?

- Kunnat eivät tiedä, miten tätä prosessia hallinnoida. Ei ymmärretä, että veteraanien palvelutarve ei ole se, mitä he ymmärtävät joskus anoa. Veteraaneille ei myöskään tehdä kunnollisia palvelusuunnitelmia, arvioi tilannetta Turun kaupungin vanhusneuvoston **Pekka Paatero**.

- Osittain tämä johtuu myös siitä, että henkilökunta vaihtuu ja nuortuu. Tietämys veteraanien kaltaisista erityisryhmistä on huonoa.

Pahimmillaan tämä on johtanut jopa siihen, että kunnat ovat mieluummin palauttaneet tietoisesti käyttämättä jättämiään määrärahoja.

- Niinhän se oli meilläkin aikaisemmin, myöntää Turun hyvinvointitoimialajohtaja **Riitta Liuksa**.

- Nyt, kun pystytään seuraamaan tilannetta ja arvioimaan paremmin, mille palveluille on todellista tarvetta ja käyttöä, on asiassa tapahtunut muutos.

Palvelusuunnitelma pohja onnistumiselle

Palvelutarpeen kartoituksen pohjalta jokaiselle veteraanille tehtävä henkilökohtainen palvelusuunnitelma on Liuksan mukaan ehdoton pohja kaikelle.

- Sillä pystytään taloudenpitoa-kin säätelemään ihan eri tavalla. Meillä virkamiehillä saattaa olla vähän vääränlainenkin käsitys siitä, mitä kaivataan, joten kunkin veteraanin toiveita kuunnellaan ja palvelut pyritään toteuttamaan niiden mukaisesti, Liuksa kertoo.

Kysytyimpiä palveluja ovat siivous, ateriapalvelu, kuljetuspalvelut ja kotihoito. Lisäksi veteraaneille myönnetään mm. turvapalvelua, pyykkihuoltoa ja kauppalveluita. Koska kysees-

sä on iäkäs väestö, voi heidän avuntarpeensa esimerkiksi kunnan heikkenemisen seurauksena muuttua äkillisesti. Turussa tähänkin on varauduttu.

- Suunnitelmia seurataan koko ajan ja jos siihen on sisällytetty palveluita, joita veteraani ei käytä, niin selvitetään eikö niille olekaan tarvetta ja panostetaan asioihin, joille on. Joustonvara on ja suunnitelmia päivitetään heti, jos tulee vinkkiä siitä, että tilanne on muuttunut, Liuksa selvittää.

Yleensä signaali tulee joko kotipalvelun työntekijältä tai omaiselta - ei veteraanilta itseltään. Tämä heijastaa laajempaa ongelmaa.

- Omaaloitteisesti eivät veteraanit apua juurikaan pyydä tai hae, Paatero tietää.

Apua pitää markkinoida

Tämän vuoden alussa oli Turussa tunnuksellisia veteraaneja 384, joista kotona asuvia 274. Palvelujen tavoitavuus on ollut erinomainen: vain neljä veteraania on jättänyt vain neljä veteraania on jättänyt nyt kokonaan niiden ulkopuolelle. Töitä tavoittavuuden eteen on kuitenkin jouduttu tekemään.

- Se on markkinointikysymys. Jos veteraania lähestytään vaikka kirjeellä, niin ensimmäisellä kerralla yli puolet ilmoittaa, että kaikki on hyvin. Palveluista on alettava oikein aidosti kertomaan niin kuin Turussa on tehty. Uskon, että kaikilla on niille tarvetta. Asiaa on markkinoitava paitsi kunnille, myös veteraaneille, Paatero on huomannut.

- Toinen esimerkki rästä on yhdistyksemme pienimuotoinen ystäväpalvelu. Meillä on mukana 15 vapaaehtoista, mutta veteraaneista ei ole ilmoittautunut ainoatakaan avuntarvisijaa. Kertooko se siitä, että tarvetta ei ole? Vai onko tässäkin kyse markkinoinnin tarpeesta? Todennäköisesti on.

Markkinointi on onneksi tuottanut tuloksia.

- Verrattua siihen runsaan vuoden takaiseen tilanteeseen myönteinen palaute on lisääntynyt todella paljon. Toiset ihmettelevät, että ”onko minulla ollut oikeus tämmöiseen”? Yksi viestinnällinen voitto on sekin, että veteraaneille on saatu menemään tietoa siitä, ettei ole yhtä, kaikille oikeaa jakoperustetta, vaan palvelut määräytyvät palvelusuun-

nitelman mukaisten tarpeiden perusteella. Niinpä joku saattaa saada rahassa mitattuna viidenneksen siitä, mitä joku toinen. Karnein esimerkki toisenlaisesta käytännöstä on Oulu, missä postissa laitettiin kaikille sama tonnin maksuseteli, mikä on täysin järjetöntä, Paatero ihmettelee.

Kaupungin ja veteraanijärjestön läheiset välit

Kuluneen 1,5 vuoden aikana Turussa on tapahtunut täyskäännös veteraanipalvelujen suhteen ja se on täysin Riitan ansiota, Paatero kehaisee Liuksaa. Paikallisella sotaveteraanijärjestyksellä ja Turun kaupungilla onkin läheiset suhteet.

- Koska me olemme yhdistyksessä lähempänä veteraaneja, pystymme välittämään kuulemaamme sieltä kuntaan päin ja toisaalta tuomaan kaupungilta saamiemme raporttien perusteella esimerkiksi jäsenkirjeissämme esiin joitain tiettyjä asioita. Tapaamme toisiamme parin kuukauden välein.

- Jo siinä vaiheessa, kun me lähdimme tähän hommaan, niin meillä oli pohjana heidän veteraanien parissa tekemänsä haastattelukierros. Turussa puhutaan kuitenkin isosta määrästä veteraaneja, vaikka se vielä hallittavissa onkin. Nyt tiesimme etukäteen, mitä odottaa ja mihin ihan erityisesti pitäisi kiinnittää huomiota. He ovat olleet äärimmäisen hyvänä tukena tässä asiassa, Liuksa kiittelee puolestaan Turun sotaveteraanijärjestystä.

Henkilöstö tehtäviensä tasalla

Yksi muissa kunnissa valitettavan yleisistä ongelmista on veteraanipalveluiden hajaantuminen usealle henkilölle. Turussa on älytty tehdä pitkäkestoisia ratkaisuja myös henkilöstön suhteen.

Viime vuonna määrärahoista sai käyttää osan myös henkilöstökuluihin, jolloin Turku palkkasi kaksi palveluneuvojaa. Enää ei määrärahoja saa tähän käyttöä, jolloin Turku päätti jatkaa työsuhteita omista varoistaan.

- Teimme rekrytoinnin suhteen paljon työtä, jotta löytäisimme tehtävään juuri oikeantyyppiset henkilöt. Toimintaa ja asiakasta kunnioittavaa lähes-

Turussa kaupungin ja sotaveteraanijärjestöjen yhteistyö toimii; Pekka Paatero ja Riitta Liuksa pohtivat määräraha-asioita.

tymistapaa kiitetään ja on tässä huomattu, että keskittäminen kannattaa: homma on paljon helpompi pitää hanskassa.

Veteraanien luontainen poistuma ei ole ollut yhtä suurta kuin odotettiin, joten nyt edessä olevalla hakukierroksella Turku hakee lisämäärärahaa suunnilleen saman verran kuin viime vuonna.

- Poistumasta huolimatta jo tässä vaiheessa nähdään, että tilanne tulee jatkumaan tällaisena vielä pitkään, ehkä jopa vuosikymmenenkin eteenpäin. Siksi pelkkä määrärahojen tilapäinen lisäys ei riitä, vaan veteraanien palvelut on taattava lailla, Paatero painottaa.

- Nyt ollaan siinä vaiheessa, että sotainvalidin ja sotaveteraanin välillä ei kuntoeroja ole. Joissain tapauksissa voi olla jopa toisinpäin, koska sotainvalidien kuntoutus on ollut järjestelmällistä jo vuosikymmeniä.

Veteraanipalvelut turvattava lailla

Vaikutustyö kuntien suuntaan jatkuu. Tämän vuoden lisämäärärahan hakuaika päättyy toukokuun lopussa. Paatero toivoo kuntien olevan liikkeellä viime vuotta aktiivisemmin.

- Olemme olleet yhteydessä kuntiin, yrittäneet kannustaa ja kertoa, että tarve on isompi kuin uskottekaan tai miten olette käyttäneet rahaa. Turunkin seudulla on kuntia, jotka käyttävät vain 50 % siitä, mikä tarve olisi, Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaali- ja terveyspalveluiden toimikunnan puheenjohtajanakin toimiva Paatero pahoittelee.

- Mekin seurasimme viime vuonna ympäristökuntien toimintaa. Kun ensin tuli tieto ensimmäisestä määrärahasta, painettiin kaikkialla kaasua. Sitten kun näytti siltä, että rahat loppuvat, hanat laitettiin kiinni. Tässä kohtaa meillä päätettiin mennä loppuvuosi riskillä. Sitten ne lisämäärärahat tulivatkin, eli veteraanin näkökulmasta ei meillä tullut palveluihin mitään katkeamaa, Liuksa iloitsee.

- Kuntien pitäisi suhtautua tähän positiivisena asiana. Jos teitä pelottaa lähtä rullanssiin, niin voin kertoa, että meidän kokemus on ollut pelkästään hyvä, Liuksa kannustaa.

Kiitos palvelusuunnitelmien ja niiden tehokkaan seurannan Turun laskelmat pitivät ja haettu lisämääräraha riitti. Toisenlaiseenkin lopputulokseen oli kuitenkin varauduttu.

- Siinä vaiheessa, kun tämä suunnitelma ensimmäistä kertaa tehtiin vuonna 2017, niin meillä oli poliittinen tausta turvattu luottamuslupakoneistosta. Päätimme, että rahan riittävyys ei saa olla se määräävä tekijä. Jos rahat loppuvat, niin me katamme lopun, Liuksa summaa.

- Juuri tällainen jatkumo puuttuu useimmista kunnista. Kunta ei uskalla tehdä päätöksiä, kun ei tunneta tilannetta tai tiedetä mahdollisesta lisämäärärahasta. Kuntien kesken tilanne vaihtelee paljonkin asettaen veteraanit eriarvoiseen asemaan. Siksikin tarvitaan se laki, Paatero muistuttaa.

Teksti ja kuva: Ariela Säkkinen

Suomen Varustamot ry Helsinki	www.atplukkari.fi	Rollen Tähtihuolto Ky Helsinki
Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki	Insinööritoimisto Kimmo Kaitila Oy Helsinki	Olympiakylän Huolto Oy Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	Sportti-Myynti Oy Helsinki	T:mi Ari Siivonen Hollola

SOTAVETERAANI ARJESSA

Sotahistoriallisia museoita,
paikkoja ja matkoja

Etelä-Karjalan museo
28.4.-30.9.2018

**Leijonasta
Siniristiin**

Suomen lippu 100 vuotta

Etelä-Karjalan museo
Kristiinankatu 15, Lappeenrannan linnoitus
Puh. 05 616 2255
www.lappeenranta.fi/museot

LAPPEENRANTA
MUSEOT

**PUNIKKI
vai
LAHTARI**

* Päämajamuseo 17.5.2018
Alkuun

Päämajakuja 1-3, 50100 Mikkeli, puh. +358 (0)15194 2427
Avoinna: touko-elokuu ma-su 10-17, syys-huhtikuu pe-su 10-17

TUNNETKO SALPALINJAN HISTORIAN?
Tule tutustumaan!

Miehikkälän
**SALPALINJA-
MUSEO**

Virolahden
**BUNKKERI-
MUSEO**

» puh. 044 3835 091
» avoinna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18, touko- ja
syyskuussa ke-su 10-18

» puh. 040 7107 340
» avoinna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18

Museot avoinna ryhmille tilauksesta ympärivuotisesti
SALPAVAELLUS 29.6.-1.7.2018

Maksuton pneumokokkrokote
veteraaneille on keskusteluttanut

Rovaniemeläinen Erkki Selkälä teki aloitteen joulukuussa 2017 eduskunnan rokoteriimille veteraaneille lahjoitettavasta maksuttomasta pneumokokkrokotteesta.

Pneumokokkrokote ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan, vaikka sitä suositellaan yli 65-vuotiaille ja riskiryhmään kuuluville. Pneumokokki voi pahimmillaan aiheuttaa bakteerin saajalle keuhkokuumeen, aivokalvotulehduksen tai muun vakavan sairaalahoitoa vaativan sairauden. Nämä taudit ovat erityisen vaarallisia ikääntyneille. Ikääntyneet veteraanit hyötyisivät rokotteen saamisesta merkittävästi.

Aloite maksuttomasta pneumokokkrokotteesta kaikille sotaveteraaneille sai kannatusta ja eduskunnan rokoteriimä halusi viedä asiaa eteenpäin. Rokoteriimä tiedosti aloitteen toteuttamisen kustannukset ja haasteet. Rokoteriimän kansanedustajat toivoivat, että Pfizer Oy rokotteen valmistajana tukisi aloitetta maksuttomista pneumokokkrokotteista ja että Pfizer voisi edistää asiaa yhdessä toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastusti rokotusta perustellen kantaansa rokotteen kustannusvastaavuudella.

Liitot ottivat kantaa asian puolesta

Sotaveteraaniliiton sosiaali- ja terveystalvetoimikunta kum masteli keskustelua rokotuksen

hyödyllisyydestä yli 65-vuotiaille ja sotiemme veteraaneille.

Sosiaali- ja terveystalvetoimikunta ihmetteli Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vastustusta rokotuksen huonolla kustannusvastaavuudella. Liiton sote-toimikunnan haastattelemat infektioitaudeista vastaavat lääkärit ovat toista mieltä. Juuri ikäihmisten pneumokokkrokotamisella on huomattavat kansanterveydelliset ja taloudelliset vaikutukset.

Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton mielestä perustelut huonosta kustannusvastaavuudesta eivät sovellu sotiemme veteraaneihin senkään takia, että heille on tarjottu rokotetta valmistavan lääketehaan (Pfizer) puolesta rokote maksutta.

Sotiemme veteraanit ovat lakisääteinen erityisryhmä, joiden terveystalvet on turvattava

myös heidän terveyttään uhkaavien vaarallisten tautien ehkäisyosalta. Heidän tautien vastustuskykynsä on alentunut korkean, keskimäärin 93 vuoden iän takia.

Toimikunta on sitä mieltä, että kaikille halukkaille sotiemme veteraaneille on tarjottava mahdollisuus maksuttomaan pneumokokkrokotukseen, jonka toteuttaa julkinen terveydenhuolto.

Asia etenee myönteisesti myös ministeriössä

STM on ottanut myönteisen kannan mahdollisuuteen toteuttaa maksuton pneumokokkrokotus sotaveteraaneille. Ministeriön näkemyksen mukaan kunnat voivat halutessaan tarjota maksuttoman rokotuksen. Ministeriö on myös antanut asiaan selkeyttävää lisäohjeistusta.

Rokotelahjoituksen käytännön toteutusta valmistellaan STM:n antaman ohjeistuksen ja reunaehojen puitteissa. Toteutuksesta tulee tarkempi ohjeistus kaikille asiansaisille. Asiasta tiedotetaan lisää kevään aikana ja lahjoitus toteutetaan vuoden 2018 aikana.

Pfizer on osaltaan valmis edistämään asiaa ja osallistumaan lahjoitukseen vastuullisten viranomaisten, terveydenhuollon ammattilaisten ja veteraanien edunvalvojien ohjeistuksen mukaisesti.

Veteraanien puolisojen ja leskien lomille runsaasti hakijoita

Karstulan leiriläiset kokoontuivat yhteiskuvaan, jonka he sitten saivat kaikki myös muistoksi loman päättyessä.

Veteraanien puolisojen ja leskien lomaviikot ovat palautteiden perusteella olleet antoisia kokemuksia osallistujille aiempina vuosina. Sana lomista on kiirinyt ja hakemuksia lomille tuli runsaasti.

Veteraanien leskillä ei ole ns. lakisääteisiä etuuksia eikä heille jää kuntoutusosoikeutta, kun veteraani viereltä nukkuu pois. Näiden lomien tarkoitus on tarjota heille hieman lievitystä yksi-

näisyyteen ja iloa arkeen yhdessä muiden samassa tilanteessa olevien kanssa. Puolisot ovat usein myös omaishoitajia, joten loma antaa heille myös hetken hengähdystauon. Lomien kustannuksista on vastannut Kaatuneiden Muistosäätiö ja Suomen Sotaveteraaniliitto.

Viikoille osallistuu tämän kesän aikana noin 150 henkilöä, valitettavasti kaikki halukkaat eivät mahtuneet silti mukaan. Kiitäm-

me jo tässä vaiheessa yhteistyökumppaneitamme, jotka suovat puitteet lomille.

Kesän ensimmäinen loma oli Karstulassa Evankelisella Opistolla. Opisto oli panostanut kotihoidon opiskelijoiden avustuksella monimuotoiseen ohjelmaan, jumppahetkistä käden taitoihin ja yhteiseen retkeen Wanhonjen Wehkeiden museolle. **Raija Kähkölä** oli jälleen yhteyshenkilönä ja tukena monelle ehkä vierassa ympäristössä.

Lapissa pitkät matkat eivät näytä olevan esteenä osallistumiselle. Inarista Tornioon kertyy matkaa suuntaansa reilut 400 kilometriä. Täällä etelässä joskus näyttää, että 50 kilometriäkin on jo liian pitkä matka. Inarin yhdistyksen puheenjohtaja on luvannut hoitaa kuljetukset, joten toivotan heille hyvää matkaa ja mukavaa lomajaksoa sitten kesäkuussa, kuin tietysti myös kaikille muillekin lomalaisille.

Anni Grundström

Sotahistoriallisia museoita, paikkoja ja matkoja

PANIMOMUSEO

Oluella on tuhansia vuosia vanhat perinteet. Iisalmessa Olvi on valmistanut olutta jo lähes 140 vuoden ajan.

Kokoelmiltaan laaja panimomuseo sijaitsee aivan panimon naapurissa, Olvi-oluthallilla. Museossa voit tutustua oluen pitkään historiaan ja oluen valmistuksen saloihin. Aikamatka panimolle vie sinut vanhan ajan raaka-ainehuoneeseen, mallastamoon, keittämöön, kellariin, suodatus- ja tynnyriastiointiosastolle sekä konttoriin, labraan ja mainosvers-täseen.

Panimomuseo, Ravintola Olvi-oluthalli,
Luuniemenkatu 4, 74100 IISALMI
www.olvisaatio.fi

Avoimna ma-pe klo 10-14
Maksuton sisäänkäynti
TERVETULOA!

Rajakenraalin maja, **Rukapirtti**, Parppeinvaaran Runokylässä. Näyttely **Raja, Raappana, Rukajärvi.**
www.parppeinvaara.fi 050 375 8787

Möhkön ruukki
Suomen itäisin järvimalmiruukki talvi- ja jatkosodan taisteluiden maisemissa. Öykkösenvaaran sotahistoriallinen taistelualue vuodelta 1944. Näyttelytila, kunnostetut puolustusrakenteet ja mobiiliopastus.
www.mohkonruukki.fi 050 342 8825

VIHDIN LIIKENNE OY VL-Matkat

MATKOJA SOTAVETERAANIN LUKIJOILLE.

8.-10.6.	KASNÄS-ÖRO	Asko Kilpinen ja Göran Lindgren	490 €
8.10.7.	VIIPURI JA SAIMAAN KANAVA	Eeva Tammi	580 €
15.-17.6.	RYNNÄKKÖTYKIT KANNAKSELLA.	Lukijamatka. Lindgren ja Kuusela	520 €
27.6.-4.7.	ARKANGEL - uutuusmatka.	Eino Siuruainen, Pentti Lehtimäki	1095 €
10.-12.8.	VÖRUN MARKKINAT- suurtahtuma Virossa		315 €
31.7.-3.8.	VALAMO JA KONEVITSA	Juhani Vakkuri	595 €
2.-3.9.	NAISSAARI JA PALDISKI	Göran Lindgren	327 €
17.-22.9.	NORMANDIA	Sampo Ahto	1450 €
2.-5.10.	KRAKOVA	Pentti Lehtimäki	667 €
4.8.	Musiikkiballadi KAUNIS VEERA, Lappeenrannan kesäteatteri		135 €
16.6.	MANNERHEIM-OOPPERA, ILMAJOKI		197 €

Vihdin Liikenne Albertinkatu 22-24 A2 00120 Helsinki.
Tutustu matkoihimme www.vihdinliikenne.fi,
Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Puh 09-444774, email: myynti@vihdinliikenne.fi

Asiantuntijan matkassa®

20.-21.8. ja 25.-26.8.
Teemu Keskisarjan matkassa
VIIPURI 1918
HYLÄTYT HAUDAT JA KADOTETUT KARTANOT

Asiantuntijaoppaat, historioitsijat FT Teemu Keskisarja ja Eeva Tammi johdattavat Viipurin vähän tunnetuille, vaietuille pääkallonpaikoille – kalmistoissa ja kartanoiden raunioilla avautuvat sodan tragediat ja aikakauden kukoistava kulttuuri.

HINTA 398 €

Hintaan sisältyy

- tilausajokuljetus Tampere-Helsinki-Viipuri-Tampere
- majoitus kahden hengen huoneessa
- illallinen, aamiainen ja lounas
- ohjelman mukaiset tutustumiskäynnit
- ryhmäviisumi Suomen kansalaisille
- asiantuntijaoppaiden palvelut

Asiantuntijaoppas
Teemu Keskisarja

Lomalinja AAA
Asiantuntijan matkassa®

TUTUSTU KAIKKIIN LOMALINJAN MATKOIHIN: lomalinja.fi

Kulttuuria ja sotahistoriaa Ranskassa - NORMANDIAN MAIHINNOUSU
11.-15.10. | 1 326 €
Asiantuntijaoppas Ilmari Hakala

Rauli Virtasen matkassa KAMBODŽAN JA VIETNAMIN KIERTOMATKA
29.10.-10.11. ja 11.-23.12.
alk. 2 998 €
Asiantuntijaoppaat Rauli Virtanen ja Timo Bry

SOTAHISTORIAA VALKO-VENÄJÄLLÄ
24.-30.9. | 1 496 €
Asiantuntijaoppaat ev Sampo Ahto ja Ari Lähdesmäki

LAATOKAN KIERROS
26.-29.6. ja 26.-29.7. | 586 €
Asiantuntijaoppas Martti Turtola

OTA YHTEYTTÄ JA VARAA LOMASI 24H VERKKOKAUPASTA LOMALINJA.FI
TAMPERE p. 010 289 8100 | HELSINKI p. 010 289 8102
RYHMÄT p. 010 289 8101 | Palvelumaksu 26 €/varaus.
Verkkokaupasta 24h ilman palvelumaksua. Puhelut 8,35 snt/puh + 17,17 snt/min.

Suomussalmi ja Raate

Talvisodan muistot elävät Suomussalmella ja Raatteen tiellä, jossa käytiin merkittävät taistelut 1939-1940

Tule ja tutustu Talvisotamuseoon Raatteen Portissa
Lisätiedot: www.raatteenportti.fi

Käy Raatteen Vartiomuseossa
Avoimna: 11.6.-12.8. ma-su klo 10-19 (sulj. 22.6.).

Vieraile Jatkosotinäyttelyssä
Lisätiedot: www.raateraakatie.fi

Osallistu Raatteen Marssiin la 26.5.
Lisätiedot: www.raatteenmarssi.fi

Haasta itsesi V Raatteen maratonilla la 25.8.
Juoksumatkat: täys- ja puolimaraton sekä 10 km.
Lue lisää ja ilmoittaudu www.raatteenmaraton.fi

Lähde opastetuille kiertotajeluille (3-8 tuntia) Raateeseen, kirkonkylään ja pohjoisille taistelualueille Juntusrantaan ja Piispajärvelle.

Majoitu mukavasti Kylpylähotelli Kiannon Kuohuissa
Lisätiedot: www.kiannonkuohut.fi

Tiedustelut ja opasvaraukset:
Suomussalmen Matkailutoimisto
puh. (08) 6155 5545
tourist.office@suomussalmi.fi
www.suomussalmi.fi

SOTAHISTORIA

100 Puolustusvoimat
Försvarsmakten
The Finnish Defence Forces

Armeija marssii vatsallaan – Puolustusvoimien muonituksen historiaa

Armeija marssi tunnetusti vatsallaan, mutta tiesitkö, kuinka sidoksissa toisiinsa ruoan ja armeijan historia ovatkaan?

”Armeija marssii vatsallaan”, totesi aikanaan jo Napoleon korostaen riittävän huollon tärkeyttä taistelutilanteissa. Sotilailla oli tuolloin mukanaan muonaa neljäksi päiväksi ja huoltovankkureissa hätätilanteita varten kahdeksan päivän ruoka-annos. Juuri Napoleonin onkin kiittäminen ruokasäilykkeistä, sillä varmistukseen joukkojensa riittävän ravinnonsaannin, lupasi hän palkinnon sille, joka kykenisi kehittämään luotettavan säilöntämuodon.

Nicholas Appert oivalsi, että avain tähän oli ruoan riittävä kuumentaminen ja ilmatiiviisti pakkaaminen. Englantilainen Peter Durand kehitti ajatusta eteenpäin ja toi markkinoille tinnasta valmistetun, rikkoontumattoman säilyketölkin.

Vaikka jälkiruokaa ei Napoleoninkaan sotilaille suotu, kuuluivat ranskalaissotilaiden tuonakaiseen ruokavaliioon niin pais-

tit kuin viinikin. Suomessa on perinteisesti saatu tyytyä vähän vaatimattomampaan gastronomiaan, mutta armeijaa taistelu- ja kenttäoloissa ruokkiva muonapakkaukset pitää yhä pintansa. ”Hyvin koulutettu, tehokkain aseinen varustettukaan armeija ei taistele nälkäisenä”, muistutti muonituksesta jatkosodan aikaan vastannut pääintendentti kenraalimajuri Verner Gustafsson.

Puolustusvoimien taistelumuonapakkauksen historia

Suomessa oli jo ennen toista maailmansotaa tuotettu erityisiä rautaisannoksia, jotka sisälsivät pienen rasian pakattuja annoksia mm. teetä, sokeria ja hernesäilykettä.

Sotien aikana muonitus hoidettiin muonapakkauksin. Muonaa toimitettiin rintamalle lentokonein, autoin, venein, hevosin - paikoin jopa jalkapelillä kantamalla. Lomien ajaksi sotilaat saivat siviilien lailla käyttöönsä elintarvikekortit. Oli tilanne kotirintamalla mikä tahansa, oli rintamalla taistelevien sotilaiden riittävä ravinnonsaanti turvattava. Erityisen suurta huomiota

kiinnitettiin poikkeuksellisen raskaita tehtäviä toimineiden kaukopartiomiesten muonapakkauksiin

- Sissipakkauksissa oli erittäin hyvää ja monipuolista ruokaa, oli lihaa ja kaikkea, muistelee kolmella partioretkellä mukana ollut salolaisveteraani Ilmari Kopinen.

Talvisodan muonituksen perustana oli lokakuussa 1939 vahvistettu päivittäinen sotamuonannos II, joka piti sisällään mm. näkkileipää (500 gr), voita (60 gr) ja lihaa (tyypistä riippuen 150 – 200 gr). Etenkin jatkosodan aikana sisältö vaihteli yleisen elintarviketilanteen ja saataavuuden vuoksi paljonkin. Määrät pienenivät sodan jatkuessa ollen alhaisimmillaan loppuvuodesta 1941. Tuolloin leivän määrä oli pudonnut 350 grammaan, voin 20 grammaan ja lihan 100 grammaan.

- Meillä oli silloin nälkä. Se täytyy ihan suoraan sanoa. Jos siviilistä ei olisi tullut ruokapaketteja, niin olisi ollut aika lailla ankeaa se homma, muisteli Syvärillä taistellut tammelalaisveteraani Pentti Simola alkuvuoden 1942 tilannetta myöhemmin.

Autopataljoonan sotilaan päiväannos talvisodan aikaan

Ruoan saantia rintamalle hankaloittivat myös taisteluista ja etäisyyksistä johtuvat kuljetusvaikeudet. Talvisodan kovimpien pakkasten aikaan suomalaisotilaat järsivät jäätyneitä hernekeittoa, mottiin jääneiden venäläisotilaiden tiedetään saaneen lupa syödä omia hevosiaan. Sotilaat paikkasivat puutteita myös luonnonantimin; marjastaen, kalastaen ja metsästäen. Rintamalla kaatui riistalintuja, hirviä... ja ainakin yksi joutsen.

- Toinen niistä jäi eloon ja päästi niin sydäntäsärkevän laulun, että jos olisin sen etukäteen tiennyt, niin olisin jättänyt sen ensimmäisenkin ampumatta, kyseinen alikersantti kommentoi tapausta.

Nykyisin käytössä olevat henkilökohtaiset taistelumuonapakkaukset sisältävät aamupalan, pääruoan, välipalan ja juoman. Myös erikoisruokavaliot on huomioitu: riippuen kustakin lomesta käytössä olevasta valmistajasta tarjolla on niin kasvissyöjälle sopiva, gluteeniton kuin laktoositon vaihtoehto. Kaikkiaan taistelumuonapakkauksia kulutetaan vuodessa noin 100 000.

Pakkauksen päivittäinen energiasisältö on liki 4000 kcal, mutta korkea on taistelijoiden energian tarvekin. Tämä korostuu aselajista ja koulutushaarasta riippuen.

- Esimerkiksi valmiusyhtymissä tiedustelujoukkojen johtajiksi koulutettavat varusmiehet elävät taistelumuonalla noin 50–70 vuorokautta palveluksensa aikana. Johtajakoulutuksen saavan kohdalla kyse on jopa viidennekkisestä koko palveluksesta, muistuttaa aiheesta Maanpuolustuskorkeakoulussa gradunsakin tehnyt Porin Prikaatin kapteeni Petra Koskensalo.

Itse taistelumuonapakkauksen kohdistuvat vaatimukset eivät ole juurikaan vuosikymmenten aikana muuttuneet: sen on oltava paitsi riittävän ravitseva,

myös hyvin säilyvä, kevyesti kuljetettava sekä maasto-olosuhteissa helposti valmistettava - tarvittaessa jopa ilman kenttäkeitintä.

- Paras kehitys vanhaan taistelumuonaan verrattuna on ollut ”lisää vain vesi” -menetelmä, jossa suoraan ateriapussiin lisätään kuumaa tai kylmää vettä – suuri harppaus myös hygienian suhteen. Lisäksi päiväpakkauksen paino ja tilavuus ovat pienentyneet, Koskensalo kiittelee.

Miksi torstai on hernekeittopäivä?

Suomen hernevarastot takavariikoitiin joulukuussa 1939 valtioneuvoston päätöksellä Puolustusvoimien käyttöön ja hernerokka oli rintamallakin varsin tutuksi tullut ruoka.

Torstai on suomalaisvaruskunnissa hernekeittopäivä, ihan niin kuin se on ollut niin kauan, kuin muistetaan. Sen juuret ovat jo uskonpuhdistusta edeltävässä ajassa, mutta suomalaisen kansanperinteeseen tuo Ruotsista meille kotoutunut perinne on vakiintunut nimenomaan armeijan otettua sen omakseen.

Perjantai oli katolisessa kirkossa paastopäivä, joten torstaisin oli tarve tarjota ruoaksi jotain täytävää. Hernerokan jälkiruokana perinteisesti tarjoiltava pannari tykötarpeineen on sen sijaan raaka-aineidensa hinnakkuuden huomioon ottaen mitä todennäköisimmin vasta 1900-luvun puolella tapahtunut lisäys.

Edullisuutensa, täytävyytensä ja etukäteen valmistettavuutensa (ja siten helpon siirrettävyytensä) ansiosta hernerokalla aseistettu soppatykki on salainen ase monien yleisötapahtumien onnistuneeseen muonitukseen. Ehkä yllättäenkin Suomen varuskuntien ruokailun hoitavasta Leijona Cateringista kerrotaan, että hernekeitto on vuodesta toiseen yksi varusmiesten lempiruokia. Kalaruoat puolestaan pysyvät vuodesta toiseen inhokkeina,

SA-Kuva

paljastaa **Jaakko Sauvola**. Muuttuva aika ja ruokatrendit näkyvät väistämättä myös varuskuntien ruokailussa.

- Erikoisruokavaliot näkyvät meilläkin: jokaisessa saapumisessa on vegaaneja, kasvissyöjiä ja laktoositonta tai gluteenitonta ruokavaliota noudattavia samassa suhteessa kuin missä tahansa muualla. Kotimaisuuteen panostetaan koko ajan enemmän ja myös kasvien menekki on kasvanut. Maku on myös kansainvälistynyt: etenkin Aasian vaikutteista pidetään, Sauvola tietää.

Sotussa käy munkki

Siinä missä Leijona Catering hoitaa varusmiesten ruokinnan, on vapaa-ajan virkistäytyminen sotilaskodin eli sotkun heiniä.

Sotilaskotiverkoston muodostavat 44 kiinteää sotilaskotia ja 26 leirisotilaskotia ovat osa Puolustusvoimien poikkeusolojen huoltovarmuutta. Sotilaskotityö on jatkunut keskeytyksettä siitä asti, kun ensimmäiset sotilaskodit perustettiin vuonna 1918. Niitä kuuluisia munkkeja on tarjottu 30-luvulta lähtien.

Muonakuljetus matkalla etulinjaan, heinäkuu 1941

Niin kuin kaikilla klassikoilla, on sotkun munkkienkin alkupeura hämärän peitossa ja siitä on esitetty montakin teoriaa.

Sotilaskotiliiton toiminnanjohtaja Satu Mustalahti arvioi syyksi kuitenkin sen, että raaka-aineet olivat yksinkertaiset ja pullaakin

halvemmat, joten munkeilla oli mahdollista herkutella myös pulla-aikana.

- Ja tuohan se uppopaistami-

nen ja sen jälkeinen sokerointi siihen vielä lisää herkullisuutta, hän nauraa.

Viime vuosikymmenen aikana munkkien menekki on hieman laskenut, mutta niitä paistetaan vuosittain yhä liki 2 miljoonaa. Munkit on jo vuosikymmenten ajan valmistettu samalla reseptillä joka puolella Suomea, joskin osa emännistä jättää niihin oman kädenjälkensä. Mutta miksi sotkun munkit sitten maistuvat niin erilaisilta kuin muut?

- Maidon sijaan ne tehdään veiteen ja ennen öljyssä uppopaistamista niitä nostatetaan kolmeen otteeseen. Oman lisänsä antaa varmasti se, että ne ovat harvojen herkkua: munkkeja ei myydä ulos, eivätkä sotilaskodit ole ulkopuolisille avoimia paikkoja, Mustalahti arvioi.

- Sotilaskotien tarkoituksena on tuoda varusmiesten arkeen kodinomaista lohtua.

Teksti: Ariela Säkkinen

Kuvat: SA-arkisto

Hyvinvointia, kuntoutusta ja hoivaa

Keski-Pohjanmaan
Hoitopalvelu Oy

Sotilasvammalain mukaista laitoshoidoa -
ammattitaidolla ja sydämellä!

Keski-Pohjanmaan
Hoitopalvelu Oy
/Hoito-osasto
Kotipolku on
Valtiokonttorin
hyväksymä
palveluntuottaja!

Lisätietoja
palveluistamme:
Puh. **044 7311 340**

Keski-Pohjanmaan Hoitopalvelu Oy / Hoito-osasto Kotipolku
Sairaalakatu 2d, 67100 Kokkola

www.kphoi.fi

Paremmun kunnan koti
Jyväskylässä

**VETERAANIKUNTOUTUS
KODINOMAISESSA YMPÄRISTÖSSÄ**

**UUSIA PALVELUJA KOKO VÄESTÖLLE:
HIERONTA, JALKAHOIDOT,
AKUPUNKTIO, ALLASTERAPIA YM.**

WWW.SISKOTI.FI

Ota yhteyttä p. 050 – 4418218

Tervetuloa kuntoutumaan Haminaan!
Rautaista ammattitaitoa jo vuodesta 1988.

HOIKU
KYMEN HOITO- JA KUNTOUTUSKESKUS

p. 020 7761 700, neuvonta@hoiku.fi
Kokkokallionkatu 2, 49400 Hamina
www.hoiku.fi

Hakaristin pitkä historia – Jo muinaisajoista lähtien käytössä

Hakaristi yhdistyy usein ihmisten mielissä natsi-Saksaan, Gestapoon ja Adolf Hitlerin hirmutekoihin. Mikko Uolan Ilmavoimien 100-vuotisjuhluvoideksi ilmestynyt uutuusteos *Kotkanpojan lentoonlähö, Suomen ilmavoimien varhaisvuodet 1918-1923* (Kola, s. 368) kertoo kuitenkin jotakin aivan muuta. Alun perin hakaristeilla ei ole mitään tekemistä Saksan kanssa, vaan se on jo rautakautista varhaisperua.

Akseli Gallen-Kallelan suunnittelema Suomen lentomerkistä tuli tavoiteltu merkki, joka osoitti kantajansa kuuluvan arvostettujen sotilaslentäjien joukkoon. Kuvassa on K. W. Chansonille vuonna 1922 myönnetty lentomerkki, josta eleyt vuodet ovat kuluttaneet hopeoinnin. Alkuaikojen piilottien lentomerkit ovat nähneet monia kohtaloita niin rauhan kuin sodankin aikana.

Tämän oli saanut selville tutkimusmatkailijana ja Suomen ystävänä tunnettu ruotsalainen kreivi Eric von Rosen. Hakaristisymbolin hän oli löytänyt tutkimustensa pohjalta vanhoista riimukivistä, joissa se oli yksi riimukivien symboleista.

– Rosen huomasi jo viikinkien käyttäneen symbolia koristeenaan. Rosen omaksui symbolin omaksi onnen merkikseen ja aina, kun hän teki tutkimusmatkojaan Etelä-Amerikkaan ja Afrikkaan, hän merkitsi hakaristilla kaikki matkatavaransa.

Näin kreivi von Rosenin oli myös helppo tunnistaa, mitkä olivat hänen matkatavaroitaan. Merkinät eivät rajoittuneet pelkästään matkatavaroihin, sillä Rosenin linna, joka oli Jugend-tyyliin sisustettu, vilisi hakaristeja.

Suomessa myös taiteilija Gallen-Kallela käytti hyvin paljon hakaristia symbolinaan ja kun

hän suunnitteli vuonna 1918 suomalaisia kunniamerkkejä, niihin tuli myös hakaristisymboleja, kuten Vapaudenristiin.

– Suomen saadessa itsenäisyyden keväällä 1918 mietittiin, minkälainen lippu Suomelle olisi hyvä. Yhtenä ehdotuksena esiintyi hakaristilippu, ei nyt ihan samanlainen kuin Saksassa, mutta kuitenkin niin, että siinä lipussa olisi ollut iso hakaristi, mutta siten siitä luovuttiin, Mikko Uola toteaa.

Vapaudenristikin koki 1950-luvulla riisuntau, kun Urho Kekkonen päätti muuttaa Vapaudenristin ketjua hieman erilaiseksi. Sen hakaristit kun olivat hänen mielestään hieman liian näyttävät. Oliko tässäkin hieman suomettumisen makua – mene ja tiedä.

Hakaristit lahjoituskoneessa

Karl von Rosen tunnetaan kuitenkin parhaiten ehkä siitä, että

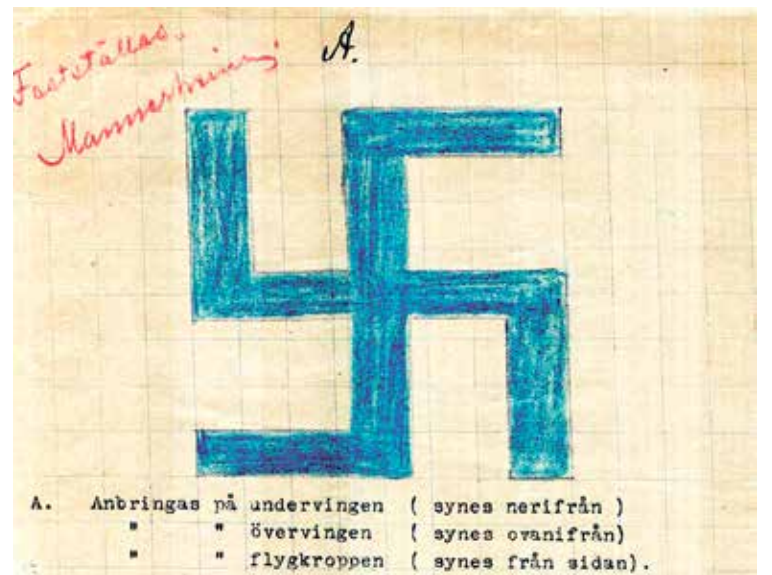
Yleismaailmallinen symboli

Hakaristi on hyvinkin vanhaa perua, niin vanhaa, ettei varmuudella pysty ajoittamaan sitä, koska se on otettu käyttöön. Se on myös yleismaailmallinen symboli, jota ovat käyttäneet eri kansanryhmät ja kulttuurit ainakin kivikaudelta lähtien. Vanhimmat symbolit on löydetty nykyisen Ukrainan alueelta.

Myös Skandinaviassa ja slaavilaisissa kulttuureissa hakaristi on ollut käytössä jo rautakaudelta. Hakaristia muistuttavaa koristekuviointia on myös esiintynyt toisinaan Karjalan rautakautisten ja varhaiskeskiaikaisten esiliinjojen pronssispiraalikuvioidissa.

Onko hakaristin symboli alun perin tarkoitettu kuvaamaan aurinkoa, sillä näissä yhteyksissä ristin taivutettujen päiden on nähty kuvaavan auringon kiertoa taivaalla. Onpa sitä käytetty keskiajalla symbolina myös kirkollisissa yhteyksissä.

Mikä hakaristissa kiehtoo niin, että symbolia on otettu käyttöön eri puolilla maailmaa toisistaan tietämättä jo varhaisista ajoista, on oma arvoituksensa.

Allan Hygerthin piirros Suomen lentojoukkojen tunnuksiksi. Vasemmassa yläkulmassa näkyy ylipäällikkö Mannerheimin hyväksyntä. Alkuperäinen piirros on Kansallisarkistossa.

hän lahjoitti Suomeen sen ensimmäisen lentokoneen. Vaikka von Rosen oli suosinut onnenmerkeinään lähinnä vihreitä hakaristeja, lahjoituskoneen hakaristit maalattiin sinisiksi. Näin ilmeisesti siksi, että sinisen värin katsottiin sopivan lentokoneeseen parhaiten.

– Näin yhteisillä sovitulla merkeillä, hakaristeilla, tahdottiin tehdä selväksi suomalaisille vastaanottajille, että lentäjät olivat tulossa ystävinä, Uola toteaa.

Tämä ruotsalaiselta tyyppi-merkinnältään Thulin D oleva kone oli yksitaso, jossa siivet olivat koneen rungon yläpuolella, jotta tähystysnäkyvyys olisi mahdollisimman hyvä. Lahjoituskoneellaan von Rousen halusi tukea Suomea selviytymään vapaussodan tiimellyksessä.

Ruotsalainen luutnantti Nils

Kindberg ohjasi lahjoituskoneen Suomeen ja se laskeutui meren jälle Vaasaan 6.3.2018 kreivi von Rosen kyydissä.

– Hän halusi olla itse luovuttamassa koneen suomalaisille sekä osoittaa näin myös luottavansa koneeseen, Uola kertoo.

Hygerth teki hakaristisymbolin pohjalta ehdotuksen Suomen ilmavoimien tunnukseksi, joka oli symmetrinen hakaristi. Sen hän piirsi ruutupaperille puuvärikynällä.

– Se oli sellainen alakoululaisen tasoa oleva piirros, mutta Hygerth itse siihen hyvin tyytyväinen. Sitten hän osoitti tämän ruutupaperiluonnoksen Suomen tasavallan joukkojen ylipäällikölle Mannerheimille.

Mukana seuranneessa kirjeessä Hygerth esitti, että hänen tuntuksensa hyväksyttäisiin tasavallan lentokoneitten tunnukseksi muistaen myös mainita, että hakaristi oli peräisin von Rosenin lahjoittamasta lentokoneesta. Mannerheim puolestaan kirjoitti piirroksen yläkulmaan, että ”Hyväksyn, Mannerheim”.

– Näin hakaristista tuli ilmavoimiemme tunnus aina vuoteen 1945 saakka, jolloin siitä jouduttiin luopumaan, kun Neuvostoliiton valvontakomissio vaati, että hakaristi on poistettava ja vaihdettiin nykyiseen valko-sini-valkoiseen kansallisuustunnukseen, Uola toteaa.

Tarja Lappalainen

Kirjoittaja on hämeenlinnalainen toimittaja

Lähteet:

Mikko Uola. 2018. *Kotkanpojan lentoonlähö - Suomen ilmavoimien varhaisvuodet 1918-1923*. Koala. FM Ulla Moilanen, Turun yliopisto. 2017. Hakaristi-symbolin esihistoriaa. <https://kalmistopiiri.wordpress.com/2017/01/10/hakaristi-symbolin-esihistoriaa/>

Eric von Rosenin lahjoituskone laskeutui Suomen maan kamaralle Vaasaan 6.3.1918 ja vaasalaiset saivat nähdä oikean lentokoneen laskeutuvan kaupunkiinsa. Kone sai nopeasti ympärilleen sekä sotilasvartion että uteliaita kaupunkilaisia.

Suojeluskunnat talvisodassa

Suojeluskuntalaisia Johanneksen asemalla lokakuussa 1939.

Kuva: Sa-kuva

Suojeluskuntajärjestö oli koko historiansa ajan valmistautunut sodan varalta. Neuvostoliiton hyökkäys 30. marraskuuta 1939 asetti suojeluskunnat uuteen tilanteeseen. Suurimman osan suojeluskuntalaisista toimiessa osana kenttäarmeijaa suojeluskuntien tärkeimpiin tehtäviin lukeutuivat erityisesti ilmasuojelutehtävät. Maahan luotiin yhtenäinen, koko maan kattava ilmalavontaverkosto. Ilmalavonnan lisäksi suojeluskunnilla oli varsinaisia ilmatorjuntatehtäviäkin. Neuvostoliiton ilmavoimat tekivät iskuja koko Suomeen ja suojeluskuntien ilmasuojelutehtävä oli kaikkialla maassa elintärkeää työtä. Heikkoa ilmatorjuntaa koetettiin vahvistaa improvisaatiolla. Rauman seutua pommittavia lentokoneita ammuttiin sodan alkuvaiheessa kivääreillä, ja yritettiinpää Hanhisten rannikon suojeluskunnan vanhoja kiinteälavettisia tykkejäkin hyödyntää ilmatorjunnassa:

”Rauman rautatien konepajalla [– –] rakennettiin tykeille kärrynpyörää muistuttava it-jalusta. Kallioon porattiin tapit, joihin tykki voitiin kettingeillä kiinnittää neljään eri asentoon. Tulikomennot annettiin tyyliin: ”Putket lounaaseen!” Sih-

dattiin tykin piipun läpi, tulevatko viholliskoneet tykin ampumalinjalle, jolloin tykki olisi ollut kiireesti ladattava ja laukaistava. Tykkimiesten ilmeiseksi onneksi viholliskone ei koskaan tykkien ampumalinjalle tullut”.

Monipuolista toimintaa maanpuolustuksen hyväksi

Rajaseudulla suojeluskunnat saivat varautua myös evakuoititehtäviin. Johanneksessa suojeluskunta keräsi elintarvikkeita ja karjaa, turvepehkuja, ompelukoneita, polkupyöriä ja piikkilankaa sekä vasaroita, rautakankia ja muita työkaluja. Suojeluskunnat myös hankkivat armeijalle erilaisia tarvikkeita ostamalla, keräyksin ja takavarikoilla. Kaikkiaan suojeluskunnat hankkivat mm. 120 000 paria suksia kenttäarmeijalle. Täydennys oli huomattava, sillä vakinaisen armeijan varastoista oli riittänyt suksia vain noin 65 000 miehelle. Suksien lisäksi toimitettiin tuhansia piilukirveitä, kamiinoita, halkosahoja ja rautakankia sekä 280 000 kiloa nautoja ja 100 000 vitsakimpua juoksuhautojen tukemiseen. Suojeluskunnilla oli merkittävä roolinsa myös maanpuolustuksen käyttöön kertyneiden lahjoitusvarojen kanavoinnissa. Talkoo-

toiminta ei talvisodan lyhyden vuoksi kasvanut yhtä merkittäväksi toiminnan haaraksi kuin jatkosodassa. Talkoiden sijaan suojeluskuntia työllistivät ilmasuojelutehtävien ohella erilaiset vartiotehtävät. Kenttäarmeijan henkilöstötäydennys kuului niinkään suojeluskuntien tehtäviin talvisodan aikana. Rintaman lähestyessä suojeluskuntalaiset osallistuivat myös talojen polttamiseen, jotta viholliset eivät voisi majoittua niissä. Johanneksen suojeluskunnan paikallispäällikkö **Teodor Voutilainen** kirjasi sotapäiväkirjaansa tunnelmiaan Johanneksen talojen sytyttämisen aikaan. ”Takanamme palavat kotimme ja nyt alkaa Johanneksen sk:n matka taaksepäin, kohti tuntematonta kohtaloa. Mikä kohtalomme lieneekin, uskomme isänmaamme valoisaan tulevaisuuteen ja taistelumme oikeuteen”.

Raskas velvollisuus

Raskain kotijoukoille säilytetty velvollisuus oli tiedon välittäminen omaisille läheisen kaatumisesta. Kaikkiaan rovastintuomiossa vastattiin talvisodan aikana yli 56 000 tiedusteluun. Suojeluskunta osallistui kotiseudulla myös sankarihautajaisten järjestelyyn yhdessä lottien kanssa. Jo lokakuussa 1939 suojeluskuntien

Suojeluskuntalaisia sankarihautajaisissa Savonlinnassa joulukuussa 1939.

Kuva: Sa-kuva

yliesikunta oli lähettänyt kaikille suojeluskuntapiireille kirjelmän, jossa käskettiin näitä sodan mahdollisesti sytyessä huolehtimaan sankarihautajaisista vuoden 1918 perinteiden mukaisesti. Sankarihautajaisista ja suojeluskunnan suuresta roolista tilaisuudessa antaa hyvän käsityksen aikalaiskuvaus Hollolassa jouluaattona 1939 järjestettyjen sankarihautajaisten kulusta:

”Suojeluskunnan lippu oli kirkossa. Valkeat arkut olivat kuorissa rivissä. Siunauksen suoritti kenttäpappi Rafael Saartio. Omaisten kukkien lisäksi suojeluskunta ja lotat laskivat sinivalkoisin nauhoihin somistetut seppeleensä. Siunauksen jälkeen arkut kannettiin suojeluskuntalaisten voimin sankarihautaan. Hautaan laskettaessa suojeluskunnan kivääriryhmä ampui kolme kunnialaukausta”.

Suojeluskuntien sotilaallinen merkitys”

Onttoni Miihkali kuvasi helmikuussa 1940 suojeluskuntien merkitystä kirjoituksessaan: ”Maan jokaisessa kolkassa, kaupungeissa, rintamaiden komeissa kylissä ja erämaiden harmaissa töllirykelmissä oli miehiä – köy-

hiä ja rikkaita, vanhoja ja nuoria, jotka vapaahetkinään vetivät ylleen vihreän sotilaspuvun, heittivät kiväärin selkäänsä ja lähtivät harjoittamaan isänmaan puolustuksessa tarvittavia taitoja. [– –] Kaikkialla Suomen maassa oli suojeluskuntataloja, ampumatoja ja urheilukenttiä, kansalaisten vapaaehtoisten aherrusten ja uhrausten tuloksia. Sokea ja typerä oli se, joka nuo ylpeät luomukset nähtyään epäili Suomen kansan puolustustahtoa ja puolustuskykyä”.

Toukokuussa 1941 kotijoukkojen esikunta pyysi sodanaikaiselta kenttäarmeijan komentoportaalta, aina divisioonankomentajista kompaniinpäällikköihin, lausunnot suojeluskuntaupseeristosta. Suojeluskuntajärjestön viran- tai toimenhaltijoiden johtajainaisuuksistaan saamat arviot olivat kiitettäviä tai hyvin tyydyttäviä kolmessa tapauksessa neljästä. Johtajina suojeluskuntalaiset arvioitiin vastaavissa asemissa olleita reserviupseereja pätevämmiksi. Monesti suojeluskuntataustaista johtajaa luonnehdittiin myös yksikkönsä taisteluhengen luojaksi.

Olli Kleemola

Kirjoittaja on sotahistorioitsija ja VTT

<p>Hämeen Rahtipalvelu Oy Lammi</p>	<p>Kuljetusliike Matti Löflund Oy Iittala</p>	<p>Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna</p>
<p>Maalausliike K. Salo Ky 62300 Härmä puh. 06-484 8730 www.voltinvari.fi</p>	<p>Maalausliike E. Heiskanen Oy Imatra www.e-heiskanen.fi</p>	<p>Kuusitunturi Oy Imatra</p>
<p>Kuljetus J. Raijas Oy Rautjärvi</p>	<p>Inarin Vuokra-asunnot Oy</p>	<p>Rakennusentisöintiliike Ukri Oy Janakkala</p>

SOTAHISTORIA

Hyvinvointia,
kuntoutusta ja hoivaa

LOTTA
SVÄRD
SÄÄTIÖ

LOTTAMUSEO

KUNTOUTUSTA

VUOKRA-ASUNTOJA

AVUSTUSTOIMINTAA

Elää tätä päivää,
ajan hengessä.

www.lottasaatio.fi

www.lottamuseo.fi

HOITOKOTI FINLANDIA

palveluita kodinomaisesti

30-paikkainen hoitokoti upeassa kansallismaisemassa Punkaharjulla, Saimaan rannalla. Tarjoamme kuntoututtavaa ja asiakkaan voimavaroja tukevaa:

LAITOSHOITOA

- ympärivuorokautista apua tarvitseville

INTERVALLIHOITOA

- tilapäistä hoitoa tarvitseville, esim. omaishoitajan loman ajaksi
- tarjoamme palveluita myös palveluseteleillä

TEHOSTETTUA PALVELUASUMISTA

- henkilöille, jotka tarvitsevat apua selviytyäkseen jokapäiväisistä askareista

PALVELUASUMISTA

- henkilöille, joille hoivan tarve on vähäinen

SOTIEMME VETERAANIN KUNTOUTUSPALVELUJA

- sotiemme veteraaneille, heidän puolisoilleen, sotaesikille ja sotainvalidien leskille

Tiedustelut: asiakassihteri puh. 040 684 6488, eija.herttuainen@kruunupuisto.fi tai Hoitokoti Finlandia puh. 050 329 9250, sairaanhoitaja Jaana Kailasto. Katso lisää www.hoitokotifinlandia.fi.

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS

Vaahersalontie 44, 58450 Punkaharju
puh. 020 763 9130 | www.kruunupuisto.fi

Peurunka

**TERVETULOA
KUNTOUTUMAAN!**

KUNTOUTUSASIAINTOIMISTO PALVELEE:

ma-ti klo 8-14.30

pe klo 8-13

SOITTOASI ODOTTAA:

Päivi Holstikko

p. 020 751 6712

PEURUNKA.FI
Peurungantie 85, Laukaa

Puhelun hinta 8,35 snt/ puh + 7,02 snt/ min.
Matkapuhelimesta 8,35 snt/ puh + 17,17 snt/ min.

Yya-sopimuksen vähän tunnettu ulottuvuus

Huhtikuun 6. päivänä vietettiin Suomen ja Neuvostoliiton välisen ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen solmimisen 70-vuotispäivää. Kun sopimus oli yli neljä vuosikymmentä maiden välisen suhteiden peruskivi, melkein raamatun veroinen, on sitä ja sen merkitystä vuosien varrella tutkittu kohtalaisen paljon. Yhteen asiaan ei ole juurikaan kiinnitetty huomiota: kuka oli se neuvostovirkamies, jolta J.O. Söderhjelm - toinen Suomen pääneuvottelijoista - sai neuvottelujen aikana luottamuksellisia tietoja neuvosto-osapuolen tavoitteista.

Söderhjelm sulki suunsa

Vuonna 1970 ilmestyneessä muistelmakirjassaan "Kolme matkaa Moskovaan" Söderhjelm kertoo, että "muuan neuvostovirkamies oli ilmeisesti korkealta taholta saamiensa ohjeiden mukaisesti antanut ymmärtää Molotovin menneen niin pitkälle kuin voi tyydyttääkseen meitä ja että näin ollen oli hyödytöntä yrittää painostaa häntä pitemmälle".

Neuvottelujen kulku ja sopimus on tunnettu monestakin yhteydestä eikä sitä prosessia tässä yhteydessä enempää käsitellä. Tuo Söderhjelm neuvottelujen puolivälissä saama tieto oli eräänlainen vedenjakaja. Vaikka neuvotteluja vielä sen jälkeenkin käytiin - ja Söderhjelm ja Urho Kekkonen kävivät Helsingissäkin tapaamassa Paasikiveä - ei mainittavia muutoksia siihenastisiin neuvottelutuloksiin enää tullut.

Söderhjelm ei siis koskaanertonut, kuka oli hänen tietolähteensä ja voi olla, että ei sitä häneltä edes - yya-hengessä - kysytty. Juhlittaessa sopimuksen 30-vuotispäivää keväällä 1978 kertoi Söderhjelm Uuden Suomen haastattelussa, että neuvottelukunnan puheenjohtajan Mauno Pekkalan ja jäsenen sisäministeri Yrjö Lei-

non panos neuvottelujen eteenpäinviemisessä oli vaatimaton. Hän totesi, että "meillä muilla oli paljon suuremmat mahdollisuudet saada tietoja toiselta puolen 'sivuteitä' kuin heillä".

Suomen valtuuskunnan jäsenistä elossa olivat tuolla hetkellä enää Söderhjelm ja Kekkonen ja se antoi ilmeisesti mahdollisuuden käyttää kaiken kattavaa monikko-muotoa. - Eipä tainnut kukaan tuolloinkaan kysyä, mikä oli Söderhjelm tarkoittama 'sivutie' puhumattakaan, että olisi arvannut asian laadun oikein. Myöhemmin sekin on selvinnyt Kekkonen ja Söderhjelm arkistoista.

Urho Kekkonen piti yhteyttä Neuvostoliiton tiedustelupalveluun

Suomessa asiasta tiesi alusta asti kuitenkin yksi henkilö; J.O. Söderhjelm ja hän piti salaisuutensa vuonna 1985 tapahtuneeseen kuolemaansa saakka. Hän oli Kekkonen ohella toinen Paasikiven uskotuista. Heille, kummallekin erikseen ja henkilökohtaisesti, Paasikivi oli antanut valtuutuksen johtaa tarvittaessa neuvotteluja, jos Pekkala ja varapuheenjohtaja Carl Enckell eivät siihen kykene.

Kun Urho Kekkonen tapasi sunnuntaina 29.3. Neuvostoliiton Helsingin lähetystössä lähetystösihteerinä toimineen Mihail Kotovin, oli kuitenkin kysymys hänen yksityisyyttänsä suhteen. Paasikiven suullinen valtuutus ei koskenut salaista yhteydenpitoa KGB:n edustajiin. Joka tapauksessa Kekkonen tuli pääsiäismaanantaiaamuna Söderhjelm huoneeseen hotelli Nationalissa ja kertoi tavanneensa edellisiltana Kotovin. Käydyissä keskusteluissa Kotov oli ilmoittanut, että suomalaisten oli turha pyytää lisämyönnytyksiä, koska Molotov oli mennyt myönnytyksissä niin pitkälle kuin pystyi.

Kotovilta saamansa tiedon Kekkonen kertoi siis heti Söderhjelmille ja tämä kirjoitti sen muistiinpanoihinsa ja myöhemmin kirjansa "Kolme matkaa Moskovaan" sivuille. Tietolähdettään - sitä, että hän oli kuullut venäläisten myönnytysten rajan Kekkoselta - Söderhjelm ei koskaan paljastanut kenellekään, ei edes lähipiirilleen. Jos tieto Kekkonen KGB-yhteyksistä olisi paljastunut, olisi Paasikivi menettänyt luottamuksensa häneen ja lopettanut yhteistyönsä hänen kanssaan. Silloin olisi Suomen sodanjälkeinen poliittinen historiakin kirjoitettu toisin.

Söderhjelm kirjoitti elämänsä aikana tuhansia sivuja päiväkirjoja ja teki monenlaisia muistiinpanoja. Merkinnyt Kekkonen ja Kotovin tapaamisesta hän teki jo neuvottelujen aikana Moskovassa, ikään kuin rutiininomaisesti. Kun hän näin menetteli, uskon että hän halusi tiedon tapaamisesta tulevan kerran myös julki. Sitähän Söderhjelm tuskin osasi ennakoita, että tieto tulisi ensi esiin Kekkonen ja myös Kremlin arkistoista.

Kekkonen ja Söderhjelm yhteydenpito ei loppunut keväiseen Moskovaan 1948. Kekkoselta tuli 1956 presidentti ja Söderhjelmistä syksyllä 1957 yllättäen oikeusministeri mielenkiintoisten poliittisten kiemuroiden jälkeen. Oikeusministerin pestit jatkuivat vielä tämän jälkeenkin 1950- ja -60-luvulla kolme kertaa. Kummankin suut pysyivät suljettuina, mutta jälki Kekkonen kaksoisroolista jäi siis myös Söderhjelm arkistoon.

Esko Vuorisjärvi

Kirjoittaja on sotahistorioitsija ja

VTT

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus kaapelissa	
Espoo	105,8	
Helsinki	89,0	101,9
Hämeenlinna	105,9	103,6
Imatra	96,0	
Kemi	100,5	
Keski-Suomi	94,1	93,4
Kokkola	87,6	
Kouvola	96,2	
Kristiinankaupunki	89,5	
Kuopio	106,1	103,3
Lahti	106,4	99,1

www.radiodei.fi

	taajuus kaapelissa	
Lappeenranta	96,0	
Lohja	107,2	
Mikkeli	87,8	105,0
Oulu	106,9	94,1
Pohjanmaa	89,4	102,7
Pohjois-Karjala	107,4	
Raahe	95,2	
Rovaniemi	93,4	93,4
Satakunta	95,7	94,4
Savonlinna	91,3	
Tampere	98,8	
Turku	107,3	99,4

USKO AINOASTAAN JEESUKSEEN PELASTAA

KKR Steel Oy Joensuu	Hyvää kansallista Veteraanipäivää Joensuuusta! 	Metsä-Karvinen Oy Kontiolahti, Lehmo
Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara	DJ-Team Entertainment Ky Joensuu	JK-Kanava Oy Joensuu
Juvan Kodinonni	Puistosairaalan Silmälääkärit Oy	Suomen CNC-Koneistus Oy Jyväskylä
Metallikoneistamo E. Moilanen Ky Kajaani	www.ads-group.net	Hyvää Kansallista Veteraanipäivää Rautiosta!
Kangasalan Autokatsastus Oy Lentola, Kangasala www.kangasalanautokatsastus.fi	Ramin Remonttipalvelu Kangasniemi	Tilatek
Kuljetus ja Maansiirto K. Huhta Oy Kannus	Kiinnike-Heinonen Oy Kauhajoki	Rakennusinsinööritoimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki
Bruna Byrån Ab Kauniainen	TKH Logistics Oy Kemi	Pohjaset Tehdas- ja Logistiikkapalvelut Oy Keminmaa
Kemiön Puhelinosakeyhtiö	Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	ProfeCons Oy Kerava www.profecons.fi
Maanrakennustyö Hyttinen Oy Kerava	Kuljetus Leppänen Oy Kittilä	Kymenlaakson Jäte Oy Kouvola
Betola Oy Kuopio	Insinööritoimisto Makeplan Oy Kuopio	Kuopion Talokeskus Oy Kuopio
Siilin Putkipojat Oy Siilinjärvi	Kyrön Rakennustyö Hannu Savolainen Kyrö	NRG Suomi Oy Lahti
Puutyö ja Saneeraus Järvenoja Oy Lahti	HL-Elec Oy Lahti	Ipa-Pesu Oy Lahti
Nastolan Forest Huolto Oy Lahti	www.karirakenne.fi	Ekoiännät Ky Lahti
Riihelän Huolto Oy Lahti	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Moto-Olli Oy Laitila
Premekon Oy Lappeenranta, Joutseno	arkkitehtuuritoimisto riitta ja kari ojala oy Lappeenranta	Kuorma-autohuolto M. Pasanen Ky Lappeenranta
Kartiopuu Oy Lappeenranta	Lappeenrannan Kuljetusosakeyhtiö	Hyvää Kansallista Veteraanipäivää Lappeesta!

Syväritä Syskyjärvelle Korpraali Eino Hirvosen kesäsota

Sotaveteraani-lehden numerossa 6/2017 olleen Kuujärven traagisista tapahtumista kertoneen artikkelin yhteydessä kysyttiin: vieläkö löytyy henkilöitä, jotka omakohtaisesti ovat kokeneet maataistelukoneiden rynnäköt Kuujärven tiellä kesäkuussa 1944? Yksi yhteydenotto toimitukseen tuli. Kävimme helmikuussa Helsingin Länsi-Pakilassa jututtamassa 96-vuotiaasta sotaveteraani **Eino Hirvosta**, joka jatkosodassa oli ollut pataljoonan komentajan lähettinä II/JR 45:ssä.

Lähtö Syväritä

Jalkaväkirykmentti 45 oli toukokuun puolivälin tienoilla 1944 ottanut rintamavastuun Syvärin takana Jandeban lohkolla. Tätä ennen se oli ollut yhdentoista kuukauden ajan divisionan reservinä Lamperon ”varuskunnassa”. Aika oli kulunut pääasiassa taaempien asemien varustelutoissa Sammatuksen ja Mäkriän suunnilla sekä polttopuiden hakuisissa ja koulutuksessa.

Vuorolomatkin pyörivät. Eino Hirvonen muistelee lomalta tullessaan tuoneensa mukanaan vehnäjuhoja, joista sitten Tauno Palon ja Hannes Häyrisen viihdytysseurueelle piti leipoa pullaa. Hiiva ei kuitenkaan toiminut ja taikina päätyi lopulta pannukakuksi. Pataljoona oli jo silloin Jandeballa.

Pari viikkoa ennen juhannusta määrättiin kaikki ylimääräinen henkilökohtainen tavara lähetettäväksi pois. II Pataljoona ryhmitettiin Syvärin varrelle sillanpääasemaan ja pioneerit ryhtyivät rakentamaan ylimenosiltaa. Hyökkäys Kannaksella oli alkanut ja täälläkin uumoiltiin jotain pian tapahtuvaksi.

Myöhään illalla kesäkuun 21. päivä annettiin käsky irtautumisesta ja siirtymisestä tukkisilta myöten Syvärin yli. Hirvonen sai hoidettavakseen komentajan ratsun.

- Tultiin Vaaseniin, jossa oli

elintarvikevarasto. Otettiin, mitä kukin mukaansa sai; elintarvikkeita, voita, tupakkaa. Minäkin löin pakin täyteen voita, Hirvonen kertoo. Siinä tohinassa joku oli kuitenkin vienyt ratsun. Ei auttanut muu kuin karauttaa tykistön kuormahevosella vetäytyvien joukkojen ohi perään. Jonkun matkan päästä Hirvonen tavoittikin luutnantin, joka suosiolla luopui ratsusta. - Taisi siinä herroittelut unohtua, Hirvonen muistelee käytyä keskustelua.

Kuujärven tiellä

Kuujärven kylän tuntumassa pataljoona pysähtyi ruokailemaan ja lepäämään. Joukkoja vetäytyi tien täydeltä. Kolmen aikaan iltapäivällä sopivaa marssiväliä odotellut pataljoonan komentaja päätti, että nyt on vihdoin lähdettävä liikkeelle, vaikka osastot menisivätkin sekaisin.

- Juuri kun päästiin tielle, tulivat maataistelukoneet. Porukkaa oli aukealla pellolla ja nurmikko pölisi, kun koneet päästelivät sarjojaan. Viereisen kaverin kenttäpakista meni suihku läpi, mutta joku varjelus oli, kun minulle ei käynyt kuinkaan, Hirvonen muistelee ääni värähtäen. Siinä rytkäksä kaatui komentajan ratsukin.

Vetäytyminen oli sekavaa. Koneiden rynnäköt toistuivat 10-15 minuutin välein, oli mentävä metsään ja taas jatkettava. Tätä jatkui seuraavaan päivään. Kaikenlaisia tavaraa ja varusteita jäi tien varteen. - Minäkin otin sieltä polkupyörän, eikä menoa haitannut, vaikka eturengas oli tyhjä, Hirvonen kertoo omasta matkanteostaan. Jossain ennen Kuittisten kylää alkoi taas näkyä omia ”kolmen kannaksen koukkaajien” hihamerkeistä tunnistettavia osastoja. Saamansa käskyn mukaan pataljoona ryhmittyi puolustukseen Kuittisten Yläkorven lohkolle, missä edellisen vuoden puolella oli oltu varustelutoissa. Syväritä lähdöstä oli kulunut vähän toista vuorokautta.

Eino kertoo kotonaan Pertille Syvärin muistoja kuin ne olisivat tapahtuneet eilen.

Vetäytymistäistelussa

Kolme päivää myöhemmin pataljoona oli Torasjärvellä. Vetäytyminen tapahtui pieniä hiekkateitä ja metsiä myöten. - Ryssä oli jo saanut tien katkaistua ja siinä taistelussa kaatui rykmentin jääkärijoukkueen johtaja, Hirvonen kertoo tapahtumia.

Huolto oli saatu vedettyä aiemmin teitä myöten taakse päin. Tien varteen oli kuitenkin jätetty leipälaatikoita ja niistä otettiin taskut täyteen. Muuta syötävää ei sitten pariin vuorokautteen ollutkaan. Vähän myöhemmin matkan varrelle jonkun kylän laidalla osui mullikka. - Porukka laittoi sen teuraaksi ja puukolla vedettiin pinnasta siivuja sitä mukaa, kun liha nuotiolla kypsyi.

Jossain vaiheessa Torasjärven jälkeen paikalle ajoi pioneerien kaksi huoltorekkaa, jotka olivat tavaraa täynnä. Siinä moni vaihtoi itselleen uusia vaatteita ja saappaita. Moottoripyöräkin yritettiin ottaa mukaan, mutta tietömmässä metsässä se oli pakko jättää. Hirvonen kertoo itse ottaneensa kuormasta Mont Blanc -täytekyntä. - Se oli ainoa sotasaaliini.

Kesäkuun 28. päivänä Hir-

vosen pataljoona II/JR 45 oli JR 4:lle alistettuna taistelussa Puskujärven-Niiniselän alueella. Viuhollinen painoi päälle ja panssarit pääsivät murtautumaan selustaan. Siinä pataljoonan lääkäri kaatui. - Näin vielä viime hetket, kun hän ampui käsiaseella petäjän takaa, mutta luotisuihku tapasi ja siihen jäi. Sinne jäivät myös kenttäkeittiö ja Jsp, Hirvonen muistelee.

Vastahyökkäys Nietjärvellä

Heinäkuun alkupuoli oli jatkuvaa viivytystaistelua Käsänälkä -Uomaa - Lemetti tien suunnalla. Pari päivää pataljoona ehti olla levossa, kunnes se 15.-17.7. osallistui JR 44:lle alistettuna sodan lopputuloksen kannalta ratkaisevaan vastahyökkäykseen Nietjärven suunnalla. Tappiot olivat raskaat, sotapäiväkirjan mukaan 150 kaatunutta ja haavoittunutta. Hirvosen muistikuvan mukaan ”ruumisläjiä oli kuin propsipinoja”.

Nietjärven jälkeen pataljoona oli kenttävarustustöissä Jutuselän suunnalla ja Uuksujärvellä. Näinä päivinä annettiin myös panssarintorjujille uusien lähitorjunta-aseiden koulutusta.

Elokuun alkupäivinä pataljoona siirrettiin Syskyjärvelle oman rykmentin yhteyteen. Viimeisen sotakuukauden aikana täällä tehtiin varustelutöitä. Osan tästä ajasta Eino Hirvonen vietti kipeytyneen jalan vuoksi kenttäsaaralassa Ruskealassa. Viimeiset tappiot pataljoona koki vielä aseleppöpäivänä 4.9., kun neuvostojoukot sopimuksesta huolimatta jatkoivat tulitusta.

Välirauhan solmimisen jälkeen JR 45 marssi kolmessa päivässä Syskyjärveltä Kiteelle, missä alkoivat vähitellen kotiuttamistoimet. Eino Hirvonen sai sotilaspassin ja 400 markkaa rahaa 15.11. Joensuussa. Samana päivänä hän täytti 23 vuotta.

Kotiintulo Polvijärvellä tapahtui komeasti. Parin kaverin kanssa Hirvonen onnistui puhumaan armeijakunnan komentajan autonkuljettajan kyyditsemään heidät satasella mieheen kotiin. Vartiomiesten tarkastuspiste kaupungin reunalla ohitettiin komeasti lippu auton keulalla liehuen.

Teksti: Pertti Suominen
Kuva: Sotaveteraaniliiton arkisto

sako
demand perfection

TUTUSTU TUOTTEISIIMME
OSOITTEESSA WWW.SAKO.FI

Suomalaisia johdettiin sodissa edestä

Viime sotiemme loppuun mennessä Kadettikoulusta oli valmistunut 2 369 upseeria. Heistä menehtyi sodissa 359, joka on 15,2 %. Maavoimien reserviupseerikursseilta 1-58, jotka päättyivät vuosina 1920-1944 valmistuneista menehtyi sodissa

4 196, joka on noin 14,5 %. Suomalaisia sotilaita johdettiin edestä.

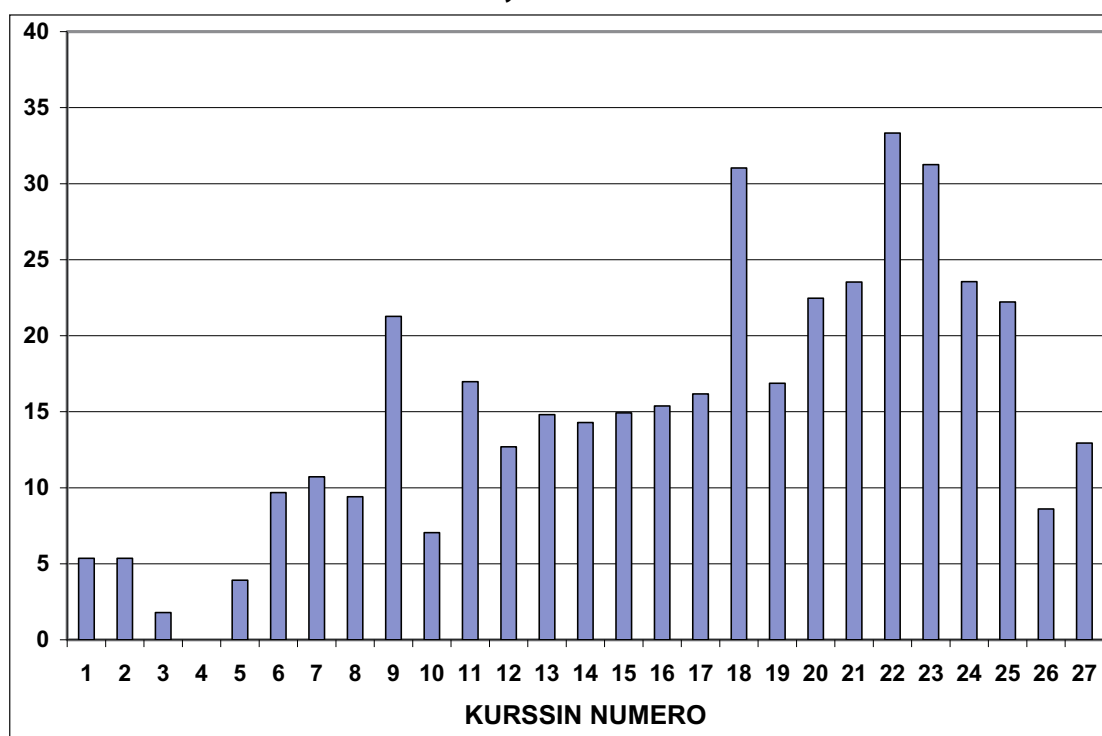
Juhani Snellman

Kirjoittaja on espoolainen filosofian tohtori ja sotahistorian harrastaja

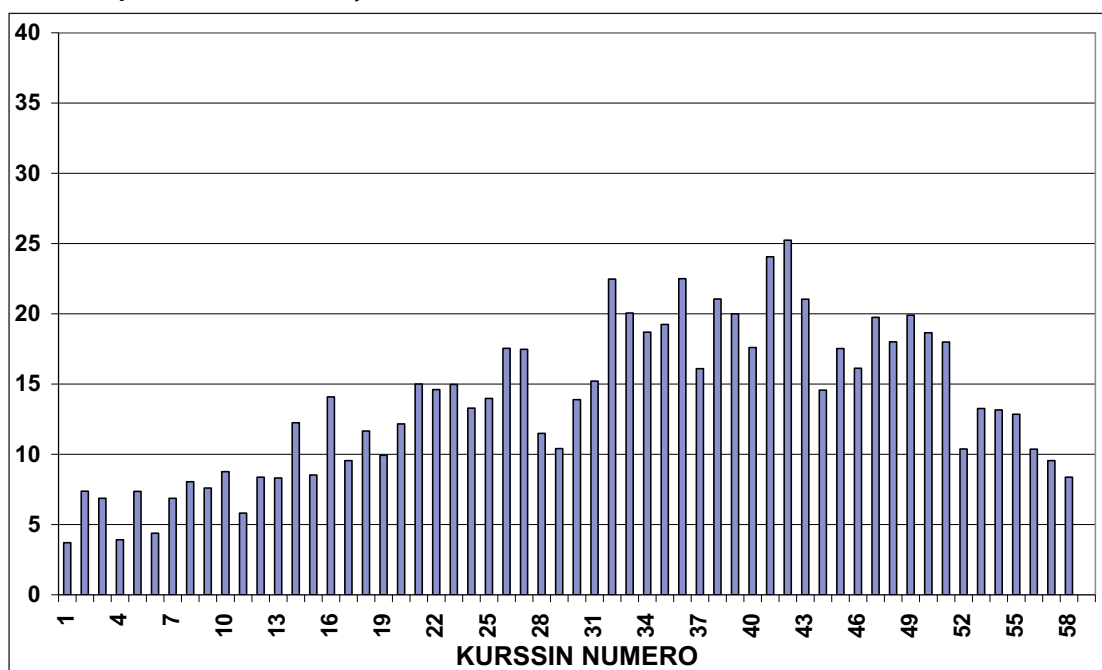
Lähteet:

Upseerimatrikkeli 1994
RUK 1920-1960, Reserviupseerimatrikkeli 2. painos 1960
Jatkosodan Pikkujättiläinen (2007)
Kansallisarkisto, Ylioppilastutkintolautakunnan II arkisto
Kansallisarkiston tietokanta "Suomen sodissa 1939-1945 menehtyneet"

Kadettikurssin 22 vahvuudesta menehtyi sodissa 33 %.

Reserviupseereista menehtyi eniten kurssilta 43, noin 25 %.

Saint-Goban Glass Finland Oy
Liitetoimintayksikkö Sekurit
Ihode

*Hyvinvointia,
kuntoutusta ja hoivaa*

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

- 340 jäsenjärjestöä, joista runsaat 200 tuottaa palveluja: www.vtkl.fi/palveluhaku
- Vanhuspoliittinen vaikuttaja ja edunvalvoja.
- Tukitoimintaa ikääntyneiden ihmisten hyvinvoinnin, turvallisuuden ja osallisuuden edistämiseksi.
- Kehittämisen- ja tutkimustoimintaa.

Arvokas vanhuus on ihmisoikeus. Aina.

www.vtkl.fi

Oulunkylän
kuntoutussairaala

**Kuntoutuksen kärjessä
yli 25 vuotta**

Tarjoamme monipuolisia kuntoutuspalveluja sotainvalideille ja -veteraaneille, -leskille, puolisoille, lotille sekä pikkulotille hyvien kulkuyhteyksien päässä Helsingissä.

Kuntoutusjaksot, päiväkuntoutus, avokuntoutus, fysioterapia (lymfaterapia, akupunktio) intervallihoido ja laitoshoido.

**Tiedustelut:
040-570 1439**

Käskynhaltijantie 5
00640 Helsinki

puh. 09 752 712
www.okks.fi

Kysyttävää muistisairauksista?
Soita Muistineuvoon:

Muistiliitto
Alzheimer Centralförbundet

MUISTINEUVO

tietoa, tukea ja ohjausta,
vastaajina muistityön ammattilaiset

09 - 8766 550 ma, ti ja to
klo 12-17

MINNESLINJEN betjänares tis. kl. 14-17
på samma numret

Muistineuvoa tuetaan
Veikkauksen
tuotoilla.

0,08 €/min. + pvm

PERINNE

Salon perinnepaja - varaslähtö perinneaikaan

Salossa ei ole jääty odottelemaan tulevaa tai ulkoapäin tulevia suunnitelmia perinnetyöstä. Sen sijaan se on laitettu alulle jo nyt ja niin, että veteraanit itse ovat siinä mukana.

Siinä vaiheessa, kun viimeinkin veteraani on poistunut keskuudestamme, siirtyy veteraanijärjestöjen työn painopiste perinnetyöhön. Tämän kautta pyritään varmistamaan, etteivät heidän urhoollisuutensa ja uhrauksensa tule unohtumaan myöskään seuraavilta sukupolvilta.

Salossa tehdään eikä meinata

- Me olemme täällä Salossa malttamattomia. Sen sijaan, että olisimme jääneet odottelemaan jostain ulkoapäin tulevia suunnitelmia, päätimme alkaa tehdä itse. Kun idea tulee, siihen tartutaan sen sijaan, että lähdetäisiin jähkaamaan sitä kokouksesta kokoukseen, kertoo hallituksen puheenjohtaja **Voitto Laine**.

- Nimenomaan paikallistalossahan niiden suunnitelmien ja mallien tulee syntyäkin, Salon Seudun Sotaveteraanien veteraanityön ja naisjaoston puheenjohtaja **Terttu Näremaa-Helin** huomauttaa.

- Siellähän ne myös toteutetaan!

Salossa perinnetyötä tehdään mm. Torikadulla sijaitsevassa Sotiemme Veteraanit -talon Perinnepajassa, jonka avajaisia vietettiin helmikuussa. Saman katon alta löytyvät nyt paitsi kaikki veteraanijärjestöt, myös useimmat maanpuolustusjärjestöt sekä Itsenäisyyden museo, josta löydät lisää juttua osoitteesta sotaveteraanit.fi

Perinnepaja on matalan kynnyksen veteraanityötä

Ajatus yhteisistä tiloista oli kytenyt jo pitkään.

- Oli selvää, että jo ennen kuin veteraanisukupolvi on poissa, on meillä oltava valmis organisaatio jatkamassa, ettei jouduta siihen

Salon perinnetyön puuhamiehet Voitto Laine (edessä), Terttu Näremaa-Helin ja Kari Virtanen

monille yhdistyksille tuttuun tilanteeseen, jossa kaksi sukupolvea on hoitanut tehtävää ja sitten ollaan ihmeissään, kun ei olekaan enää ketään, joka jatkaa, valaisee Laine perinnepajan taustaa.

Salon Seudun Sotaveteraanit perustettiin jo vuonna 1966. Tukijaos luotiin 90-luvun lopulla. Sen myötä veteraanit nostettiin yhdistyksessä kunnia-asemaan tukijaoksen jäsenistön hoitaessa operatiivisen työn ja hankkiessa yhdistyksen pyörittämiseen tarvittavat varat.

Tehtävänjako siitä, miten eri vastuualueet perinnetyövaiheessa siinä mukana olevien eri maanpuolustusyhdistysten kesken jakautuvat, on Salossa jo aloitettu. Niin ikään yhteistyö eri veteraanijärjestöjen kanssa on saumatonta, samoin kuin lähistön koulujen.

- Perinnepajassa on avoimet ovet maanantaista torstaihin klo 11-14. Maanantaisin ja torstaisin vetovastuu on Sotaveteraaneilla, tiistaisin Rintamaveteraaneilla ja keskiviikkoisin Sotainvalidien Veljesliitolla, kertoo Näremaa-Helin.

Veteraanit ovat itse aktiivisesti mukana Salon perinnepajan toiminnassa.

Konkreettisempaa veteraanityötä on vaikea keksiä. Paikalla on nimittäin aina Näremaa-Helinin "seurustelu-upseereiksi" nimittämiä pajavuorolaisia, jotka koostuvat veteraaneista ja heidän leskistään. Matalan kynnyksen toiminnasta hyötyvät kaikki: se mahdollistaa veteraanikohtaukset niillekin, joiden omassa lähipiirissä heitä ei enää ole. Veteraaniväestön kohdalla toiminta taas auttaa heitä pysymään sosiaalisesti aktiivisina ja pitää yksinäisyyden kaukana.

Yhteen hiileen puhaltamista

Aikaisemmin tyhjiillään olleen salolaislukion metallityön tilana toimineen rakennuksen raivaamisesta ja kunnostamisesta on paljolti kiittäminen **Kari Virtasta**, joka toimii paitsi Salon Seudun Sotaveteraanien tukijaoksen puheenjohtajana ja perinnetyön Salon edustajana, myös kiinteistön isännöitsijänä. Vapaaehtoisoimoin valmistunut työ on osoitus salolaisten yhteen hiileen puhaltamisesta.

- Talkooperinne elää Salossa

vahvana, iloitsee Näremaa-Helin..

- Meillä on vahva visio ja kokemusta siitä, että luodaan tänne sellainen ilmapiiri, johon on kiva tulla. Se positiivisuus näkyy varmasti myös ulospäin ja on omalta osaltaan houkutelut mukaan tukijoita, arvioi Laine.

Tässä on selvästi myös onnistuttu: pajaan olisi vapaaehtoisia tulossa emänniksi ja toimistonhoitajiksi enemmän kuin heitä pystytään ottamaan.

Erytistä kiitosta Laineelta saavat "veteraanien tytöt ja pojat".

- Eivät he mitään upseereita itse ole. He ovat ihan tavallisia ihmisiä, jotka haluavat antaa oman panoksensa työhön ja tulevat tänne mielellään; isänsä, äitinsä, suomalaisen sotilaan ja itsenäisen Suomen muistoa kunnioittaen.

Kunniavelka on sana, joka toistuu näiden veteraanityön aktiivien puheissa usein. Salossa sen maksamiseen suhtaudutaan ilmeisellä hartaudella. Se sai kaupungin yksimielisellä päätöksellä luovuttamaan tilat veteraanityöhön, ja se on motivoinut paikall-

liset yrittäjät lahjoittamaan toimintaan rahaa ja tuotteitaan.

- Ne tulevat itse kysymään, jotta "ettekö te nyt mittään tarvitsis", Virtanen heittää pettämättömään varsinaissuomalaiseen tyyliin.

Kunniavelka on saanut myös jokaisen haastateltavista tekemään veteraanityötä tunteja ja vaivaa säästämättä. Kaikilla heistä on päässään useammankin vastuutehtävän hattu.

- Ikää on minullakin jo 80. Minulla on myös iso perhe, joka sekin tarvitsee isopappaansa. Kyllä ne aina silloin tällöin kyselevät, että pappa, koska se kunniavelka on oikein maksettu, eri yhdistysten toiminnassa jo yli 65 vuotta mukana ollut Laine myöntää nauraen.

Nuorempi polvi mukaan toimintaan

Salossa, niin kuin muuallakin, on jouduttu tosissaan miettimään sitä, miten veteraanityöhön houkuteltaisiin uusia sukupolvia.

- Tällä hetkellä veteraanityö on veteraanien lasten käsissä, mutta jälkipolvikin alkaa olla siinä iässä, että ovat vanhempiä kuin veteraanit olivat silloin, kun tukijaosto perustettiin, Laine pohtii.

- Ei nuoria kiinnosta, mutta sellaisiahan sitä mekin nuorempina oltiin, hän nauraa. Itse hän tuli mukaan veteraanityöhön eläkkeelle jäädessään, josta siitäkin on jo 20 vuotta.

Uskoa tulevaisuuteen salolaisilla on.

- Maanpuolustusyhdistykset; reserviupseerit, reserviläisyhdistys, rauhanturvaajat, maanpuolustusnaiset, Lottaperinne, autojoukkojen kilta ja Porin Prikaatin kilta, Laine listaa.

- Niissä on mukana nuoria miehiä ja naisia – sieltä sitä nuorta potentiaalia löytyy. Ei ihmisiä kadulta mukaan toimintaan houkutella.

- Vaikka on sitäkin kyllä muutama otteeseen yritetty, Virtanen iskee silmää.

Teksti ja kuvat: Ariela Säkkinen

<p>Hyvää Kansallista Veteraanipäivää Lappeesta!</p> 	<p>Conexpress Oy Lappeenranta</p>	<p>Lvi-Tekniikka J. Viita Oy Lapua</p>
<p>Metweld Ky Leppävirta</p>	<p>www.meriturva.fi</p>	<p>Loimaan Seudun Ympäristöhuolto Oy Loimaa</p>
<p>Muonion Sähköosuuskunta</p>	<p>Hyvää kansallista Veteraanipäivää Mynämäeltä!</p> 	<p>Lohkoasennus Oy Naantali</p>

Mikkelissä runsaasti vaalittavia kohteita

Mikkelin seudun alueellisen perinneyhdistyksen tehtävänä on sotien 1939-1945 ja niiden veteraanien perinteen vaaliminen sekä perinnetyön suunnittelu ja koordinaatio omalla alueellaan yhteistöminnassa kumppaneiden kanssa. Perinnetyön aluejakoa Suur-Savossa raamittaa yhteistyösopimus, jonka Sotainvalidien Veljesliiton Suur-Savon piiri ry, Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry ja Rintamaveteraanien Suur-Savon Piiri ry ovat hyväksyneet. Alueelle on muodostumassa neljä alueellista perinneyhdistystä: Mikkelin seudun, Savonlinnan seudun, Pieksämäen seudun ja Varkauden seudun perinneyhdistykset.

JR 49:n muistomerkki paljastettiin Juvan kirkon tuntumassa 17.6.1979. Noin neljän metrin korkuisessa muistopatsaassa on rykmentin huomattavimpien taistelupaikkojen nimet: Hiitola, Vuoksenranta, Muolaa, Kivennapa, Riihiö, Siiranmäki, Äyräpää ja Vuosalmi. Niiden alapuolella sanat: "Mitä vannoitte sen piditte yli kun löi tulimyrsky."

Mikkelin seudun perinneyhdistyksen alueeksi tulisivat nykyiset kunnat: Mikkelä, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala. Näissä kunnissa ovat jo vakiintuneet, veteraanijalla muutonneet käytännöt perinnetyöhön. Mikkelin sotaveteraaniiyhdistyksessä on paljon veteraaneja, joiden hyvinvoinnista huolehtiminen on emoyhdistykselle tärkein tehtävä ennen kuin painopiste siirtyy perinnetyöhön.

Perinnetyön kumppaneita alueella ovat Tammenlehvän Perinneliiton jäsenten yhdistykset: Sotainvalidien Veljesliiton Suur-Savon piiri paikallisyhdistyksineen, Sotainvalidien Suur-Savon Perinneyhdistys, Suur-Savon Sotaveteraanipiiri paikallisyhdistyksineen, Rintamaveteraanien Suur-Savon piiri paikallisyhdistyksineen, Suur-Savon Reserviupseeripiiri paikallisyhdistyksineen, Suur-Savon reserviläispiiri paikallisyhdistyksineen, Etelä-Savon Kadettiipiiri, Suur-Savon Sinibaretit, Suur-Savon Sotilaspoikien Perinneyhdistys, Mikkelin Sotilaskotiyhdistys, Naisten Valmiusliitto ry, Maanpuolustusnaisten Liiton Etelä-Savon piiri paikallisyhdistyksineen ja Vapaussodan ja Itsenäisyyden Mikkelin Perinneyhdistys

Muita kumppaneita ovat Puolustusvoimien Etelä-Savon aluetoimisto ja toimialueen ja kunnat ja seurakunnat.

Alueen yhdistyksistä perinteisiä yhteistyökumppaneita ovat Etelä-Savon Martat paikallisyhdistyksineen, Maa- ja Kotitalousnaiset Etelä-Savo paikallisyhdistyksineen, Järvi-Suomen Partiolaiset paikallisyhdistyksineen, Paikalliset soittokunnat ja kuorot sekä paikkakunnissa toimivat Rotary- ja LC-klubit paikallisia liikelaitoksia unohtamatta.

Perinnetyön keskeinen sisältö muodostuu alueella sijaitsevilla sankarihauta-alueilla tapahtuvilla kunniakäynnillä ja niiden vaalimisesta yhdessä seurakuntien kanssa. Vuosittaisia tapahtumia ovat Kaatuneiden muistopäivän ja Itsenäisyyspäivän kunniakäynnit lippuosastoinen, Jouluaaton kunniavartiot, Kansallisen veteraanipäivän juhla tai vastaava sekä talvisodan päättämispäivän muistotilaisuudet eri paikkakunnilla.

Perinnetyön organisoitumista valmistellaan

Alueellisen perinnetyön valmistelu on siirtynyt vaiheeseen, jossa organisoidaan toimintaa ja hahmotellaan yhdistyksen tehtävät mallisääntöjen ohjeistamana. Mikkelin seudullakin veteraanien määrästä johtuen perinneyhdistyksen tärkeimpänä tehtävänä tulee olemaan lähivuodet veteraanien tukeminen ja etuuskista huolehtiminen nykyisen organisaatorakenteen puitteissa.

Yhdistyksen organisoimisessa on otettava huomioon sen rakenne: tarkoituksenmukaista on muodostaa se siten, että jokaisesta kunnasta on ainakin yksi edustaja. Hänen tehtävänä on koota paikallinen työryhmä vastaamaan alueen toiminnasta. Yhteistyö kuntien ja seurakuntien kanssa on ollut jo perinteistä, mutta siirryttäessä perinneyhdistyksen merkitys entisestään korostuu. Tiedotus nuorisoon ja oppilaitoksiin suuntautuvana tulee entistä merkittävämmäksi.

Mikkelin seudulla olevia perinneyhdistyksiä

Talvisota merkitsi Mikkelille keskeistä asemaa, kun Suomen armeijan päämaja siirrettiin sinne. Mikkelä soti sodan johdon

Päämajapatsas eli Mannerheimin patsas on Suomen marsalkka C. G. E. Mannerheimia esittävä patsas Hallitustorilla. Sen teki kuvanveistäjä Kallervo Kallio. Pronssinen veistos paljastettiin Mannerheimin syntymän 100-vuotispäivänä 4. kesäkuuta 1967.

Viestikeskus Lokki sijaitsee Päämajamuseon vieressä, Naisvuoreen louhitussa luolassa. Päämajan viestikeskus toimi siinä jatkosodan aikana 1941-1944. Viestikeskus entisöitiin museoksi 1990-luvulla.

kannalta johtokaupungiksi. Sitä se oli myös jatkosodan aikana 25.6.1941-19.9.1944. Lapin sota johdettiin Mikkelistä, ja viimeiset pääesikunnan osastot poistuivat kaupungista kesällä 1945. Keskeinen sotien 1939-1945 perinnetyö Mikkelissä näkyy eri museoissa ja rakennuksissa, kuten Päämajamuseossa, Viestikeskus Lokissa, Marskin Klubilla ja

Jalkaväkimuseossa. Lisäksi Mikkelin ja lähiseudulle liittyvänä ovat JR 7 ja sen muistoa vaaliva perinneyhdistys, JR 49:n muistomerkki Juvalla, Marskin Mikkelin klubi ja Marskin ryppy sekä Päämaja, Mannerheimin patsas.

Teksti: Mikkelin seudun alueellinen perinneyhdistys

T:mi Jimmy Granqvist -rakennustöitä- Nauvo	Laattatyö Wikman Oy Nokia	AM-Suunnittelu Oy Nokia
	Onni Forsell Oy Rajamäki	Rakennus Trowe Oy Nurmijärvi www.rakennustrowe.fi
Felox Finland Oy Oulu	Oulun Kone ja Terä Oy Oulu	HT-Maalauk Oy Oulu
Arkkitehtitoimisto Laatio Oy Oulu Helsinki	Naficon Liitin Oy Nauvo	Virtasen Maalitehdas Oy Työkuja 5, 21600 Parainen puh. 02-454 4500
Talosuunnittelu P. Viitasalo Parkano www.talosuunnitteluviitasalo.fi	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano	KH-Nuohous Oy Pattijoki

PERINNE

Kainuussa korostuu talvisodan muisto

Sotaveteraaniyhdistysten toiminnassa valmistaudutaan siirtymään perinneaikaan myös Kainuussa. Siirtymäaikana varsinainen veteraanityö jatkuu ja kaikista veteraaneista tullaan entiseen tapaan huolehtimaan.

Yhdistyksen perustamisen alkutahdit

Perinneaikaan siirtymiseen liitetyen järjestettiin kainuulaisten veteraaniyhdistysten ja muutamiin sidosryhmien edustajien kesken tilaisuus perinneyhdistyksen perustamiseksi. Edustettuina olivat kaikkien kolmen veteraanijärjestön Rintamaveteraanien, Sotainvalidien Veljesliiton ja Sotaveteraanien Kainuun piirit sekä mm. reserviläispiirit. Kokousväen kesken vallitsi yhteinen näkemys yhden perinneyhdistyksen perustamisesta Kainuuseen vaalimaan viime sotiemme veteraanisukupolvien meille antamaa perintöä ja perinteitä sekä siirtämään niitä tuleville sukupolville.

Mallisäännöt viitoittavat jatkotoimia

Yhdistyksen toiminta-alueen muodostavat Kainuun kuusi kuntaa; Suomussalmi, Puolanka, Hyrynsalmi, Ristijärvi, Paltamo ja Sotkamo sekä kaksi kaupunkia; Kajaani ja Kuhmo. Pohjois-Pohjanmaan vuonna 2016 liittyneen Vaalan tilanne on avoin ja päätävävalta mahdollisesta liittymisestä joko Pohjois-Pohjanmaalle tai Kainuuseen perustettavaan perinneyhdistykseen kuuluu siellä toimiville veteraaniyhdistyksille. Kaikilla paikkakunnilla nähtiin tarpeelliseksi perustaa omat alaosastot vastaamaan paikallisesti perinnetoiminnasta samaan tapaan, kuten veteraaniyhdistyksetkin ovat pitäjittäin toimineet. Perinneyhdistyksen perustamista päätettiin kuitenkin lykätä siihen saakka, kunnes Suomen Sotaveteraaniliiton valmistelussa olevat yhdistyksen mallisäännöt saadaan valmiiksi. Työnimi on toistaiseksi

”sotien 1939-1945 Kainuun perinneyhdistys”. Perustettavaan perinneyhdistykseen ja sen toimintaan toivotaan tervetulleiksi mukaan mahdollisimman useita maakunnassamme toimivia viime sotiemme veteraaniperinteisiin ja historiaan liittyviä yhdistyksiä sekä veteraaniperinteen vaalijoita.

Perinteet velvoittavat

Kainuussa käytiin kiivaita taisteluja talvisodassa Suomussalmen ja Kuhmon rintamilla. Puna-armeijan tavoite katkaista Suomi torjuttiin näissä taisteluissa. Suomussalmella eversti Siilasvuon komentamat joukot pysäyttivät Neuvostoliiton 44. ja 163. divisioonan hyökkäyksen ja aiheuttivat niille merkittävät tappiot. Raatteen tien voittoaistelut valoivat uskoa niin kotirintamilla kuin taistelukentilläkin suomalaisten mahdollisuuteen pärjätä lukumääräisesti ja sotavarsuuskeltaan ylivoimaista vihollista vastaan. Tämän jälkeen suomalaisten joukkojen painopiste siirtyi Kuhmoon ja siellä sitkeät taistelut motitettun 54. divisioonan sekä sitä tukemaan lähetettyjen joukkojen kanssa kestivät maaliskuussa 1940 solmittuun rauhaan saakka.

Jatkosodan järkyttävimpiä tapahtumia Pohjois-Suomessa ja Kainuussa olivat rajaseudun kyliin ja niiden asukkaisiin kohdistuneet partisaanien hyökkäykset. Suomussalmella Pirttivaara, Tuppurin, Hyryn, Viiankin, Malahvian ja Ylivuokan sekä Kuhmassa Kuumun, Viiksimo, Kurkivaaran, Hirvivaaran ja Levävaaran joutuivat näiden iskujen kohteiksi.

Timo Toivonen
Kirjoittaja on Kainuun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja

Kuvat: Martti Huusko/Huzza

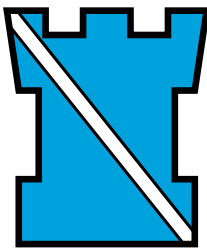
Kuhmassa sijaitsevan talvisotamuseon pääsisäänkäynti

Talvisodan muistomerkki Raatteen portilla sijaitsee Suomussalmella

Maanpuolustusjärjestöt toivottavat Hyvää Kansallista Veteraanipäivää!

Maanpuolustuskiltojen liitto ry
tervehtii sotiemme veteraaneja
www.mpkl.fi

PERINTEITÄ KUNNIOITTAEN,
NYKYISYYTTÄ ARVOSTAEN,
TULEVAISUUTTA RAKENTAEN.

ALIUPSEERILIITTO

Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietrasaari	Pesupalvelu Hans Langh Oy Piikkiö	Oy Johnson Metall Ab Pirkkala
Tiilimäen Romuliike Oy Pori	Man Project Oy Pori	Hyvää kansallista Veteraanipäivää Porvoosta!
Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo	Lindgren CE Oy Ab Porvoo	AK-Raudoitus Oy Porvoo
 Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084 - jo yli 80-vuotta palvelua	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä	Brödtorp Trädgård Raasepori www.brodtorp.fi
Wagner Industrial Solutions Skandinavia Ab Raisio	Rauma Cata Oy	HSP-Putkitustekniikka Oy Rauma
HF-Autohuolto Oy Riihimäki	Riihimäen Kaukolämpö Oy	Metsä-Koskela Oy Ruovesi
Saarijärven Ilmastointi Oy	www.lehmiranta.fi www.elakeliitto.fi	Rakennusliike T. Rauman Oy Salo
Salon Tilipalvelu Oy	Maansiirto ja Raivaus Räsänen Oy Kerimäki	Insinööritoimisto Marttila Oy Savonlinna
AP Wood Oy Punkaharju	SIKAJOEN NUORISOKOTI	www.tunturiauto.fi

Maanpuolustusjärjestöt toivottavat Hyvää Kansallista Veteraanipäivää!

Suomen Reserviupseeriliitto ry
– Finlands Reservofficersförbund rf
www.rul.fi

Suomen Reserviupseeriliitto kiittää kaikkia sotaveteraaneja. Itsenäinen Suomi on hyvä maa asua. Kiitos Teille panoksestanne sodan ja rauhan aikana.

MPK
MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
FÖRSVARsutBILDNINGSFÖRENINGEN

UPSEERILIITTO 100
UPSEERIEN EDUNVALVOJA VUODESTA 1918

Suomen Sotaveteraaniliittoa tervehtien

RESERVILÄISLIITTO
Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI, puh. (09) 4056 2040

Turvallisesti huomiseen

Päälystöliitto ry
Befälsförbundet rf

KENTÄLTÄ

Musiikkia ja mansikkakakua

Reserviläiskuoro kävi onnittelemassa 100 vuotta täyttäneitä Nurmijärven sotaveteraaniyhdistyksen perustajajäsentämme **Sakari Peltosta** hoivakoti Nurmilinnussa 3.4.2018. Me-säätiön myöntämän 300 euron lahjoituksen kahden sodan veteraanille luovuttivat Nurmijärven Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja **Juhani Kallio** ja varapuheenjohtaja **Markku Tuominen**.

Kuoro lauloi Sakarille Sillanpään marssilaulun ja Veteraanin Iltahuudon. Laulutaiteilija **Juha Poikela** lauloi Aleksis Kiven sanoihin sävellettyjä lauluja. Sakari kiitti kaikkia muistamisesta ja veteraaniperinteen jatkamisesta ja tarjosi vierailleen mansikkakakukahvit.

Juhani Kallio

Lumipukuihin pukeutuneet reserviläiset onnittelivat laulaen Sakari Peltosta syntymäpäivän aamuna.

Kiitokset veteraaneille

Veteraani Irja Harle ja Petteri-pappi muistelevat yhdessä.

railun Petteri-pappi oli tehnyt jo aiemmin Maaningan ja Suonenjoen veteraanien luo.

Petterin ehdotuksesta olin sopinut veteraaniemme kanssa tapaamisesta. Kävimme päivän aikana monen veteraanin luona. Petteri toi puolustusvoimien ja oman kiitoksensa kunniakansalaisillemme. Päivän aikana saimme kuulla monia koskettavia tarinoita sota-ajan kokemuksista. Petteri-pappi jakoi myös pyhän ehtoollisen sitä haluaville.

Päivä oli antoisa niin veteraaneille kuin myös Petterille ja minulle. Kiitos Petteri-pappi ja Karjalan Lennosto!

Teksti ja kuva: Veikko Pulkkinen
Karttulan Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja

Kirkkaana maaliskuun aamuna odottelen Karttulan lumisen torin laidalla Karjalan Lennoston sotilaspastori **Petteri Hämäläistä** vierailemaan veteraaniemme luo. Vastaavan vie-

Lahden piirin toiminta jatkuu monipuolisena

Piirin lehtitoiminta vaatii uusia järjestelyjä vaihdosten myötä

Lahden Sotaveteraanipiiri ry:n toiminta oli monipuolista vuonna 2017. Piirin ja Sotaveteraaniliiton osalta suuri tapahtuma oli 27. huhtikuuta 2017 Lahdessa järjestetty kansallisen veteraanipäivän pääjuhla. Veteraanien hyväksi tehdyssä syksyn varojenkeräyksessä oli mukana 480 Panssariprikaatin varusmiestä Hämeenlinnasta. Piirin eri paikkakunnilla keräystoimintaan osallistui 350 vapaaehtoista. Lahden Yhteiskoulun peruskoululaiset osallistuivat myös tapahtumaan keräämällä 5200 euroa veteraaneille. Keräyksen tulos Lahden piirin osalta oli runsaat 81 000 euroa veteraanien tukitoimintaan.

Sosiaalivonnassa piiri toteutti kotikäyntejä veteraanien luona ja omaisille annettiin neuvontaa ja ohjausta sosiaali- ja terveyspalveluista sekä kuntoutuksesta. Lahdessa käynnistettiin veteraanikummitoiminta, joka on tarkoitus laajentaa koko piirin alueelle. Toimintaa johtaa ohjausryhmä. Turkulainen sotaveteraani **Martti Aulanko** lahjoitti huomattavan summan Sotaveteraaniliiton kautta piireille. Lahden piirissä tuettiin lahjoitusosuudella piirin yhdistysten toimintaa hakemusten perusteella. Lahden Sotaveteraanipiirin tukena ja yhteistyökumppanina toimi lukuisia järjestöjä ja paikallisia seurakuntia.

Lehti vaatii järjestelyjä

Lahden Sotaveteraanipiiri ry:n omatoimiseen rahoitus- ja talvetoimintaan kuuluu myös piirin Jouluviesti-lehden julkaiseminen vuosittain. Sen tuotto syntyy mainostuloista ja lehden irtotuloista. Lehden bruttotuotto oli viime vuonna 32 000 euroa. Lehden perinteisen pai-

nopaikan muuttaminen Lahdesta Helsinkiin aiheutti tuntuvia vaikeuksia vuoden 2018 lehden valmisteluun ja lehden kokoaminen jouduttiin järjestämään uudelleen. Kevääseen mennessä vaikeudet kuitenkin voitettiin. Lehden uusi päätoimittaja on **Matti Hilska**.

Piirin naistoimikunta järjesti kaksi viiden päivän leiriä seurakuntien leirikeskukseen muun muassa veteraanien leskille ja aktiivitoimijoille. Lahdessa toimii sotaveteraaniyhdistyksen kesämaja. Sen kesätoiminta oli viime vuonna edelleen vilkasta. Tapahtumissa oli mukana keskimäärin 80 henkilöä ja viime kesän vieraskirjan mukaan osallistujia oli lähes 2000.

Kotikäyntejä ohjelmassa

Suomen Sotaveteraaniliitto täytti 60 vuotta viime vuonna. Näissä merkeissä Lahden piirin edustajat kävivät tervehdyksyllä kaikkien sellaisten veteraanien luona, jotka jaksoivat ottaa vastaan. Näiden käyntien yhteydessä luovutettiin tasavallan presidentin ja hänen puolisonsa allekirjoittamat kiitoskirjeet veteraaneille. Suomalainen makeistehdas lahjoitti Suomi 100 -suklaarasiat, jotka myös luovutettiin käyntien aikana.

Vuoden 2018 uutuuksena on, että piirihallituksen kokoukset pyritään viemään myös Lahden ulkopuolisille paikkakunnille. Lahden piirillä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia kuntoutuksen itsenäiseen rahoittamiseen. Valtio on osoittanut kuntoutuksen 16,1 miljoonaa euroa ja kotona asumisen tukemiseen 25 miljoonaa euroa. Sotaveteraaniyhdistykset pystyvät pienimuotoiseen avustamiseen.

Valittuja ja palkittuja

Lahden Sotaveteraanit ry:n vuosikokouksessa piirin puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Juk-

ka Simola Lahdesta. Muiksi piirihallituksen jäseniksi valittiin Timo Pirttilä Asikkalasta (varajäsen Kalevi Soikkeli), Heikki Havas Hartolasta (Reijo Serti), Heimo Iivonen Heinolasta (Paavo Luoranen), Jukka Torstila Hollolasta (Veikko Koivula), Mika Lampola Hämeenkoskelta (Tapani Brofeldt), Jussi Sepälä Kuhmoisista (Antero Sorri), Petri Ollila Kärkölästä (Tapio Kanerva), Juhani Vilo (2. varapj) Lahdesta (Tauno Strengell), Kari Siljander Lahdesta (Juhani Honkaniemi), Anja Arnkil, naistoimikunta (Raija Koskinen), Tuula Vohlonen, naistoimikunta (Tuula Korjula), Olavi Virtanen Nastolasta (Juhani Reentilä), Seppo Vohlonen (1. varapj) Orimattilasta (Jorma Malmiharju), Timo Lahnaoja Padasjoelta (Heikki Koivula), Heikki Rekola Sysmästä (Jocke Stjernwall), Anja Hiidenheimo, veteraanisoittokunta (Aimo Pelkonen), Pertti Vesentärä, hengellinen toimikunta (Petri Määttä), Lauri Pastila, piirin perinnetoimikunta (Lauri Tervakangas), Veli Lehtinen, piirin ohjelmatoimikunta. Piirisihteerinä toimii Hannu Rahkonen.

Lahden Sotaveteraanipiiri palkitsi Sotaveteraaniliiton kultaisella ansioristillä Marketta Asikaisen Lahdesta, Eira Häkän Padasjoelta ja Raili Jantusen Heinolasta. Liiton ansioristi ojennettiin Esko Aarnikoivulle, Ismo Huotarille ja Kauko Koskelalle. Liiton ansiomitalin saivat Matti Karhos ja Antti Prepula. Liiton mitalin saivat Sami Ahonen, Jukka Hakulinen, Vuokko Kortelainen, Sirpa Mikkola, Inkeri Määttä, Vesa Okkola, Mari Rosberg, Suvi Räsänen, Risto Salmela ja Sari Tuominen.

Lasse Koskinen
Kirjoittaja on lahtelainen toimittaja.

Lahden Sotaveteraanipiiri palkitsi ansioituneita piirikokouksessaan.

Suurkiitokset Teille
Sotaveteraanit!

Raimo Hakkarainen Oy
Mustijärventie 25, Ruutana
puh.03-358 3100

STEN
teräksellä tulokseen

Maakuntalaissa ei ole otettu huomioon veteraaneja

Lahden merkkipäiväjuhlassa asiaa ja tunnelmia

Lahden Sotaveteraanit ry täytti 60 vuotta. Pääjuhla järjestettiin Lahden konserttitalon Felix Krohn -salissa. Juhlapuheen piti Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen**.

– Tärkein tavoitteemme liiton osalta on nyt, että eduskunta päättää pikaisesti lain, jolla kaikille sotien 1939–1945 tunnuksen omaaville veteraaneille toteutetaan vuodesta 2019 alkaen samat kotipalvelut kuin sotainvalideille sotavammalain nojalla jo nyt korvataan, painotti Heikkinen.

Talvi-, jatko- ja Lapin sotaan osallistui rintamapalveluksessa 650 000 miestä ja yli 100 000 naista. Sotaveteraaneja on nyt jäljellä noin 14 000. Suurimmat ikäluokat rintamalla olivat 1923–1925 syntyneet ja kaatuneista suhteellisesti eniten oli vuonna 1917 syntyneitä. Lahdessa on haudattuna paikallisia ja Karjalaan kotiseutunsa jättäneitä sankarivainajia yhteensä 654.

– Sote-uudistuksesta on keskusteltu laajasti ainakin kolme vuotta. Käynnissä on veteraaneille merkittävä sosiaali-, terveys- ja maakuntauudistuspaketti, mutta se sisältää myös riskejä veteraanien tärkeiden palvelujen varmistamisessa, Heikkinen totesi.

Kaksi vuotta järjestelyaikaa

Tulevan maakuntalain mukaan maakunnissa tulee olla nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Päijät-Hämeessä veteraanien kuntoutuspalvelut on siirretty hyvinvointikuntayhtymän vastuulle. Erkki Heikkinen pitää tärkeänä ratkaisuna, että sen yhteydessä on määritetty näistä palveluista vastaavat henkilöt. Hän on tyytyväinen, että Lahdessa on aloitettu myös veteraanien kummitoiminta.

Liiton puheenjohtaja Erkki Heikkinen on huolestunut siitä, että tulevassa maakuntalaissa ei ole mainittu sanallakaan siitä, miten erityisryhmien, kuten veteraanien asiat hoidetaan. Heikkinen mielestä nyt on kuntien ja tulevien maakuntien keskinäisten neuvottelujen paikka. Tavoitteena on, että mahdollisimman monessa kunnassa veteraanijärjestöjen edustaja on jäsenenä ainakin kunnallisessa vanhusneuvostossa ja jokaisessa maakunnan vanhusneuvostossa.

Heikkinen painotti, että veteraanijärjestöillä on kaksi vuotta aikaa luoda toimivat yhteisen tekemisen muodot kuntien veteraaniasioita hoitavien ammattilaisten kanssa, kun jokaisessa kunnassa pyritään laatimaan veteraaneille kattavat hoito- ja palvelusuunnitelmat.

Asuntoasioissa liikkeellelähtö

Lahden Sotaveteraanit ry:n kunniapuheenjohtaja **Juhani Honkaniemi** esitti järjestön historiikin. Lahdessa herättiin toimimaan maaliskuun 28. päivänä 1958. Silloin päätettiin perustaa Lahteen, Suomessa kolmantena, Rintamamiesten Asuntoyhdistys ry. Sen tarkoituksena oli veteraanien asunto-olojen parantaminen. Tulosta alkoi syntyä ja ensimmäiset kaksi asunto-osakeyhtiötä valmistuivat jo 1960. Seuraavalla vuosikymmenellä veteraaniasuntoja oli Lahdessa lähes 400. Tätä Honkaniemi pitää yksittäisenä edunvalvontasuorituksena ainutlaatuisena.

– Asunto-olojen parannuttua toiminnan painopiste siirtyi jäsenten hyvinvoinnin tukemiseen. Sotaveteraanien piirijärjestö ja paikallisyhdistykset ovat järjestäneet kymmeniä hyvän tahdon iskuja heikossa taloudellisessa asemassa olevien sotaveteraanien hyväksi, Honkaniemi totesi.

Neljä Lahden sotaveteraanijärjestystä liittyi yhteen kahdeksassa erässä vuosina 2002 ja 2015. Yhteinen järjestö on nyt Lahden Sotaveteraanit ry, jossa on jäseniä tällä hetkellä 820. Heistä rintamalosuosuhteissa palvelleita tammilehväveteraaneja on 173. Perinnetoiminnan suunnittelu on käynnistynyt myös Lahdessa.

Juhlijaa muistettiin

Juhlan tervehdyssanat esitti juhlan seurauksen puheenjohtaja **Juhani Vilo** ja seppelpartiot muistomerkeille lähetti kirkkoherra **Miika Hämäläinen**. Onnittelevat tervehdykset toivat puolustusvoimien osalta komentopäällikkö, prikaatikenraali **Kim Mattsson**, Lahden kaupungin **Hannu Rahkonen**, seurakuntien **Sepo Vänskä** ja sotaveteraanipiirin **Jukka Simola**. Päätössanat esitti sotaveteraani **Yrjö Torikka**.

Juhlissa esiintyivät Lahden Kamarikuoro, johtajana **Hannu Marjamäki** sekä laulaja **Hannu**

Lotat Elina Janhunen (vas.) ja Irma Mäkinen osallistuivat sotaveteraanijuhlaan. Komentopäällikkö, prikaatikenraali Kim Mattsson esitti juhlassa puolustusvoimien tervehdyksen.

nu Lehtonen säestäjänään harruritaiteilija **Tuisku Marttinen**. Muusta musiikista vastasi Lahden Veteraanisoittokunta johtajanaan **Tuomas Hovi**. Veteraaneja avustivat YK:n rauhanturvaajat ja varusmiehet. Lopuksi juhlayleisö pääsi vilkkaaseen keskuste-

luun kahvipöytien ääressä savulohipäällysteisten karjalanpiirakoiden ja suklaaleivosten kera.

Lasse Koskinen
Kirjoittaja on lahtelainen toimittaja.

Juhlayleisöä saapui runsaasti Lahden Sotaveteraanit ry:n 60-vuotisjuhlaan Lahden konserttitalon Felix Krohn -saliin.

Lapua
Premium
Products

www.lapua.com

YouTube

KENTÄLTÄ

Varsinais-Suomi siirtyi Esko Laineen aikaan

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin vuosikokous valitsi yksimielisesti rovasti **Esko Laineen** Turusta piirin uudeksi puheenjohtajaksi. Piiriä vuodet 2009–2017 johtanut everstiluutnantti evp. **Tuukka Alhonen** ei enää ollut tehtävään käytettävissä. Raisiossa kokoontunut piirin vuosikokous kutsuikin Alhosen piirin kunniajäseneksi.

Piirin varapuheenjohtajuudet säilyivät edelleen veteraaneilla, kun I varapuheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä **Väinö Koskinen** Loimaalta ja II varapuheenjohtajaksi valvoja **Yrjö Sirkkiä** Aurasta. Piirin edustajaksi liiton kokouksiin valittiin Esko Laine.

Raision kaupungintalolla pi-

detty kokous keräsi paikalle nelisenkymmentä osanottajaa.

Vuosikokouksessa Raision seurakunnan kirkkoherra **Perti Ruotsalo** ja kaupunginjohtaja **Ari Korhonen** tervehtivät kokousta. Kokouksen avannut Tuukka Alhonen käsitteli puheessaan ajankohtaisia veteraanitoimintaan liittyviä asioita. Varsinaisessa kokouksessa puhetta johti Raision Sotaveteraanien puheenjohtaja **Rauno Saari**. Kokous hyväksyi toiminta- ja tilikertomukset vuodelta 2017 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmat vuodelle 2018.

Teksti: Osmo Suominen
Kuva: Jaakko Rantasalo

Puheenjohtaja Esko Laine luovuttaa nimityskirjan kunniajäsen Tuukka Alhoselle. Toiminnanjohtaja Osmo Suominen seuraa taustalla.

Kallantie 11
Puh 017 364 2211
ma-pe klo 8-17, la 10-14
KUOPION AUTO KAUPPA.fi

Lähikuvassa rovasti Esko Laine

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin uudeksi puheenjohtajaksi valittu rovasti Esko Laine on syntynyt Lapualla 15.6.1947. Kirjoitettuaan ylioppilaaksi Lapuan yhteislyseosta 1967 Esko Laine suoritti varusmiespalveluksensa Pohjan Prikaatissa Oulun Hiukkavaarassa. Osa ajasta kului RUK:n kurssilla 127. Kertausharjoitusten kautta on sittemmin kauluslaattoihin ruusukeita kerääntynyt reservin kapteenin arvon mukainen määrä.

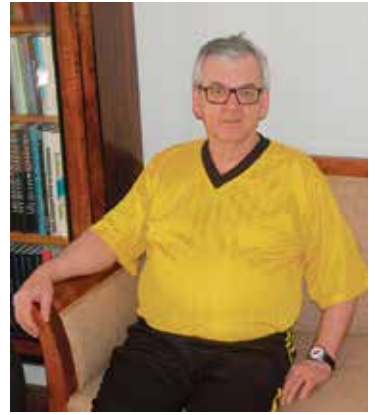
Esko Laine valmistui Helsingin Yliopiston teologisesta tiedekunnasta teologian maisteriksi 1972. Myöhemmin hän suoritti vielä HuK:n tutkinnon.

Valmistumista seurasivat lyhyet jaksot seurakuntapastorina Lahdessa ja Jyväskylässä. Esko valittiin 1974 Jyväskylän kristillisen opiston rehtoriksi, missä toimessa vierähti vuoteen 1987. Täältä Laine siirtyi Aholansaarri-säätiön toiminnanjohtajaksi vuoteen 1990 saakka. Hän toimi Turussa sijaitsevan Paasikiviopiston rehtorina vuoteen 1995, jolloin hän silloisen arkkipiispa Jukka Paarman ”yllytyksestä” haki Liedon seurakuntapapiksi ja tuli valituksi. Muurlan kan-

sanopiston rehtorina Esko oli vaikeat vuodet 2002–2004, jolloin opisto oli lähellä kaatumista taloudellisten vaikeuksien johdosta. Opiston jatkon varmistuttua Laine siirtyi Liedon kirkkoheräksi, josta toimesta jäi eläkkeelle paristen vuotta sitten. Viimeksi mainitussa toimesta hän toimi myös Paimion rovastikunnan lääninrovastina.

Esko Laine toteaa, että monipuolisen työuran lisäksi hän on kouluttautunut myös monin tavoin. Laine on suorittanut Jyväskylän yliopistossa Perheterapiakoulutuksen, sairaalasielunhoidon erityistutkinnon sekä työnohjaajan tutkinnon ja Yrityksen konsulttivalmennusohjelman, jonka maassamme on suorittanut toistaiseksi vain kaksi pappia.

Esko Laineen isä palveli Panssaridivisioonaan kuuluneessa JP 5:ssä konekiväärimehenä ja äiti toimi sodan aikana pikkulottana. Tästä syystä veteraanien asia on lähellä sydäntä. Pitkäaikaisena Liedon Sotaveteraanien jäsenenä ja virkatehtäviensä puolesta Esko on ollut monipuolisesti mukana veteraanien toiminnassa ja ”elämässä”.

Esko Laine oli juuri haastatteluhetkellä palannut aamukuntoultu ”Aarnen Tallista”, jossa kokoontuu viikoittain useita satoja eläkkeellä olevia turkulaismiehiä.

Rovasti Esko Laineen harrastuksiin kuuluu lukeminen ja kuntoliikunta, erityisesti pyöräily. Myös Turussa sijaitsevassa omakotitalossa riittää puuhaa.

Toivotamme Esko Laineelle voimia ja viisautta vaativassa ajassa toimessaan maamme kolmanneksi suurimman sotaveteraanipiirin johdossa.

Teksti ja kuva: Osmo Suominen

Arto Mikkonen jatkaa Kymenlaakson johdossa

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin 1.3. pidetyssä vuosikokouksessa valittiin **Arto Mikkonen** jatkamaan puheenjohtajana. Kokouksessa hyväk-

syttiin vuoden 2017 kertomus ja tilit ja 2018 toimintasuunnitelma. Piirihallituksen jäseneksi valittiin uutena **Vesa Kangasmäki** Haminasta. Kokouksessa

palkittiin omia jäseniä ja yhteistyökumppaneita.

Teksti: Toivo Hartikainen
Kuva: Paavo Mikkonen

Kokouksessa palkitut Jarmo Ahonen (vas.) Matti Mikkonen, Marko Virtanen, Kalervo Hellsten, Terttu Nupola, Raimo Kinnunen ja Aimo Kiukas.

<p>Someron Laatta-asennus Oy Somero</p>	<p>-sorat ja murskeet- Kourla Oy Somerniemi, puh. 0400 - 635 797</p>	<p>T:mi Ari Jortikka Säkylä</p>
<p>Säkylän Sorapojat Oy Säkylä</p>	<p>Ugly Boy Tammela</p>	<p>Hyvää kansallista Veteraanipäivää Tammisaaresta!</p>

Veteraanikummius on molemminpuolista huolenpitoa

Lahden esimerkki näyttää, että veteraanikummitoiminta on vapaaehtoistyötä, joka antaa paljon molemmille osapuolille.

Lahti on Suomessa veteraanikummitoiminnan pioneeri. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskokouksen STEA:n rahoittama kolmivuotinen hanke on osoittautunut menestykseksi niin kummien kuin veteraanien osalta. Toiminta alkoi syksyllä 2016, viime vuosi oli ensimmäinen "täyden tehon vuosi".

Syksyllä 2017 haettiin rahoitusta toiminnan laajentamiseksi koko Päijät-Hämeen alueelle, mutta päätös oli kielteinen. Tänä vuonna yritetään uudestaan. Kiinnostusta kummitoimintaan on Lahden lisäksi muuallakin, ainakin Mikkelissä ja Kouvolassa, joista jälkimmäisessä toiminta on juuri alkamassa.

Kotipalvelut pitävät veteraanit aktiivisina

- Ajatus toimintaan heräsi veteraaniasiain neuvottelukunnassa. Idea katsottiin todella tarpeelliseksi ja Lahti valittiin toiminnan käynnistäjäksi. Tukijäsenistämme ajateltiin löytyvän ensialkuun riittävästi vapaaehtoisia, mutta sitten kävi onni, kun vanhusten palveluneuvonnasta eläkkeelle jäänyt sairaanhoitaja **Leena Mattila** otti toiminnan vetäkkeeseen, kertoo Lahden sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja **Risto Kajaste**.

Idea tuntuu ulkopuolisen korvaan jopa niin tarpeelliselta, että herää jopa kysymys, miksi tällaista ei ole havahduttu tekemään aikaisemminkin?

- Veteraanimme keski-ikä on jo yli 90 ja se alkoi näkyä heidän jaksamisessaan. Esimerkiksi maanantai- ja torstaiaamuina virastotalon kahviossa järjestettäviin veteraaniaamukahveihin pääsi koko ajan vain vähemmän ja vähemmän ihmisiä, Lahden sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Juhani Vilo** selvittää.

Lahden veteraaneille 2016 oli muutenkin hyvä vuosi; veteraanit saivat osana Valtiokonttorin kuntien kautta rahoittamia kotiintuotavia palveluja käyttöönsä mm. taksikortit.

- Siinä, missä he aikaisemmin kävivät kyläilemässä toistensa luona

ehkä kerran, pari vuodessa, käydään nyt useampaankin kertaan kuukaudessa. Vaikutuksen veteraanien vireystasoon huomasi heti. Aktiivisempi sosiaalinen elämä edesauttaa heidän terveyttään ja hyvinvointiaan muutenkin, Vilo huomauttaa tyytyväisenä.

Kummitoiminta on aktivoitunut veteraanit käyttämään kotona asumista tukevia palveluja laajemminkin: esimerkiksi lounaseteleiden käyttö on kummitoiminnan piirissä olevien veteraanien piirissä kasvanut peräti 73 %.

Veteraanien rivit harvenevat

- Tuossa iässä muutoksia voi tapahtua nopeastikin, Vilo huomauttaa ja antaa tuoreessa muistissa olevan esimerkin.

- Yksi veteraaneistamme odotti jo innolla (helmikuussa pidettyä) Lahden sotaveteraanien 60-vuotisjuhlaa. Puku ja kunniamerkit oli laitettu jo päiviä etukäteen valmiiksi, mutta juhlat jäivät näkemättä – sen sijaan laskettiin havuristi hänen arkulleen.

Kuluneiden kahden vuoden aikana Lahden sotaveteraanien määrä on pudonnut liki puoleen. Vilo muistaa viime vuodelta päivän, jolloin haudan lepoon siunattiin tunnin välein peräti neljä veteraania. Viimeiset vuodet ovat siis monella tapaa veteraanityösäkin menossa.

Toinen Vilon "omista" veteraaneista on parasta aikaa sairaalahoitossa ja huoli on ilmeinen. Kummitoiminta on selvästi mielekästä myös mukana oleville vapaaehtoisille, jotka suhtautuvat tehtäväänsä kiitollisuudella ja kutsuvat veteraanejaan hellyttävästi "kummityöiksi ja -pojiksi".

- Kyllä se huolenpito on molemminpuolista. Minulta itseltäni leikattiin jokin aika sitten lonkka, jonka jälkeen toinen veteraaneistani soitti huolestuneena päivittäin tarkistaakseen tilanteeni, Vilo hymyilee.

Mielekästä vapaaehtoistyötä molemmille osapuolille

Tällä hetkellä kummitoiminnassa on mukana noin 60 vapaaehtoista ja noin 70 veteraania. Edellinen, järjestyksessään neljäs kummikoulutus järjestettiin helmikuussa, josta valmistui taas 18 uutta vapaaehtoista.

- Niin kummitoimintaan tuleva veteraani kuin vapaaehtois-kummi haastatellaan sen selvittämiseksi, millaisia tarpeita, valmiuksia ja intressejä heillä on. Emme niinkään pyri haalimaan mukaan mahdollisimman paljon porukkaa, meille tärkeintä on se, että saatetaan yhteen toisilleen sopivat ihmiset, Kajaste avaa toiminnan käytännön puolta.

Yli puolet mukana olevista tapaa toisensa vähintään kerran viikossa, yli kolmasosa hekin ainakin joka toinen viikko. Vuotuisia vierailuja on jo liki 2000.

- Se, mitä tapaamisissa tehdään, on veteraaneista ja kummeista itsestään kiinni. Se voi olla asiointiapua, ulkoilua tai yhdessä tekemistä, mutta ylivoimaisesti suurimmaksi toiveeksi koetaan se, että on joku, jonka kanssa jutella. Ja ennen kaikkea muistella, Kajaste kertoo.

Valitettavan usein vapaaehtoistoiminnassa unohtetaan vapaaehtoisten oma jaksaminen ja hyvinvointi. Lahdessa tähänkin on ymmärretty panostaa: kummeille järjestetään säännöllisesti virkistyspäiviä, joissa on mahdollisuus tavata muita vapaaehtoisia, vaihtaa kokemuksia ja saada uusia ideoita.

Kalle ja Olli - toiminnan miehiä

Vilo nauraa, että väliin ei tiedä, kumpi kummitoiminnassa vie kumpaa.

- Kerran ehdotin, että mentäisiin veteraaneille järjestettyyn virikepäivään, mutta Kalle sanoi ettei hän moiseen ehdi, kun pihapiirissäkin on niin paljon virikettä", **Olli Mielonen** kertoo kummipojastaan **Kalle Väänästä**.

- 90-vuotissyntymäpäivilläänkin viime kesänä hänellä oli loukkaantumisen vuoksi keppi kourassa ja raivaussaha toisessa, kun hän teki vieraille parkkipaikkaa!

Kummitoiminnassa Mielonen on ollut viime vuodesta lähtien, joskin veteraanityössä hän ollut mukana jo yli 30 vuoden ajan.

- Olin valmistautunut siihenkin, että joutuisin kurssin jälkeen jopa odottamaan sopivan veteraanin löytymistä, mutta pian minulle ehdotettiin Kallea, jonka tunsin veteraanityön kautta jo entuudestaan ja se oli sitten siinä, hän muistelee.

- Ne kauppasivat veteraanil-

Juhani Vilo (vas.) ja Risto Kajaste

Kalastus on yksi Kalle Väänästä ja Olli Mielosta yhdistävä tekijä.

le kummipoikaa ja minä sanoin, että en minä tarvitse, kun en jouda seurustelemaan, mutta hän ei olekaan mikään seurustelija – hän on toiminnan mies, tuumii Väänänen puolestaan kummitoimintaan.

Toiminnan mies Väänänen on itsekin: kummipojan kanssa on tullut korjattua mm. hänen isänsä aikanaan tekemä rysiä. Kalahommat ovatkin molempia yhdistävä harrastus. Toinen on maanpuolustushenkilö tausta: Väänänen teki uransa Puolustus-

voimissa, Mielonen taas on toiminut rauhanturvaajana.

- Saan minäkin kuulla, että olen niin hyvässä kunnossa, mutta se on pintakiiltoa, sen tuntee. Kyllä minä rupean olemaan siinä kunnossa, että tarvitsisin vähän apua - yksin kun tässä taistelen. Siivooja käy kolmen viikon välein. Se on ainoa apu, mutta hänelläkin on aina kiire, Väänänen miettii. Onneksi on kummit.

Teksti ja kuvat: Ariela Säkkinen

Korja-Kumi Oy Tampere	Tampereen Messut Oy Tampere	FT-Ideas Oy Tampere
Maanrakennus Möller Viljakkala	H. Liljeroos Oy Tampere	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere

KENTÄLTÄ

Toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen: Veteraanikerhot toimivat yhdistyksiä paremmin

Uudesta yhdistyneestä kaupungista ei ollut vielä mitään tietoa, kun Pohjois-Kymenlaaksossa alettiin suunnitella veteraanien yhdistysten yhdistämistä. Muutama vuosi meni asiaa pohdittaessa. Tällä hetkellä alueen kerhot toimivat aktiivisemmin kuin yhdistykset ennen.

Kymenlaakson sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikaisella, joka Topina paremmin tunnetaan, oli ajatus kolmesta yhdistyksestä Kymenlaaksossa. Nyt ollaan jo lähellä. Suurin osa vuosina 1966 ja 1967 perustetuista yhdistyksistä toimii nyt kolmessa suuressa yhdistyksessä. Näin pohjustetaan samalla aikaa, jolloin veteraaneja ei enää ole ja siirrytään perinnetyöhön.

Vaiheittain yhteen

Kouvolan uusi kaupunki aloitti vuoden 2009 alussa. Siinä vaiheessa alkoi tuntua luontevalta yhdistää myös veteraaniyhdistykset. Kouvolan yhdistys oli suurin ja nimi jatkolle luontevin, joten muut liitettiin siihen. Anjalankosken, Kuusankosken ja Jaalan yhdistykset purettiin vuoden 2011 alusta ja Valkealan, Elimäen ja Inkeröisten yhdistykset vuoden 2012 alusta. Näin koko Kouvola kuuluu samaan yhdistykseen.

Eteläinen Kymenlaakso ei ole vielä tavoitteena, mutta yhdistymisiin on sielläkin päästy, yli kuntarajojen. Hamina-Vehkalahdi on toiminut alusta asti yhdessä. Virolahti liittyi siihen tämän vuoden alusta. Pyhtää-Ruotsinpyhtää liittyi muutama vuosi sitten Kotkaan. Maakuntaa vaihtavan Iitin lisäksi omineen toimivat enää Karhula-Kymi ja Miehikkälä.

Reilua peliä

Yhdistymisten tarkoitus on ollut yhdistää voimat erityisesti viranomaisten suuntaan. Ei tuntunut järkevältä, että monta yhdistystä käy esimerkiksi esittämässä Kouvolan kaupungille samoja asioita. Kouvolan yhdistys hoitaa myös kaikki tukiasiat.

Tärkeä syy yhdistymiselle oli vapauttaa voimavarat yhdistysten pakollisista tehtävistä varsinaiseen toimintaan. Yhdistysten hallituksiin oli vaikea saada riittävästi väkeä, mutta kerhoille vetäjät ja näille apulaiset löytyivät kohtuullisen helposti, kun kannatusjäseniäkin saatiin mukaan.

Reijo Pajuoja ja Eila Forsström vetävät Anjalankosken kerhoa, jossa ovat mukana myös Sippolan veteraanit, Kalervo Hellsten vetää Elimäen kerhoa, Pentti Kivi Inkeröisten ja Anjalan yhteiskerhoa, Reijo Salmi-pientä Jaalan kerhoa, Antti Jokinen ja Ilmari Mäkelä Kuusankosken kerhoa ja Antero Korhonen eli Antsa Valkealan kerhoa.

Kerhojen vetäjistä osa kuuluu hallitukseen. Kaikilla heillä on oikeus osallistua hallituksen kokouksiin, joten he pysyvät kartalla ja saavat vinkkejä toimintaan.

Kun veteraanien oma joukko väkisin kutistuu, on aina parempi, mitä vähemmän on byrokratiaa, Antsa toteaa. Hän kuuluu itse hallitukseen eli ajattelee lähinnä veteraanijäseniä.

Viralliset päätökset tehdään yhdistyksessä. Kerhot tekevät toimintasuunnitelmat ja -kertomukset, tarvittaessa yhdistyksen

avustamana. Kullakin kerholla on oma tili yhdistyksen erillisenä kustannuspaikkana.

Topi toteaa, että pitää olla tasapuolinen kerhoja kohtaan. Hän siis pitää huolta, että kerhot saavat keräyksistä oman alueensa tulot, samoin oman kotikirkkonsa kolehtiosuudet. Valkealan kerho on esimerkiksi saanut suoraan metsästäjien luovuttamat hirvenlihahuutokaupan tulot.

Kenelläkään ei ole ollut mitään syytä valittaa, vaan kaikki ovat olleet vain tyytyväisiä yhdistysvastuiden vaihtamisesta kerhotoimintaan.

Yhdistymistä helpotti se, että matkoja oli jo pitkään tehty yhdessä. Muiden alueiden kerholaiset saavat osallistua Kouvolaan joka toinen viikko järjestettäviin tapaamisiin.

Valkealassa aktiivisinta

Topi patisti kerhot kokoontumaan kerran kuukaudessa. Vain Elimäen kerho kokoontuu kuljetusteknisistä syistä hieman harvemmin. Vetäjät suunnittelevat kokoontumisten aiheet.

Valkealan kerhossa käy jäsenmäärään nähden eniten väkeä. Osasy syy on hyvä sijainti. Valkealalaisia veteraaneja, puolisoita ja leskiä asuu yhä kodeissa ja muissakin palvelutaloissa, mutta eniten heitä on Iltatähden palvelukeskuksessa, jossa kokoontumiset pidetään. Muutama hyväkuntoinen tulee muualta ja väkeä on yleensä kolmisenkymmentä henkeä.

Ennen yhdistymistä oli toiminta vähäistä ja epäsäännöllistä. Kaarina Mikkola otti kerhon alusta vastuulle. Hän ei enää kulje maallisia mantuja. Antsa ehti ajoissa eli vuoden 2015 alussa ottaa tehtävän häneltä.

Topi kertoo käyvänsä mahdollisuuksien mukaan kerhoissa mukana. Tulevat siinä maksusitoumukset ja muut viralliset asiat samalla hoidettua.

Asukkaat odottavat veteraanikerhoa, vaikka Iltatähti tarjoaa melkein päivittäin yhteistä oh-

jelmaa. Aihe sinänsä ja järjestetty ohjelma kiinnostavat.

Suosituimpia alueella muutenkin ovat opetusneuvos Sakari Viinikaisen esitykset. Hän tempaa puheellaan ja kuvillaan kuulijat historian koukeroihin. Hän on lupautunut vierailemaan Valkealan kerhossa kerran vuodessa. Moni muukin teema on saatu toistumaan aina uusien aiheiden. Rovasti Juha Pesosen esitys Martti Lutherista kiinnosti myös paljon.

Erityisellä mielenkiinnolla Antsa odottaa lokakuun kerhoa, johon jäsenet tuovat mukanaan muistoesineitä sodasta ja kertovat niihin liittyviä tarinoita.

Systeemi on järkevä, porukka hauska ja kaikki tulevat mielellään, Antsa toteaa. Tunti on lyhyt aika, sillä osallistujat haluavat tarinoita myös keskenään. Antsa tarinoi itsekin mielellään veteraanien kanssa. Hän arvostaa näitä ihmisiä, jotka viisikin vuotta puolustivat maata.

Teksti ja kuvat: Auli Kousa
päätoimittaja, Valkealan Sanomat

Toivo Hartikainen eli Topi osallistuu yleensä kerhojen kokoontumisiin ja hoitaa samalla virallisia asioita. Suomen juhluvuoden mieluisimpia tehtäviä oli luovuttaa veteraaneille villasukkia.

Antero Korhonen eli Antsa viihtyy veteraanien seurassa ja arvostaa heidän työtään. Hän vetää Valkealan aktiivista kerhoa ja suunnittelee kuukausittaisen tapaamisten ohjelman yhdessä Arvo Metson kanssa.

KAIKKI
PAKKAUKSEEN
PakkausÖhman

www.pakkausohman.com

Veteraanipuistoa kehittäen kohti 50-vuotispaalua

Järvenpään Sotaveteraanit ry:n perustamisvuosi 1968 oli kylmän sodan hyistä aikaa Euroopassa: Neuvostoliitto miehitti samana vuonna Tšekkoslovakian. Kuinka tilanne tuntuukaan tutulta nyt 50 vuotta myöhemmin Venäjän toimissa Ukrainassa ja Krimillä.

Sotiemme veteraanityö oli hakenut alkuvoimansa talvi- ja jatkosodasta 1939-1945 ja kehittyi 1960-luvulla hämmästyttävällä tavalla irrallaan Euroopan poliittisista ja valtopoliittisista käänteistä idän ja lännen välillä. Jälkikäteen tarkastellen tuntuu jopa siltä, että sisäpoliittinenkin kielteisyys sotien jälkihoidolle kääntyi aggressiivisuudessaan itseään vastaan. Järvenpää haki itsenäistä paikallista suuntaansa sotaveteraanityössä muutaman vuoden Hyvin-kään esimerkiksi seuraten oltuaan sodan päättyessä vielä Tuusulan kunnan Järvenpään kylä.

Valmistautuessaan 50-vuotisjuhlaansa Järvenpään Sotaveteraanit ry voi katsoa taakseen ylpeänä ja kiittolisena paikkakunnalla tehtyä, veteraanipolven käynnistämää työtä, olipa kyse oman tukikohdan, Veljesmajan mittavista talkoista vuonna 1981, jäsenistön huolto- ja virkistystoiminnasta tai vuosikymmenten vuorovaikutteisesta yhteistyöstä Järvenpään kaupungin sekä Vetres-Keski-Uusimaan lähes 40 yhteisö kanssa. Veteraanipolven henkisen perinnön elävänä pitäminen on ollut kunnia-asia. Se on yhdistänyt harvenneen veteraanipolven vahvana säilyneeseen tukijäsenjoukkoon. ”Vapauden viestiä” viedään edelleen niin Tuusulassa, Keravalla kuin Järvenpäässäkin.

Tekemisen vuoksi, veteraania kiittäen. Näin perusteli kaksi järvenpääläistä koulupoikaa, Aleksis Lehtinen (vas.) ja Max v. Becker ”Kellokeräystä” lahjoittaessaan osan omaperäisen ideansa tuloista kotikaupunkinsa sotaveteraaneille 6.12.2017. Kuvan kellon kehys on osa polkupyörää. Paljon kellokierrätykseen sopivia osia kuulemma löytyi vanhoista pyöristä ja ohjaustangoista ketjusuojuksiin. Tällaisten kavereitten varaan on ilo jättää sotiemme perinnevastuu.

Yhdistyksessä ei puhuta lopettamisesta. Edessä ovat uudet haasteet, joissa veteraanien huoltotyön vähetessä heidän rinnalla kulkijoittensa huoltotuki vaatii uutta ajattelua ja käynnistämistä. Perinnetyön osuus voimistuu.

Yhdistyksen juhla nostaa esille Järvenpään veteraanijärjestöjen yhteistyön Veteraanipuiston kehityksessä Vanhankylänniemessä. Järvenpäässä tehdään sitä, mitä muualla vasta mietitään. Kansallisena veteraanipäivänä vuonna 2017 Järvenpään kaupungin julkistama yhteistöiminnan hanke on tulevina vuosina veteraanityön keskiössä. Se tietää jatkuvuutta puistohankkeeseen tukeutuville sotaveteraanien, sotainvalidien ja rintamaveteraanien yhdistyksille ja majoille, säilyttää veteraanityön elävänä

tarjoamalla uuden ”ikkunan” toimivaan veteraanityöhön Lottamuseon ja It-museon rinnalla. Siitä hyötyvät puolestaan Tuusulanjärven kunnat matkailukohteina.

Kaj Chydeniuksen säveltämä ”Korsun ikkunassa” kokee ensiesityksen Järvenpään Sotaveteraanit ry:n 50-vuotisjuhlassa mieskuorosovitukseksi. Uusitusmuodossa, nykynuorten maailmaan sovitettuna kuullaan myös Koivusaaren koulun tyttöseitsikon laulamana ”Veljeä ei jätetä”, joka luo uskoa nuorten haluun ja kykyyn omaksua ja siirtää veteraanien henkisen perinnön keskeisimpiä arvoja.

Heikki Lindroos

Kirjoittaja toimi Järvenpään Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajana 2010-2017

Kuvassa Järvenpään Sotaveteraanit ry:n hallitus käynnistämässä yhdistyksen 50-vuotisjuhlavuotta 2018 uuden puheenjohtajansa Tuula Rothoviuksen johdolla (pöydän päässä oikealla).

Tukea ja muistamisia Kouvolassa

Puheenjohtaja Arto Mikkonen (vas.) luovuttaa killan edustajille Teuvo Haikoselle ja Timo Jaakkolalle kiitoksena Sotaveteraaniliiton juhlamitalin.

Kouvolan Sotaveteraanien kevätkokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin vuoden 2017 tulos ja toiminta. Kokouksen yhteydessä Kouvolan Varuskuntasoitokunnan kiltä luovutti lakkauttamansa yhdistyksen jäljelle jääneet varat, 2 200 euroa Kouvolan Sotaveteraaneille kulttuuritoimintaa varten. Kokouksessa kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseniksi

ainoa elossa oleva perustajajäsen **Vieno Puhakka** sekä kaikki vähintään 100 vuotta täyttävät tunnusten omaavat jäsenet **Martti Mikkonen, Soini Vaaramo, Sirkka Väisälä, Eila Hukkanen, Kirsti Ailio, Esteri Suominen, Matti Jantunen, Viljo Mustonen** ja **Reino Heikkilä**.

Teksti ja kuva: Toivo Hartikainen

Muistokoivikko Kärkölässä kunnioittaa veteraanien työtä

Kärkölän Seurakuntakeskuksen puistoalueelle perustettiin Veteraanien Muistokoivikko, johon istutettiin kymmenen visakoivun tainta kuvaamaan sotaveteraanien sitkeyttä ja työn arvoa. Muistokoivikko sai arvo-

sensa muistokiven ja muistolaitan tuleville sukupolville. Perustajayhdistyksinä toimivat Kärkölän Sotaveteraanit ry ja Sotilaspojat ry.

Teksti ja kuva: Tapio Kulmala Kärkölän sotaveteraanien sihteeri

RANNAN
TEOLLISUUSKONE OY
www.rannanteollisuus kone.fi

MUSTOSET

Ykä 0400 138 129
Jari 0404 167 606
Matti 0404 145 099
Pete 0405 111 061
Johanna 0451 580 700

www.kkmustoset.fi

KENTÄLTÄ

Sotaveteraanien ystäväkummitoiminnan herättelyä

Sotaveteraanien Kouvolan yhdistys on aloittelemassa veteraanien ystäväkummitoimintaa alueellaan. Kouvolan yhdistys on isohko yhdistys. Veteraanijäseniä on nyt lähes kaksi ja puoli sataa, puoliso- ja leskijäseniä kolme ja puolisataa ja kannattajajäseniä neljäsataa.

Alueeltaan yhdistys on iso, kun siihen kuuluvat Kouvolan lisäksi noin 10 vuotta sitten uuden Kouvolan muodostaneet Anjalankoski, Elimäki, Jaala, Kuusankoski ja Valkeala. Kouvolan veteraanit kokoontuvat kahdesti kuukaudessa yhteiseen tapaamiseen, muissa ”vanhoissa kunnissa” keskimäärin kuukausittain.

Alueen yhteistyötahojen, mm. kuntien, seurakuntien ja puolustusvoimien tahtotila on hyvin veteraanimyönteinen ja arvostava. Veteraaneilla on ystäviä ja tukihenkilöitä, jotka ystävyydet ovat hoituneet ihan luonnostaan. Tämän vuoden tietämissä Kouvolan yhdistyksessä on lisäksi valmisteltu ystäväkummitoiminnan tukemista yhteisenä asiana.

Parin aikaisemman kokemuksen jälkeen olimme hieman va-

ruillamme, millaisen vastaanoton nyt ystäväkummitoiminta saa? Kokoon-tuminen 8.3.2018 oli hyvä kokemus, kummitoiminnasta kiinnostuneita oli mukana n. 30 henkilöä.

Piirin puheenjohtaja **Arto Mikkonen** avasi tilaisuuden ja oli mukana koko iltapäivän, sosiaalisihteeri **Anni Grundström** puhui veteraaniasioista ja ystävyyden tarpeista liiton näkökulmasta, toiminnanjohtaja **Toivo Hartikainen** yhdistyksen roolista ystävätoiminnassa ja allekirjoittanut oli käytännön järjestelijä.

Kunniaosallistujina oli mukana kaksi veteraania; Arvo ja Lauri, molemmat ystäviensä kanssa kertomassa hyvinkin pitkistä ystävyyksistään. He ovat virkeitä yli 90-vuotiaita, asuvat omassa kodeissaan ja autolla ajaminenkin vielä sujuu. Ystävyydellä ja avulla on myös paikkansa. Tästä me jatkamme, kiitos kaikille aurinkoisesta iltapäivästä.

Eila Kohopää
piirin sosiaalineuvoja

Ystäväkummi Olavi Kilpinen (vas.) ja veteraani Arvo Metso - ystävätoimintaa jo vuosikymmenten ajan.

Sanelman käsityönäyttelyssä 80 vuoden työt

Lapset ja lastenlapset puolisoineen järjestivät turkulaisen **Sanelma Perttulan** käsityönäyttelyn käsitöistä, jotka hän on tehnyt 80 vuoden aikana vapaa-ajan harrastuksenaan. Osan hän on lahjoittanut lapsille, lapsenlapsille ja sukulaisille. Äidiltä ja kotiemme kätöksistä löysimme 70 käsityötä eri vuosikymmeniltä.

Ensimmäiset käsityönsä äiti teki kansakoulun alaluokilla 1930-luvulla. Ensimmäinen käsityö oli ristipistikirjailtu käsityöpussi. Kihlajaisaikana äiti kirjoi kauniin pöytäliinan ja kirjonnat on myöhemmin koottu uudeksi liinaksi.

Äiti ompeli, kutoi, virkkasi lähes kaikki perheen lasten vaatteet 1950-1970-luvuilla. Myös lastenlapset ovat saaneet myöhemmin iloita mamman tekemistä vaat-

teista, peitoista, lapasista ja sukista.

Opetusta käsitöiden tekemiseen äiti ei ollut saanut, mutta käsitöiden kirjo laajeni ja taidot lisääntyivät, kun äiti alkoi käydä Turun työväenopiston käsityöpiirissä vuodesta 1987 aina 2004 saakka. Siellä äitiä ohjasi käsityönohjaaja **Anna-Liisa Heinenon**. Käsityöpiirissä äiti teki vaativimmat käsityönsä, kun hän innostui hardanger-kirjonasta, pitsiliinojen virkkaamisesta, huovuttamisesta, korujen ja koristeiden tekemisestä, erilaisista kirjontatöistä ja vaativista virkkaustöistä (esim. ns. Paraisten vilatakki). Siellä äiti teki myös itselleen Koillismaan kansallispuvun ja lapsenlapsille kansallispuvut. Lisäksi äiti kutoi ryijyjä, raanuja, mattoja, pellavakangasta, kuultokuvia kotona kangaspuillaan

Sotaveteraani Sanelma Perttula (s. 1929) on harrastanut käsitöitä nuoruusajoista viime vuosiin asti. Hän on kotoisin Kuusamosta ja pohjoisessa hän tapasi Kuivaniemeltä kotoisin olleen aviomiehensä Veikon, jonka kanssa hän oli onnellisesti naimisissa 66 vuoden ajan. He avioituivat 1950 ja saivat vuosien myötä neljä lasta. Turkuun muutettiin isän saatua työpaikan Oy Laivateollisuus Ab:ltä 1952 ja siitä lähtien he asuivat Turussa Pansiossa ja viimeiset kymmenen vuotta palvelutalo Esikossa. Sotaveteraani-isä kuoli puolitoista vuotta sitten.

ja myös kudontakeskuksessa Turussa.

Viime vuosina käsityöharrastus on jäänyt tapaturmien ja sairauksien vuoksi, mikä on ollut aina tekemään tottuneelle äidille raskas asia. Palvelutalon käsityöpiirissä äiti on käynyt vointinsa mukaan kutomassa pieniä neljän paloja villapeittoihin, jotka on lahjoitettu hyväntekeväisyyteen ulkomaille.

Käsityönäyttelyssä kävi kahden päivän aikana n. sata vierasta – sekä tuttuja että tuntemattomia käsityöharrastajia ja käsitöiden ihailijoita. Me kaikki olemme kovin ilahtuneita ja kiitollisia näyttelyn saamista huomiosta ja etenkin äidille jäi siitä hienot muistot hänen käsitöidensä saadessa niiden ansaitseman ihailun ja esillepanon.

Artikkelin myötä halusimme kunnioittaa äitimme elinikäistä harrastusta ja tuoda näyttelyn muidenkin veteraanien tietoon.

Irma Mäki
Kirjoittaja on
Sanelma Perttulan tytär
Kuva: Anni Mäki

Vasemmalla tytär Eija Tamminen päällään äidin tekemä Koillismaan kansallispuvu, äiti Sanelma Perttula itse tekemissään vaatteissa ja koruissa ja tytär Irma Mäki. Taustalla myös mallinukien päällä Sanelman itselleen tekemiä vaatteita ja tangossa on lapsille ja lastenlapsille tehtyjä villavaatteita. Pöydällä on myös osa jouluisesta hardanger-liinasta.

Veteraanien ystäväpäiväjuhla Vaasassa

Veteraaneille järjestettyä ystäväpäiväjuhlaa vietettiin lauantaina 17.2.2018 Vaasan Sotilaskodissa jo 18:tta kertaa n. 100 vieraan voimin.

Juhla alkoi Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien Naisjaoston puheenjohtaja **Aino Siltasen** avauksella. Vaasan maineikas Ylioppilaskuoro lauloi isänmaallisia kappaleita **György Kadarin** johdolla. Tervehdykset ystäväpäiväjuhlaan toivat eduskunnasta kansanedustaja **Joakim Strand**, Vaasan kaupungista perusturva-johtaja **Jukka Kentala**, Pohjanmaan aluetoimistosta everstiluutnantti **Mika Piironen** ja Vaasan Suomalaisesta seurakunnasta kirkkoherra **Krister Koskela**.

Juhlassa esiintyi myös Vaasan oma Korsukuoro johtajanaan Director Cantus **Reino Peltoharju**.

Puoliajalla järjestettiin veteraaneille arvonta, jossa pääpalkintona oli Marskin ryyppy-pullo. Vaasan kaupunki tarjosi perinteisesti juhlavieraille kahvit ja ystäväpäiväleivokset, jotka Sotilaskotisisaret tarjoilivat. Juhlan päätöspanat ja kiitokset esitti Vaasan Veteraaniyhdistyksen toiminnanjohtaja **Sauli Lassila**.

Teksti: Aino Siltanen
Vaasan Rintama- ja Sotaveteraaniiyhdistyksen Naisjaoston puheenjohtaja
Kuva: Jouko Keto

Arvonnan pääpalkinnon voitti veteraani Aatto Mukari.

Sepele Tolvajärven taistelun muistopaadelle

Ryhmä Längelmäen sotaveteraanien yhdistyksen jäseniä las- ki talvisodan päättämispäivänä 13.3.2018 sepeleen Längelmäen kirkon sankarihaudalla Tolvajärven taistelun muistopaadelle. Se paljastettiin osana itsenäisyyspäivän 100-vuotisjuhlan viettoa Längelmäen kirkossa ja sankarihaudalla sekä Länkipohjan koululla.

Längelmäen sotaveteraanien yhdistyksen puheenjohtaja **Jukka Pajunen** kertasi paaden pystyttämiseen johtaneita asioita.

– Tämä muistomerkki on osoitettu eritoten kaikille niille sotureille, jotka 12.12.1939 löivät rajulla vastahyökkäyksellään Tolvajärven maastossa vihollisen. Se oli sellainen saavutus, joka oli

omiaan synnyttämään ”Talvisodan henkeä”. Taistelurintaman komentaja, kenraali Talvela lausui heti taistelun jälkeen miehille, ”Te pelastitte Suomen”. Se oli kenraalin lyhyt kiitos ja toteamus omille sotureilleen voitokkaasta saavutuksesta.

Meillä jälkipolvilla on nyt paikka, johon laskea sepele Talvisodan päättämisen muistoksi näin kunnioittaen tulevina aikoinakin Talvisodan taistelijoiden muistoa. Paadessa on säe Ragnar Nyholmin laulusta Pienet kukkivat kummut: *Ei unhoitua muistot nuo talviset voi, ei poikaimme sankariryöt*. Toivon, että tämä lause muistokivessä olevan päiväyksen myötä säilyttää tietoisuuden kerrotuista tapahtumista tuleville sukupolville.

Teksti ja kuva: Heikki Salomaa
Kirjoittaja on Längelmäen sotaveteraanien yhdistyksen hallituksen jäsen
Kuva: Hannu Lemmetty

Sepelettä laskemassa Jukka Pajunen (oik.), Esko Tuominen, Heikki Salomaa, Matti Holttinen ja Valtteri Erkkilä

Sepeleen lasku Pielaveden sankariristille

Talvisodan päättämisen muistopäivänä 13.3.2018 Pielaveden sotaveteraanit, sotainvalidit ja lottaperinneyhdistys laskivat sepeleen talvisodan päättämisen ja sankarivainajien muistolle lumisen luonnon keskellä olevalle sankariristille.

Sotainvalidien puheenjohtaja **Heikki Nousiainen** kertoi talvisodan päättämisen vaiheista ja si-

tä, miten vahvasti sepeleenlasku sankariristille on säilynyt vuosikymmeniä yhdistyksiemme perinteessä.

Kirkkoherra **Arto Penttisen** pitämän rukoushetken jälkeen laskettiin yhteinen sepele.

Teksti: Tauno Jääskeläinen
Kuva: Timo Laukkanen

Sepeleen laskivat Asta Jauhiainen lottaperinneyhdistyksestä, Heikki Nousiainen sotainvalideista ja Tauno Jääskeläinen sotaveteraaneista.

Talvisodan päättämistä muistettiin Nivalassa

Seurakuntakodille kahvitilaisuuteen kokoontuneelle veteraaniväelle res.majuri **Yrjö Muilu** lainasi juhlapuheessaan koskettavasti isänsä sota-ajan muistelmia. Samuli Muilu oli 19-vuotiaana vapaaehtoisena mukana talvisodassa toimien sotapoliisijoukkueessa.

– Tänä klo 11.00 lopetetaan vihollisuudet Neuvostoliiton ja Suomen välillä, kertoi radiouutinen. Olipa se jymy-yllätys! Hurrasimme, vaikka ei vielä kerrottu rauhanehtoja. Parin tunnin kulluttua saimme kuulla ylimalkaiset rauhanehdot. Ei ollut meilläkään enää aihetta hurraamiseen, veiän Neuvostoliitto meiltä seläistakin maata, mitä ei ollut edes vallannut, kertoi Yrjö Muilu suorassa lainauksessaan isänsä muistelmista.

Juhlapuhuja kohdisti puheensa myös nuoremmalle sukupolvelle todeten:

– Me nuoremmat ikäluokat emme ole joutuneet kokemaan sotaa ja rauha tuntuu liian itseltään selvältä asialta. Vaarallista on, että yhteisvastuu, jota rauhan ylläpito teiltä veteraanisukupolvelta on vaatinut, on muuttumassa itsekkyydeksi. Voikin kysyä, että onko nykyaikana maamme suurin vihollinen juuri mukavuuden halu ja oman edun tavoittelu.

Talvisodan päättamisestä on kulunut tänään tasan 78 vuotta ja Sotaveteraaniviikkoa vietetään maassamme juuri tällä viikolla.

– Yhdistimme tämän muistopäivän vieton maaliskuun kahvitilaisuuden yhteyteen ja tästähän muodostuikin onnistunut ja mieleen jäävä juhla, jonka tekivät hyvät vieraamme ja esiintyjät, kertoi juhlan juontaja **Elsa Löytynoja**.

Juhlissa muistettiin tasaval- lan presidentin myöntämällä kunniakirjalla ja -merkillä sotaveteraani **Reino Ypyä**. Kunniamerkkiä oli luovuttamassa everstiluutnantti **Esko Hirviniemi** Haapajärveltä.

Runon esitti **Pekka Peräaho**,

Välilikylän Aikamiehet ja **Heikki Hurskainen** lauloivat ja pastori **Aleksi Päckilä** piti loppuhar- tauden. Nivalan kaupunki muisti sotaveteraaneja ja veteraaniväkeä tarjoamalla täytekkukahvit.

Teksti ja kuva: Elsa Löytynoja

Kunniamerkin luovuttajat oik. everstiluutnantti Esko Hirviniemi ja Nivalan Sotainvalidien puheenjohtaja Veikko Junttila ja saajana sotaveteraani Reino Ypyä.

Kemin veteraanit vierailulla LumiLinnassa

Kemin sotaveteraanit ja rintamaveteraanit kannattajajäseni- ninen tekivät 27.3. vierailun

Kemin LumiLinnaan. Jo 23. kerran ovensa avanneessa linnassa on vuosittain jokin teema, joka näkyy sisälle veistetyissä lumi- ja jääveistöksissä. Tänä vuonna ai-

heena ovat metsän eläimet. Kemin Matkailu Oy kustansi opastetun vierailun kaikille. Retken päätteeksi nautittiin pullakahvit linnan ravintolassa.

Teksti ja kuva: Matti Muranen

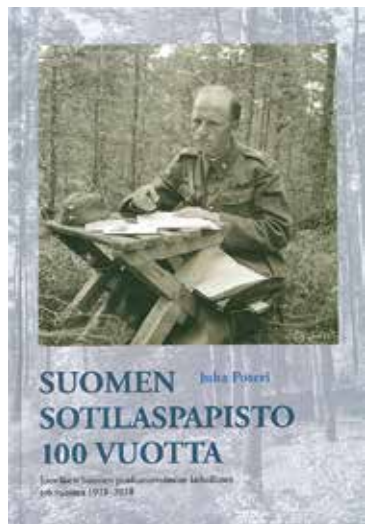
Hyödyksi!
Etelä-Karjalan
Jätehuolto Oy

www.ekjh.fi

REKA
K A A P E L I

Talvisota toi kaatuneiden huollon sotilaspappien tehtäväksi

Juha Poteri: Suomen sotilaspapisto 100 vuotta. Itsenäisen Suomen puolustusvoimien kirkollinen työ vuosina 1918–2018, Puolustusvoimat, Helsinki 2018, 330 sivua.

Viime vuoden uskonpuhdistuksen 500-vuotisjuhlavuoden ja maamme itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden jälkeen vietetään tänä

vuonna tasavuosijuhlia vähän vakavammassa merkeissä, kun 100 vuotta on kulunut sisällissodasta. Tämä vuosi 2018 on myös Puolustusvoimien, Sotilaskotiliiton ja sotilaspapiston 100-vuotisjuhlavuosi. Niinpä puolustusvoimat on julkaissut teologian tohtori, kauppatieteiden maisteri **Juha Poterin** laajan 330 sivun historiikin sotilaspapistosta vuosina 1918–2018. Varsinaisesta tutkimuksesta ei mielestäni ole kysymys, tarkka nootisto puuttuu, mutta kylläkin perusteellisesta historiikista.

Poteri oli kirjan kirjoittajaksi mitä sopivin henkilö, koska hän on aikaisemmin tutkinut sodan ajan sotilaspappien toimintaa sekä sodissa kaatuneitten huoltoa. Väitöskirjansa (2009) hän kirjoitti vapaussodan sankarihautauksista valkoisten puolella.

Historiikin historia sai alkunsa syyskuussa 2014, kun kenttäpiispa **Pekka Särkiö** kertoi, että sotilaspapiston 100-vuotisen historian vuoksi oli tarkoitus kirjoittaa kirja, joka kertoo puolustusvoimien kirkollisesta työstä sadan vuoden aika-

na aina sisällissodasta nykypäiviin saakka.

Juha Poteri, joka on itsekin reservin sotilaspastori, on oman työnsä ohella suoriutunut urakasta kolmessa vuodessa paneutuen arkistoihin ja moniin muihin lähteisiin. Teos käsittelee noin 200 tekstisivulla Suomen sotilaspapiston historiallista taustaa, sen kehittymistä, työmuotoja ja sotarovastien (2) ja kenttäpiispojen (7) henkilöitä. Sotarovasti Johannes Björklundista tuli ensimmäinen kenttäpiispa. Hänen ajastaan on kirjassa runsaasti aineistoa. Seitsemässä luvussa tuodaan mm. esille itsenäisen Suomen sotilaspapiston synty vapaussodassa 1918, sotilaspapiston organisointi ja aseman uudelleenarviointi sen jälkeen, sotilaspapiston toiminta talvisodassa, jatkosodassa ja Lapin sodassa, sotien jälkeinen aika kokeneiden sotilaspappien johdossa, kirkollinen työ sotien jälkeisten sukupolvien johdossa sekä sotilaspapiston työala nykypäivänä ja tulevaisuudessa. Lisäaineistoa lukuihin ovat tuoneet kenttäpiispa Pekka Särkiö ja eläkkeelle jäänyt Kirkko

ja Kaupunki -lehden päätoimittaja **Seppo Simola**.

Kirjan 330 sivuista peräti 130 sivua on kuvia. Sodan ajan kuvia on ehkä eniten, mutta mukaan on mahtunut paljon kuvia lähihistoriastakin. Kuvamateriaali on osiltaan ainutlaatuisista, osa kuvista (laajasta SA-kuvamateriaalista) näkee kirjan mukana päivänvalon vasta nyt. Yksiin kansiin on koottu kuvia puolustusvoimien hengellisestä työstä eri aikakausina. Tämä jo tekee kirjan asiallisine kuvateksteineen katsomisen arvoiseksi.

Mitä lukemiseen tulee, niin yhteen yksipalstaiseen sivuun on ahdettu peräti 48 tekstiriviä, mikä melkoisesti rasittaa vanhemman lukijan silmiä. Harvinaisen vähän asia- ja painovirheitä kirjassa esiintyy – po. Vöyrillä eikä Vöyrissä. Ohjekirjojen selostamista on ehkä liikaakin, vaikka tämä armeijaan kuuluukin luonnostaan. Vuosikertomusten kirkollisen työn esille tuomisessa syntyy tarpeetonta toistoa. Kirjan loppuun olisin kaivannut luetteloa kaikista sotilaspapeista varusmiespapat mukaan lukien; hei-

tähän on ollut varmaan tuhansia, sodan aikana jopa 500 miestä, mutta rauhan aikana luku on vaihdellut 20:n ja 30:n välillä. Nykyään löytyy myös naispuolisia sotilaspastoreita. Kirjassa esiintyy nimiä tietenkin pitkin matkaa, mutta kootusti ei. Itse olisin ollut kiinnostunut ruotsinkielisten luettelosta. Yhden sivun verran kirjassa on ruotsinkielinen teksti sotilaspastori Markus Weckströmin toimesta Dragsvikin sotilaspastorityöstä. Siihen nähden, miten kiitettävästi on tekstiä ortodoksisesta ja katolisesta sotilaspastorityöstä, olisin kaivannut edes muutamia tekstisivuja lisää.

Kaiken kaikkiaan kirja on aikamoinen aikaansaannos sekä kirjoittajalta että puolustusvoimilta. Se täyttää ison aukon ilmestytessään (toivottavasti kirjakauppoihin) yleisön tietoisuudessa kirkon työstä sotilaiden parissa sekä historiassa että nykyaikana.

Henry Byskata
rovasti, reservin sotilaspastori

Tampereen Teollisuuskonehuolto Oy Tampere	Hyvää Kansallista Veteraanipäivää Tampereelta! 	Arkkitehtitoimisto AR-Vastamäki Oy Tampere
Rakennus Jari Kupiainen Oy Tampere	Suomen Remotek Urakointi Oy Tampere	Jarmo Lindström Oy Lempäälä
Milcon Oy Tampere	Lakiasiat Ojalehto Tampere	Vossi Group Oy Tampere
Matti Tamsi Oy Teuva www.tamsin.fi	Nikka Ky Tornio	Oy Hunteri Ab Turku
Hyvää kansallista veteraanipäivää Turusta! 	Hibox Systems Turku	Rannikkoseudun Asennus Oy Turku
Laten KH-Palvelut Oy Kellokoski	Geomachine Oy Tuusula	Paketo Recycling Oy Tuusula
Hyvää kansallista Veteraanipäivää Tuusulasta! 	Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Rakennus Mika Varjonen Oy Uusikaupunki
Oy Kontaktor Ab Vaasa	Powernet Oy Vantaa	K-MARKET KIVISTÖ Vantaa
TK-Ilmastointi Oy Vantaa	Kuljetusliike J&J Oy Vehmaa	Maanrakennus Jari Kivijärvi Vesilahti

Lukijoilta-palstalle lähetettyjen kirjoitusten enimmäispituus n. 2 500 merkkiä.

Lukijoilta

Sotaveteraaniyhdistysten työ ja merkitys

Miksi Sotaveteraaniyhdistyksiä lakkautetaan, vaikka kunnissa on vielä tunnuksellisia veteraaneja ja runsaasti heidän leskiään? Ymmärrän hyvin, että jos veteraaneja ei enää ole, voidaan siirtyä hallitusti perinneaikaan.

Parikymmentä vuotta sitten useita enolaisia kahden sodan veteraaneja lähestyi minua pyynnöllä, että ryhtyisin hoi-

tamaan Enon Sotaveteraanit ry:n kaikkia juoksevia asioita ainakin siihen saakka, kun viimeistä enolaista veteraania saataan "Viimeiseen Iltahuutoon". Lupauksiin varauksella, että jos olen järjissäni ja yleensä siinä kunnossa, että pystyn hoitamaan pyydetty tehtävät. Suostuin yhdistyksen sihteeriksi, varapuheenjohtajaksi, jäsenrekisterin hoitajaksi ja sosiaaliyhdistyksen henkilökäsi, kuitenkin sillä edellytyksellä, että yhdistykseen löytyy hyvä puheenjohtaja.

Saimme hyvän puheenjohtajan, jonka kanssa olen hoitanut veteraanimme asi-

oita täysin talkooperiaatteella, ilman minun käänlaisiä matka- tai muitakaan tai korvauksia. Tämä antamani lupaus sisältää veloitteen hoitaa työ kunniakkaasti loppuun asti. Tarkoituksemme on pitää yhdistyksemme "hengissä", jolloin olemme yhdistyslain alaisia. Tämä velvoittaa meitä hoitamaan asiat ja sitten aikanaan lakkauttamaan yhdistys lain edellyttämällä tavalla, kun tarve lakkaa. Mielestäni nyt ei ole vielä sopiva aika. Veteraanit ja heidän leskensä ovat juuri nyt siinä kunnossa, että he tarvitsevat erityistä huolenpitoa ja yhteydenpitoa.

Pohjois-Karjalassa on lakkautettu monia sotaveteraaniyhdistyksiä, kun mukaan kokouksiin ei ole ollut entisenlaista tunnetta. On muka perustettu "kerhoja", jotka eivät ole mitenkään järjestäytyneitä. Uskallan epäillä, että sellaisilla kerhoilla unohtuu tarpeellinen huolenpito viimeisille veteraaneille ja erityisesti "Viimeisen Iltahuudon" velvollisuudet. En ymmärrä kiirettä.

Jouko Lempinen
Enon Sotaveteraanit ry:n
varapuheenjohtaja

APTEEKKIPALVELUA SOTAVETERAANEILLE

Alajärvi

Alajärven Apteekki

Keskuskatu 14, 62900 Alajärvi
puh. 06-557 2249

Loviisa

Kruunu-apteekki

Kuningattarenkatu 15, 07900 Loviisa
Puh. 019-531 275

Tampere

Haka Apteekki

Prisma Kaleva, Sammonkatu 75, 33540 Tampere
puh. 03-225 9000

Hamina

Haminan Keskusapteekki

Satamakatu 9, 49400 Hamina
Puh. 05-344 0172
www.haminankeskusapteekki.fi

Nakkila

Nakkilan Apteekki

Kauppatie 3, 29250 Nakkila
puh. 02-531 9320

Tornio

Tornion Apteekki

Satamakatu 3 A, 95400 Tornio
Puh. 016-480 014
www.tornionapteekki.fi

Helsinki

Runebergin Apteekki

Runeberginkatu 32, 00100 Helsinki
puh. 09-436 6560

Orimattila

Orimattilan Apteekki

Erkontie 12, 16300 Orimattila
puh. 03-887 430

Vaasa

VAASAN VANHA APTEEKKI GAMLA APOTEK i VASA

Vaasanpuistikko 13, Vasaesplanaden
puh. 06-357 5300

Kipparlahden Apteekki

Hitsaajankatu 13, Herttoniemenranta,
00810 Helsinki
puh. 020 741 5260

Parikkala

Parikkalan 1. Apteekki

puh. 05-430 016

Saaren sivuapteekki

puh. 05-435 255

Veikkola

Veikkolan Apteekki

Eerikinkartanontie 2, 02880 Veikkola
puh. 09-887 42810

Jyväskylä

Kyllön Apteekki

Keskussairaalantie 20, 40620 Jyväskylä
puh. 010 271 6890

Voionmaan apteekki

Voionmaankatu 9,
puh. 010 271 6895

Pori

Puuvillan Apteekki

Kauppakeskus puuvilla, 28100 Pori
puh. 02-633 3304

Kampuksen sivuapteekki

Satakunnankatu 23, puh. 02-633 2213

Veteli

Vetelin Apteekki

Koulutie 63, 69700 Veteli
Puh. 068 621 419, www.vetelinapteekki.fi

Kotka

Kontio Apteekki

Karhulantie 30, 48600 Kotka
puh. 05-220 0440

Sastamala

Häijään Apteekki

Kauppakeskus Häijään Äijä, Sastamala
puh. 03-518 1135

Suodenniemen sivuapteekki

puh. 03-517 113

Ylivieska

Ylivieskan Apteekki

Rautatiekatu 6, 84100 Ylivieska
puh. 08-420 110, www.ylivieskanapteekki.fi

Lappeenranta

LAPPEENRANTA
Kaakkokoiskaari 22
puh. (05) 887 1180

TAIPALSAARI
Kuhatie 5, Saimaanharju
puh. (05) 414 3125

VOISALMI
Voisalmentie 5
puh. (05) 415 6415

Sanakilpa

Lehdessä 1.2018 kilpailusanamme oli "Lumikel-lo". Hyväksytyjä sanoja löytyi 40 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

- Ilme, imuke, (2)
- Keli, kello, kelmi, kelmu, kelo, kielo, kilo, kilu, kimo, kolli, komi, kuli, kulmio, kulo, kumi, (15)
- Leimu, lelli, lelu, lemu, lieko, lime, limu, loimu, loki, lukio, lume, lumi, lumo, luomi, (14)
- Melu, molli, muki, muli, mulli, (5)
- Oleilu, olki, olmi, (3)
- Uloke (1)

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme Albert Edelfeltin lasitaulua. Palkinnon saavat **Kaino Lähteenmaa**, Kurikka, **Anja Pirttilahti**, Porvoo ja **Liisa Virnes**, Jyväskylä. Seuraava kilpailusanamme on "SUVIVIRSI". Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 25.5. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastauksen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi "Sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme rasiaa Pandan Suomi 100 -suklaakonvehteja.

Oikaisu

Tarkennus Sotaveteraani-lehden 1/2018 s. 24 kentävihkiäisten kuvatekstiin: Divisioonan sotilaspastori Jorma Sipilä vihkimässä avioliittoon III/JR11 sotilaspastori Hannes Leinosta ja lotta Lahja Poropudasta Suomussalmen Taivalalasan kankaalla 29.6.1941.

Poimintoja Suomen Sotaveteraani 2/1968 -lehdestä

18.4.1968

Etusivu Seinäjoki kutsuu, liittokokous ja kesäjuhlat 1.-3. kesäkuuta

Seinäjoen Sotaveteraanit ry on saanut kunniaakkaan tehtävän järjestää yhdessä Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin kanssa valtakunnallisesti merkittävän tilaisuuden, Suomen Sotaveteraaniliiton vuoden 1968 liittokokouksen kesäjuhlineen. Olemme täällä Seinäjoella oivalta- neet tilaisuuden merkityksen ja ryhtyneet arvoa vastaaviin toimenpiteisiin, kertoi lehdellemme Seinäjoen Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja, toimitusjohtaja Pentti Koivisto.

Sotaveteraanisisaret tervetuloa!

Emme kaipaa suurta julkisuutta ja kunniaa työllemme. Meistä on tärkeintä tällä hetkellä yhteisvoimin ja yksimielisesti antaa apumme ja tukemme sotaveteraaneille ja heidän oikeutetuille tavoitteilleen. Tämä työ myös yhdistää meitä moniin eri karsinoinhin koteloituneita ihmisiä. Samalla se avartaa varsinkin nuorempien näkemystä ja auttaa kenties paremmin ymmärtämään niitä ongelmia ja vaikeuksia, joista heillä ei ole omakohtaisia kokemuksia. Etelä-Pohjanmaan sotaveteraaniniaisilla on ilo kutsua kaikki tässä työssä mukana olevat ja siitä kiinnostuneet naiset tulevana helluntaina Seinäjoella pidettävään ensimmäiseen yhteiseen kokoukseen. Raili Sandelin EP:n Sotaveteraanipiirin naisjaoston puheenjohtaja.

Mitä etuja rintamasotilaskortti voisi tuottaa?

Komitea kuvittelee, että tällaisen kortin omistaja saisi vapailta työmarkkinoilta paremmin töitä. Työnantajan hyvästä tahdosta jäisi sitten riippuvaksi, ottaako hän vanhan soturin työhön vai rivakan nuoren miehen. Joku on lehtikirjoituksessa maininnut, että tällainen "rintamasotilaskortti" omistaja voisi alennetuilla hinnoilla päästä elokuviin. Kukapa sieltä maaseudulta lähtee 10-20 km:n päästä nykyaikana puolityhjiin elokuviin vanhoilla vaivaisilla jaloillaan, kun tv:ssäkin saa niitä nähdä. Ainoa positiivinen tulos voisi olla, jos sen avulla pääsisi matkustamaan valtion rautateillä puolella hinnalla.

Rintamasotilaskortin mahdolliset edut ja sen antamisesta aiheutuva tappio valtiolle

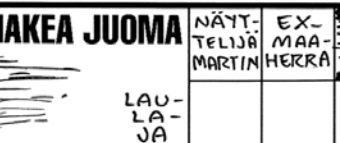

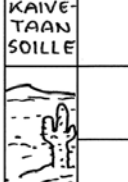

Jos ei ryhdytä tällaiseen kalliiseen puuhaan järjestämään jotain erikoiskorttia rintamasotilaille, joiden tarvittavat tiedot muutenkin selviävät sotilaspasista ja kantakortista, niin säästetään ainakin 1 miljoonaa markkaa valtiolle. Aarne Kesänen

"Eduskunta on myöntänyt valtion talousarviossa vaatimattoman summan, yksi miljoonaa markkaa talvi- ja jatkosodissa taistelleiden ns. rintamasotilaiden ylimääräistä eläkettä varten. Suurta katkeruutta on herättänyt se, että samassa talousarviossa on varattu puoluetukeen 10 miljoonaa markkaa...."

Liiton johto pääministerin luona. Pääministeri Mauno Koivisto vastaanotti perj. 3.4. klo 14.30 Eduskuntatalon hallituksen huoneessa Suomen Sotaveteraaniliiton lähetystön.

Anni Grundström

Huhtikuun ristikko

AVOIN ESTERATA											
	KAIVETAAN SOILLE		LOPPUA LENTO-KONE		OSUU POSKEEN HEDELMA						
TORVET AASEINA		KUIVA YK:N OSA			HEUREKA!		VIERAITA ROUVIA	AUTENTINEN OHJAAUITTOA			
	RAKETTI			SULTTAANI KOUVOLAA		KEUHKO RAKKULA VUOHIELÄIN					
ASEEN VARTIOTA		VANHA MATKUSTAJA LAIVA	LÄHI-ALUE MARRASKUISIA						HIL-LITON	KOKKONEN KAIMOJA	
	VÄITTELYJÄ								OLLI		
AREENAT SOIVAT		REILU -OLJY		ISMAIL TAPPAVA KAASU	A.I. VIR-TANEN TÄTI	OLI UKKELLE TÄRKEÄ	PUOLIKSI VALKOISIA	ISO LUKU		"KYL-LÄ"	
			PEKKARINEN						RAAKA-KUMIA OLIVER		
AREENAT SOIVAT		MONA -		SODAN JUMALA	KATSO-MOSSA KARI					KANAVA-PAIKKA	VÄÄNÄ-NEN
	JÄLKI-RUOKA								LOUKKAA-VIA		
AREENAT SOIVAT		NÄYTTELI		NY-BERG		SOINI + R = SAARI				HEL-LÉN	
				DAA-VIDIN ISÄ							

Haetaan yhteyttä

Haetaan haastateltavia

Olen tekemässä kirjaa, johon tarvitaan kertomuksia sodasta; talvi- ja jatkosodasta, mutta myös sisällissodan ajasta, ja vaikkapa myöhemmältäkin ajalta, kunhan vain ne koskettavat jollakin tavalla Suomen sotia.

Jos teillä on kertoa tarina, myös omanne, kun taistelitte Suomen rintamalla itsenäisyytemme puolesta talvi- ja jatkosodassa tai Lapin sodassa, niin ottakaa rohkeasti yhteyttä. Jos teillä on tarinaa varten jo kirjoitettua tekstiä, sen parempi, mutta ei ole välttämätön. Ei myöskään haittaa, jos se on joskus julkaistu jossakin. Haastattelen Teitä ja kirjoitan ja koostan tarinat, Teidän ei niitä tarvitse tehdä.

Myös läheiset ja omaiset, jos teillä on kertoa sodasta tarinaa, jossa vaikkapa läheisenne oli, ottakaa yhteyttä. Kotirintaman ja lottien tarinoita myös kaivataan.

Yhteystietoni:

Tietokirjailija Tarja Lappalainen
puh. 040 777 0593, lappalainen.tarja@gmail.com

Veikko Johannes Mäkinen (s. 10.2.1921) toimi Laguksen 1. Jääkäriprikaatiin kuuluneessa Jääkäripataljoona 2:ssa. Mikko T. Mäkinen pyytää tunnistusapua ja kommentteja isänsä valokuvista.

Yhteystiedot:

Mikko T. Mäkinen
Tapulitori 6 A 7
04200 Kerava
puh. 044 976 6349
kasjes1985@gmail.com

Kuvassa on teksti: "Ensimmäiset suomalaiset Äänislinnan laskuvarjohyppytornissa". Veikko Mäkinen on silmälasipäinen vasemmalla.

Kuvassa on 3./JP2:n ryhmänjohtajat. Veikko on silmälasipäinen.

Enoni **Jouko Ensio Hiitola** (s. 29.4.1918) kuoli muutama vuosi sitten. Häntä vaivasi kovasti seuraava kysymys, johon hän ei löytänyt elinaikanaan vastausta.

Vuonna 1943 näytti Summan rintamalla rintaman välisellä ei-kenenkään maalla liikkuvan suomalaisen sotilaspukuun pukeutunut sotilas. Vihollisen puolelta häntä ei kuitenkaan jostain syystä ammuttu. Tullessaan suomalaisten puolelle osoittautui, että kulkija oli kaikkien hämmästykseksi ilmeisesti venäläinen nainen suomalaisessa sotilaspuvussa kantaen vyöllään ladattua Nagania. Hän ei käyttäytynyt uhkaavasti eikä puhunut mitään. Kysymys kuuluu, miksi hän oli toiminut niin itsetuhoisesti ja mikä oli hänen myöhempi kohtalonsa?

Enoni otti naissotilaasta oheisen valokuvan, jonka hän antoi minulle ennen kuolemaansa. Jouko Hiitola palveli (18.6.1941-15.11.1943) 1. sotapoliisikompaniassa.

Keijo Kärhä, puh. 050 535 9524, keijo.karha@gmail.com

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

Solmio 15 €
liiton tunnukseella,
väri
tummansininen

Reilu
Finlaysonin
kotimainen
pyyhe 22 €

Leikkuulauta
mururitulällä 20 € ja
pannalunen 7 €,
yhteishinta 25 €

lisäksi Järvenpään
valmistama
puukko 60 €
lahjalaatikossa

Tilaukset: ep.sotaveteraanipiiri@netikka.fi
Tilauksiin lisätään postimaksu.

Nyt liittopäivätuna:
Nouda ennakkoon tilaamasi tuotteet postimaksutta
ja valmiiksi pakattuna (sis. laskun) liittopäivillä.

Kynttilänjalka
Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnukseella. Hopeaa.
Hinta 150 euroa

Tilaukset:
Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 2 A 105,
13130 Hämeenlinna tai puh. 03 675 6839 (ma-to klo 9.00-12.00),
kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Kävelykeppi
Jääpiikillä ja rannelenkillä
varustettu kävelykeppi. Sota-
veteraanien perinneyhdistyksen
jäsenten käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.
Hinta 60 euroa

Tilaukset:
Loimaan Seudun Sotaveteraanien
Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola,
Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa,
puh. 050 566 0456,
risto.jaakkola@saunalahti.fi
Toimitus postiennakolla.

T-paita tunnukseella
tummansininen,
koot L, XL ja XXL
Hinta 15 euroa

Veteraanivyö
Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/
viininpunainen. Soljessa
liiton tunnus, solkea saatava
myös hopeanvärisenä.
Hinta 25 euroa

Henkselit
Kotimaiset, veteraanitunnukseella. Saatavana
on viininpunaista,
tummansinistä ja
mustaa.
Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, 09 612 7003,
sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi
Toimisto on avoinna klo 10.00-14.00.

Kaikki tuotteet on varustettu Sotaveteraaniliiton logolla.

Ristikon ratkaisu

										S	T	I	G						
O	J	A	T	L	A	K	A	T	A	S	I	V	U	V	A	L	O		
K	S	A	H	A	R	A	A	H	A	A	A	A	A	I	T	O			
A	U	T	I	O	M	A	A	N	A	N	A	D	O	N	N	A	T		
A	N	A	G	R	A	M	M	I	K	V	A	R	T	E	T	T	I	T	
T	I	T	A	N			O	S	M	A	N	A	L	V	E	O	L	I	
	C			E	D	U	S	T	A	A	G	A	M	A			E		
D	E	B	A	T	I	T	U	R	I	S	E	V	A	R	E	H	N		
U	F	O	T	A	T	I	K			M	I	L	J	A	R	D	I		
K	R	E	H	T	I		K	E	M	I	S	T	I	J	E	E	S		
E	D	E	T	Ä			T	A	T	U	S	K	A	U	T	S	U		
	I		K				A	Y	L	E	I	S	Ö				T		
L	E	I	P	Ä	V	A	N	U	K	A	S	T	Ö	R	K	E	Ä	T	
I	S	T	A		A	R	T	O		T	I	M	O	R		I	M	M	I
S	E	K	O	I	T	E	T	T	I	I	N	N	I	M	E	M	M	E	
A	L	U	T		I	S	A	I		T	E	L	E			L	A	E	T

Kiitos

*Silloin syntymättömiä puolustit.
Meille nuoruuden uhrasit
ja vapauden lunastit.
Oli pakko, vaan silti, teit sen.*

*Sitten yhteistä maataamme rakensit.
Meille työtäsi uhrasit
ja kotia kaunistit.
Oli haavat, ja silti, teit sen.*

*Ennen et kaikesta kiitosta saanut.
Meille anteeksi annoit
ja työtäsi jatkoit.
On rauha, ja kiitos, teit sen.*

Auli Rousa

Valkealan Sanomat
www.valkealansanomat.fi

MAANPUOLUSTUKSEN KANNATUSSÄÄTIÖ julistaa haettavaksi apurahoja

Puolustusvoimissa tapahtuvaan koulutukseen ja liikuntakasvatukseen, maanpuolustusta edistävään valistus- ja tutkimustyöhön sekä yleistä kansalaiskuntoa kehittävään toimintaan.

- Haku tapahtuu sähköisen järjestelmän kautta säätiön kotisivulta: www.mpks.fi
- Haku aika päättyy vuosittain 15.4. ja 15.10.

LISÄTIETOJA
www.mpks.fi

säätiön asiamies
Kristiina Olsson
puh. 0295 140 220
kristiina.olsson@defmin.fi

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja 09 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi 09 6126 2020
internet www.sotaveteraanit.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille, PL 600, 00521 Helsinki, puh. 09 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. 09 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa. Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2018

1/18: 21. helmikuuta • 4/18: 19. syyskuuta
2/18: 25. huhtikuuta • 5/18: 31. lokakuuta
3/18: 20. kesäkuuta • 6/18: 19. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten liitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta: PL 600, 00521 Helsinki, puh. 09 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

T:mi Veli Matti Wilska
Kiipolantie 2
59100 Parikkala
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Vehkalahdentie 12 A
00950 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Lehtisepät Oy
ISSN 0782-8543

Hyvää Kansallista Veteraanipäivää Vihdistä! 	Vimpelin Puu ja Parkki Oy Vimpeli	Kalevi Seppälä Virrat
Juvatec Oy Ylitornio	Arkkitetoimisto Raudasoja Oy Ylöjärvi	Boxia Oy Ylöjärvi www.boxia.fi
AV-Palvelut Tykkimies Oy Ylöjärvi	-kuljetukset ja maanrakennustyöt- Yhtymä-Tahlo Oy Ylöjärvi, www.yhtymatahlo.fi	Campnou Oy Ähtäri
Rakennusurakointi Marko Myllypakka Äänekoski		

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00

Soita Riinalle 09 6126 2015 tai Marjalle 09 6126 2016

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraanit.fi

41 Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön historia
Hinta 20 euroa

40 Sotahistoriakirja
Kirjassa on yli 20 arvostetun suomalaisen sotahistorioitsijan kirjoittamaa artikkelia.
Hinta 30 €

1 Sotaveteraanimitali
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

2 Jäsenmerkki
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

4 Liiton standaari
Hinta 35 euroa

6 Suomen lippu
Hinta 30 euroa

8 Liiton virallinen hautakivimerkki
Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.
Hinta 15 euroa

9 Tammenlehvä-hautakivimerkki
Korkeus 90 mm
Hinta 20 euroa

5 Isännänviiri
Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus neljä tai viisi metriä.
Hinnat 60 ja 70 euroa

12 juhla-DVD
Sotaveteraani- ja perinnekuorot Helsingin Jäähallissa 14.3.2010.
Arvokas DVD Talvisodan muistojuhlusta.
Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.
Hinta 20 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunut 7 ja 9 kulkevat Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):
.....

Lähiosoite:
.....

Postinumero ja -toimipaikka:
.....

Nro kpl.....
Nro kpl.....
Nro kpl.....
Nro kpl.....
Nro kpl.....
Nro kpl.....
Nro kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse.